

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
SANAYİ, TİCARET, ENERJİ,
TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE
TEKNOLOJİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı

9 Mayıs 2024 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Varank'ın, Komisyonun gündeminde yer alan (2/2138) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ve Adalet Komisyonunun bu kanun teklifinin kendi komisyonlarında değerlendirilmesiyle ilgili görüşüne ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan, Denizli Milletvekili Şahin Tin ve 93 Milletvekilinin Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2138)

2'nci Toplantı

9 Mayıs 2024 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu saat 12.13'te açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mustafa Varank, Komisyonun gündeminde yer alan (2/2138) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ve Adalet Komisyonunun bu kanun teklifinin kendi komisyonlarında değerlendirilmesiyle ilgili görüşüne ilişkin açıklama yaptı.

Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan, Denizli Milletvekili Şahin Tin ve 93 Milletvekilinin Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2138), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 18.23'te toplantıya son verildi.

9 Mayıs 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.13

BAŞKAN: Mustafa VARANK (Bursa)

BAŞKAN VEKİLİ: Şahin TİN (Denizli)

SÖZCÜ: Cevahir UZKURT (Niğde)

KÂTİP: Adem ÇALKIN (Kars)

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, Saygıdeğer Bakan Yardımcımız, kamu kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının saygıdeğer temsilcileri, değerli basın mensupları, kıymetli katılımcılar; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun 28’inci Dönemin 4’üncü Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, görüşmelere başlıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Varank’ın, Komisyonun gündemidne yer alan (2/2138) esas numaralı Kanun Teklifi’ne ve Adalet Komisyonunun bu kanun teklifinin kendi komisyonlarında değerlendirilmesiyle ilgili görüşüne ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bildiğiniz gibi Türkiye stratejik konumu, güçlü ekonomisi, dinamik nüfusu ve gelişmiş altyapısıyla uluslararası arenada aktif bir ticaret ve yatırım merkezi olma yolunda kararlılıkla ilerliyor. Malumunuz, 2023 yılı dünya ekonomisi açısından oldukça zorlu geçti. Özellikle dış ticarete salgınla başlayan, daha sonra Rusya-Ukrayna savaşı, coğrafi gerilimler, jeopolitik gerilimlerle oldukça yoğun bir korunmacı anlayışın hâkim olduğu bir dünya düzenine hep birlikte şahitlik ediyoruz. Bu da dünya ekonomisinde dünya ticaretinin ve yatırımların, kısacası aslında dünyada refahın azalmasına neden oluyor. Küresel ekonomi ile ticaret uygulamalarının hızla dönüştüğü böylesine bir ortamda ticaret politikalarının uygulanmasına yönelik yeni tedbirlerin alınması, gerekli güncellemelerin yapılması ihtiyacı herkesin malumu. Bu manada bugün görüşeceğimiz Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni oldukça kıymetli buluyorum, zaten bu resmî toplantıdan önce de milletvekili arkadaşlarımızla birlikte -muhalefetten de iktidardaki milletvekili arkadaşlarımızla da- bir teknik toplantıyı dün gerçekleştirdik; değerlendirmelerimizi yaptık. Bu kanun teklifiyle ticari hayatta yaşanan gelişmeler karşısında ihtiyaç duyulan kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesini hedefliyoruz. Perakende ticaretin düzenlenmesi, tüketicinin korunması, ürün güvenliği, rekabetin korunması, tarım ürünleri, lisanslı depoculuk gibi çok farklı konularda tedbirlerimizi bu yapacağımız değişiklikle hayata geçirmiş olacağız.

Tabii, enflasyon ve fiyat dalgalanmaları meselesi tüm dünya gibi bizim başımızı da ağrıtan önemli bir husus. Vatandaşımızın karşılaştığı sıkıntıların hepsinin farkındayız, sonuçta bizler milletvekilleri olarak sahada siyaset yapıyoruz, vatandaşlarımızla sürekli bir aradayız ve onların nelerden etkilendiğinin, hangi taleplerinin olduğunun da farkındayız. Tabii, dış dinamikler ve genel ekonomik gelişmelerle birlikte bunlardan etkilenmemesine rağmen ve sadece fırsatçılıktan ve tamahkârlıktan kaynaklanan sorunlar olduğunun da farkındayız. Piyasa gerçeklerinden kopuk bir şekilde fahiş fiyat arttıranlarla ya da stokçuluk yapanlarla mücadelemizi sürdüreceğiz. Bu Komisyonda da aslında iş dünyasından gelen arkadaşlarımız var, elbette piyasa şartlarını değerlendirmek ayrı bir husus ama bunlarla hiçbir bağı olmayan, fırsatçılık yapanları değerlendirmek ayrı bir husus ve fiyat istikrarı ve antienflasyonist

yaklaşımından taviz vermeden, Hükümetimizin büyüme odaklı ekonomik programı doğrultusunda bizler de Türkiye Büyük Millet Meclisindeki milletvekilleri olarak gerekli adımları atacağız, atmaya da devam edeceğiz. İnşallah, yaptığımız bu değişikliklerle, aldığımız tedbirlerle uyguladığımız politikaların olumlu sonuçlarını somut bir şekilde hissetmeye başlayacağız. Sokakta vatandaşlarımız bu kanun teklifini oldukça yakından takip ediyorlar, ticaret hayatında özellikle fiyat dalgalanmalarıyla ilgili bu işte art niyetli olarak hareket edenlerin gerekli cezaları almaları hususunda önemli bir farkındalık var; biz de Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak vatandaşımızın bu sesine onların iradesinin tecelligâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinde kulak vererek bu tedbirleri en sıkı şekilde alacağız. Tabii, bunun yanında, birazdan Necmettin Bey'in de detaylı bir şekilde ifade edeceği gibi, piyasa şartları ile piyasadaki oyuncuların işini kolaylaştıracak, Türkiye'de ticaret hayatını kolaylaştıracak, verimliliği artıracak; toplumun farklı kesimlerinden, üreticilerden kooperatiflere, çiftçilere kadar onların hayatına dokunacak yeni tedbirleri de bu kanun sayesinde, bu değişiklikler sayesinde getirmiş olacağız. İnşallah, ülkemizin sürdürülebilir büyümesine önemli katkılar sağlayacak bu kanun teklifinin görüşmeleri en verimli şekilde geçer, burada arkadaşlarımızın katkılarından en güzel şekilde istifade ederiz.

Şimdi, gündemimizde Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan tarafından 3/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen (2/2138) esas numaralı Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yer almaktadır.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Tabii, Adalet Komisyonundaki arkadaşlarımızın tali komisyon olarak bu kanun teklifindeki fikirlerini ifade etmenin ötesinde “Aslında esas komisyon olarak bu, Adalet Komisyonunda değerlendirebilir miydi?” diye görüşleri olmuş, bugün bir arkadaşımızla konuştum. Ama sonuçta burası Ticaret Komisyonu, ticaret hayatını doğrudan ilgilendiren ve birkaç farklı maddeyi ilgilendiren bu kanun teklifinin burada görüşülmesi daha uygundur diye düşünüyorum. Arkadaşlarımızın da bu görüşe katıldığına inanıyorum.

Şimdi, teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Basın mensubu arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyoruz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan, Denizli Milletvekili Şahin Tin ve 93 Milletvekilinin Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2138) (*)

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ben ilk sözü teklifin birinci imza sahibi Sayın Necmettin Erkan’a veriyorum.

Buyurun Sayın Erkan.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Kıymetli Bakan Yardımcımız, Bakanlığımızın bürokratları, değerli basın mensupları ve kıymetli misafirler; sizleri saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Teklifimizin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizin bildiği üzere dünya ekonomileri değişim ve dönüşüm geçirmekte ve bu değişim, dönüşüm karar alma süreçlerini, üretim ilişkilerini önemli ölçüde değiştirmektedir. Diğer taraftan, ticari hayat tıpkı canlı bir organizma gibi dinamik bir yapı

* (2/2138) esas numaralı Kanun Teklifi Tutanaga eklidir.

arz etmektedir. Dolayısıyla gerek yaşanan değişim ve dönüşüm ve gerekse dinamik ticari hayat üreticilerimizi, şirketlerimizi, kooperatiflerimizi ve tüketicilerimizi doğrudan etkilemektedir. Ekonomik hayatta yaşanan değişim ve dönüşümle uyumlu olarak da ihtiyaç duyulan hukuki düzenlemelerin yeniden ele alınması büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda, sürdürdüğümüz yoğun çalışmalar neticesinde, Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'mizi hazırlamış bulunuyoruz. Söz konusu kanun teklifiyle 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda değişiklikler yapılmakla birlikte, 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu, kamuoyunda "hal kanunu" olarak bilinen 5957 sayılı Kanun, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ve 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile Rekabet Kanunu'nda değişiklikler öngörüyoruz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu tacirimiz ve şirketimizin iş hayatını düzenleyen ve kolaylaştıran hükümleri on yıldan fazla bir süredir yürütmektedir. Zamanın ihtiyaçları ve tacirlerimizin beklentileri çerçevesinde kanun hükümlerinde birçok değişiklikler bugüne kadar yüce Meclisimizin takdiriyle hayata geçirilmiştir. Yine, tacirlerimizin beklenti ve talepleri çerçevesinde şirket işlemlerinde kolaylık sağlanması ve belli konularda uygulamada yaşanan tereddütlerin giderilmesi amacıyla Türk Ticaret Kanunu'nda değişiklikler öngörmekteyiz. Ayrıca, teklifin yüce Meclisimizin takdirleriyle yasalaşması durumunda şirketlerimizin kurumsallaşma süreçlerinin hızlandırılması ve uygulamada yaşanan çeşitli sorunların çözüme kavuşturulmasını bekliyoruz. Bu kapsamda, teklifte, anonim şirket yönetim kurulu başkan ve başkan vekilinin her yıl seçilme zorunluluğu yürürlükten kaldırılarak yönetim kurulunun görev süresine uyumlu hâle geçebilmesine imkân tanınmaktadır. Anonim şirketlerde şirketin üst düzey yöneticileri dışında kalan kişilerin atanma ve görevden alınmalarına dair yetkinin yönetim kurulunca devredilmesi imkânı getirilmektedir. Ayrıca, anonim şirketlerimizin karar alma süreçlerinin iyileştirilmesi, yönetimde çoğunluğun iradesinin uygulamaya yansımalarının sağlanması, yönetimde yaşanan kilitlenmelerin önüne geçilerek müzakere ortamının oluşmasına katkıda bulunması amacıyla, yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu tarafından yönetim kurulu başkanına yapılan toplantı istemlerinde, yönetim kurulu başkanına yönetim kurulunu toplantıya çağırma yükümlülüğü getirilmiştir.

Diğer taraftan, Türk Ticaret Kanunu'nun geçici 7'nci maddesine uygun bir şekilde ticaret siciline kaydı silinen şirket ve kooperatiflerin ihyasına ilişkin yapılacak yargılamalarda kanun hükümlerini uygulamakla yükümlü olan ticaret sicili müdürlüklerinin aleyhine salt bu nedenle yargılamaya giderleri ve vekâlet ücretine hükmolunamayacağına ilişkin düzenleme getirilmektedir. 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren anonim şirketlerde en az sermaye tutarı 250 bin TL'ye, limitet şirketlerde ise 50 bin TL'ye yükseltilmişti. Bu bakımdan, sermayeleri bu tutarların altında olan şirketler için bir intibak düzenlemesi yapılması ihtiyacı bulunmaktadır. Bu doğrultuda, kanun teklifiyle anonim ve limitet şirketlerin belirlenen en az sermaye tutarlarına intibak etmelerinin sağlanmasına ve bu intibakın sağlanmaması hâlinde bunun sonuçlarına yönelik düzenleme getirilmektedir.

Çok değerli milletvekilleri, Rekabet Kurulunca 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği şüphesi bulunan teşebbüslere resen ya da şikâyet üzerine soruşturma açılmaktadır. Kanunun mevcut hâlinde hakkında soruşturma açılan teşebbüslerin soruşturma süreci içinde 3 yazılı, 1 sözlü savunma hakları bulunmaktadır. Tüm süreçlerin azami biçimde kullanılması hâlinde soruşturma raporunun yazılması da dâhil olmak üzere süreç on sekiz ayı aşabilmektedir. Bu durum ise soruşturmaların etkinliğini azaltabilmektedir. Bu açıdan, esasen soruşturma süreçlerinde beklenen faydayı sağlamayan fakat soruşturma süreçlerinin gereksiz biçimde uzamasına neden olan hususlarda

değişiklik yapılması öngörülmektedir. Böylece, soruşturulan teşebbüslerin savunma haklarına zarar vermeksizin Rekabet Kurumu tarafından yürütülen soruşturma sürecinin hızlı ve etkin bir biçimde yürütülmesi hedeflenmektedir.

Çok değerli milletvekilleri, öte yandan, bilindiği üzere Covid-19 pandemisinden bu yana Rusya-Ukrayna savaşı ve Orta Doğu'daki gelişmeler başta olmak üzere yaşanan jeopolitik ve uluslararası gerilimler, küresel ölçekte yaşanan enflasyonist süreç fiyatlama politikalarında birtakım dengesizliklere neden olmuştur. Bu süreçte ise piyasa oluşumunda arz talep dengesiyle aşılamayacak piyasa aksaklıklarının olduğu ve birçok ürün grubunda fiyat artışlarının olduğu gözlenmiştir. Özellikle başta gıda olmak üzere, toplumun beslenme, sağlıklı yaşama ve korunma gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak için zorunlu olan mal ve hizmetlerde görülen fahiş fiyat artışları ve stokçuluk girişimleri ise piyasa dengesine zarar vererek vatandaşımızın mağduriyet yaşamasına sebep olmaktadır. Bilindiği üzere, bu tür girişimlerin önüne geçilebilmesi, gerçekleştirilen denetimlerde etkinliğin ve uygulanan idari yaptırımlarda caydırıcılığın sağlanması amacıyla 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da bu zamana kadar birçok düzenleme yapılmıştı. Yine bu amaçla teklifte idari para cezası tutarlarının artırılması ve idari yaptırımların kapsamının genişletilmesini planlıyoruz. Ancak tüm idari yaptırımlara rağmen piyasalarda arz talep dengesizliğine neden olan faaliyetlerine ısrarla devam eden stokçulara karşı daha farklı bir yaptırım uygulama zorunluluğu doğmuştur. Bu bakımdan, teklifte Ticaret Bakanlığına, bir takvim yılı içinde en az 3 defa stokçuluk yaptığı tespit edilen üretici, tedarikçi ve perakende işletmelere altı güne kadar kapatma cezası verme yetkisi tanınması öngörülmektedir. Kapatma tedbirlerinin süresinin belirlenmesinde ticari hayatın temel akışının korunması ve yaptırım ölçülülüğünün sağlanması hususları dikkate alınmıştır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ödeme işlemlerinden mal ve hizmet ticaretine kadar ekonominin her alanında yaşanan dijitalleşme karşısında Anayasa'mızın devlete yüklediği tüketicinin korunması amacının etkin ve hızlı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da birtakım değişiklikler öngörmekteyiz. Bilineceği üzere yakın zamanda Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'da yapılan değişiklikle Reklam Kuruluna erişim engellenmesi yetkisi verilmişti ancak bu yetkiye ilişkin düzenleme Anayasa Mahkemesince, kamu yararı amacına uygun olmakla birlikte yetkinin kullanımına ilişkin belirlenen usulün ölçülülük ilkesinin alt ilkesi olan gereklilik ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etmiştir. Teklifte ilgili madde yüksek mahkemenin karar gerekçesinde yer alan hususlar doğrultusunda yeniden ele alınmaktadır. Yapılması öngörülen değişiklikle Reklam Kurulunca falcılık, büyücülük, pos tefeciliği gibi dijital alanda yaşanan yanıltıcı ve aldatıcı reklamlar ile haksız ticari uygulamalara karşı daha etkin mücadele edilebilecektir. Diğer taraftan, satıştan kaçınma hâllerinde ve servis istasyonları için öngörülen cezalar yeniden ele alınmaktadır. Ayrıca, devre tatil sözleşmelerine getirilen yasalara ilişkin geçiş hükmünün uygulanmasında yaşanan tereddütlerin giderilmesi hedeflenmiştir.

Çok değerli milletvekilleri, lisanslı depoculuk, tarım ürünlerinin modern altyapıya sahip depolarda, sağlıklı ve uygun koşullarda, kalite kriterleri korunarak depolanmasını ve bu ürünlerin Türkiye Ürün İhtisas Borsası üzerinden elektronik ortamda alınıp satılabilmesine imkân sağlayan bir sistemdir. Bugün itibarıyla, lisans alan 192 lisanslı depo işletmesi, 46 ilde yer alan toplam 270 tesiste lisanslı depoculuk faaliyeti yürütülmektedir. Faaliyete geçen lisanslı depoların kapasitesi 10,3 milyon tona ulaşmıştır. Bakanlıktan kuruluş izni almış ancak faaliyete geçmemiş 273 şirketin tamamının lisans alması durumunda ise ülkemizin toplam lisanslı depo kapasitesi 26 milyonu geçecektir. 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu'nda yapılması öngörülen değişiklikle lisanslı depoculuk sistemine olan güvenin artması, sistemin gelişmesi, yaygınlaşmasıyla mudilerin hak ve menfaatlerinin korunması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, kanunda yer alan idari para cezaları fiilin

içeriği esas alınarak günümüzün ekonomik koşullarına göre belirtilmekte, lisanslı depo işletmelerinin ve yetkili sınıflandırıcıların uygulamalarındaki aykırı fiil ve eylemleri tanımlayarak bu aykırılıkları işleyenlere yönelik idari para cezası uygulanmasına ilişkin düzenleme getirmektedir. Diğer taraftan, ürün ihtisas borsasındaki aracılık işlemleri 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'ndaki hükümlere benzer yaklaşımla yeniden ele alınmakta, borsada işlem yapacak aracılarla ilişkin takas süreçlerindeki riskin azaltılması ile yatırımcı güveninin pekiştirilmesi amacıyla teminat ve garanti fonu mekanizması oluşturulmaktadır. Bu kapsamda 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 53'üncü maddesinde değişiklik öngörülmektedir.

Çok değerli milletvekilleri, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun'da pazar yerleri ve pazarcılık mesleği düzenlenmiştir. Günümüzde tüketim alışkanlıkları değişse de tüketicilerin pazar yerlerindeki alışveriş yapma alışkanlıkları değişmemekte, pazar yerleri gerek geleneksel yapıları gerekse tüketicilere taze sebze ve meyve satışı imkânı sağlaması sebebiyle hâlen yoğun rağbet görmektedir. Şehirlerin gelişmesi, büyümesi, modernleşmesiyle pazar yerleri de günümüz koşullarında daha modern, daha rahat alışveriş yapılan alanlara dönüşmüştür. Ancak kapalı pazar yerlerindeki satış yerlerinin sınırlı aynı hak yöntemiyle pazarcılık mesleğinde olmayan kişilere verilmesi ve bu yerlerin pazarcılara yüksek bedellerle tekrar kiralınmasının pazarcıların satış yeri maliyetlerini artırmasına neden olduğu görülmüştür. Bu sebeple söz konusu kanunda düzenlenen kapalı pazar yerlerinde sınırlı aynı hak yöntemi ile kiralama usulünün kaldırılmasına yönelik değişiklik yapılmasına gerek duyulmuştur. Yapılan değişiklikle pazar yerlerinde bulunan satış yerlerinin yalnızca tahsis usulüyle kullanılması ve böylece pazarcıların maliyetinin azaltılması amaçlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, son olarak teklifimizde Kooperatif Bilgi Sistemi'nde, KOOPBİS'te kaydı gerçekleşmeyen ortaklara yönelik veri eksikliklerinin tamamlanması, sistemin etkin kullanımının sağlanması için süre uzatımı öngörülmektedir. Ayrıca, kooperatiflere 2021 yılında gerçekleşen kanun değişikliğine uyum sağlayabilmesi amacıyla ana sözleşmelerini değiştirmeleri için de belirli süre uzatımı öngörülmektedir. Diğer taraftan, Avrupa Birliği ülkesi olmayan ülkelere ihraç edilen güvensiz, tağşişe konu ve aldatıcı, yanıltıcı bilgi içeren ürünler için de öngörülen idari yaptırımın vergilendirilmesi amacıyla 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu'nda değişikliğe gidilmektedir.

Sayın Başkanım, teklifin geneli üzerindeki açıklamalarımıza burada son verirken sizlere, değerli milletvekillerimize, tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Yapılacak değişikliklerin ülkemiz için ve ticari hayatımızın tüm kesimleri için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Komisyon üyelerimize sistem sırasına göre söz vereceğim. Arkadaşlarımızdan ricam, süreleri sınırsız bir şekilde kullanmamaları yani burada grup sözcülerimize yirmişişer dakika yeterli olur diye düşünüyorum ben.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Ona sınır koymayalım yani on dakika da olur, yarım saat de olur.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yani maksimum diyelim. Kendi aramızda konuşuyoruz; ya, tamam, onu esnetiriz yani bir adını koyalım da. Sonradan...

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Yok adını koymayalım, Komisyonu sınırlandırmayalım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Komisyonun amacı zaten enine boyuna tartışılması Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Dün de tartıştık, sorun yok.

Evet...

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Sayın Başkan, tek tek konuyu siyaset yapmak...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yahu, siyaset yapabilirsiniz dedim zaten ben, onda sıkıntı yok.

Evet, Müzeyyen Hanım, sizden mi başlıyoruz?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Arkadaşımızın işi varmış, bir toplantısı var, önce Ednan Bey söz alsın, sonra ben.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurunuz.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarımız, Değerli Bakan Yardımcımız ve bürokratlar, kurumların değerli temsilcileri; hepinizi öncelikle sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün 9 farklı kanunda 23 maddeden oluşan Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni görüşüyoruz. Değerli Başkanımız açılış konuşmasında kamuoyunun gözünün bu Komisyonunda ve bu Komisyonunda alınacak kararlarda olduğunu belirtti ama sonuçta gördüğümüz, bugün burada görüştüğümüz teklifin kamuoyunun sorunlarını ve sıkıntılarını çok da çözecek nitelikte olmadığını görüyoruz çünkü biz burada ne yapacağız bugün? Anayasa Mahkemesinin daha önce uyarılarımıza rağmen yapmış olduğumuz, kanunlaştırdığımız hatalı düzenlemelerin iptali sonucunda ortaya çıkan teknik aksaklıkları düzelterceğiz, cezaları düzelterceğiz yani az kalmış cezalar, cezaları düzelterceğiz. Ben geçen hafta yurt dışına çıktım, şoförle gidiyorduk bir yere. “Ya, niye bu kadar yavaş gidiyorsun?” “Ağabey, işte burada hız sınırı şu kadar paunt, emniyet kemeri takmama bu kadar paunt, bilmem, kırmızı ışıkta geçersen bu kadar paunt.” Bütün cezaları ezbere biliyor. Ya, şurada soruyorum Komisyon üyelerimize: Yani bu cezaları biliyor muyuz biz? Emniyet kemerinin cezası kaç paradır? Alkollü araç kullanma kaç paradır? Niye? Çünkü orada öyle bir düzenleme yapılmış ki yıllardır aynı ceza miktarları uygulanıyor, bizde de ekonominin kötü yönetilmesi sonucunda artan enflasyonla birlikte ekonomik dalgalanmalar... Sayın Başkan açılış konuşmasında “Dünyada da var bu ekonomik dalgalanmalar.” dedi ama oradaki cezaları artırmıyor ekonomik dalgalanmalar. Maalesef, bizde doların, kurun aşırı artması, Türk lirasının aşırı değersizleşmesi ve buna bağlı olarak da enflasyonun yükselmesi, maalesef, iki yıl önce koyduğumuz cezaları komik hâle getiriyor. Biz, bu ekonomik modelle, yol ve yöntemle devam edersek bu Komisyon iki yıl sonra gene bunları konuşmak için buraya gelir “Bu cezalar az kaldı, bunları artıralım.” diye konuşmak için gelir. Aslında, bizim burada konuşmamız gereken cezalar olmamalı, bizim burada konuşmamız gereken Anayasa Mahkemesinin iptalleri olmamalı. Biz burada kanun yaparken bir kere yanlış kanun tekniğini kullanıyoruz. Bir kere, temel kanun olarak gördüğümüz bu düzenleme bir torba kanun yani biz bu torba kanun tekniğinden öncelikle bir, vazgeçmeliyiz. İkincisi, ya, bir teklif geliyor, inanın, bu teklifi iki üç gün içerisinde değerlendirebildik, değerlendirebildik yani kime ulaşabiliyorsak hangi kurum, kuruluş, kim bununla istigal ediyorsa, bu işler kimi ilgilendiriyorsa birçoğuyla görüşmeden Komisyona geliyoruz, Komisyonunda belki burada beş, altı saat içerisinde bu görüşmeleri yapıp önümüzdeki hafta da Genel Kurula indireceğiz. Ya, böyle kanun yapılmaz yani bu işlerin sürelerini biraz uzatalım, sektör temsilcileriyle, bu konuda odalarla, bu işin uzmanlarıyla, hukukçularla biraz konuşup bir kerede yapıp bu işleri çözelim. Ya, niye bizim yaptığımız bir yasa Anayasa Mahkemesinden geriye dönsün? Aslında, biz Meclisin de itibarını bu anlamıyla zedeliyoruz yani düşünün bir belediye meclisinden imarla ilgili bir teklif aldınız, geçirdiniz, büyükşehir belediyesinden reddedilmesi o belediye meclisinin itibarını düşürür, zedeler. “Ya, bunlar burada ne yapmaya çalışıyorlardı ki bir üst belediye meclisi bunu iptal etti, uygun görmedi?” Aynı

şey bizim için de geçerli. Ya, biz burada bir kanun yapıyoruz, bir düzenleme yapıyoruz ama maalesef, uyarılarımıza rağmen ya da teknik arkadaşların uyarılarına rağmen bunlar alelacele yasalaşüyor. Sonra biz Anayasa Mahkemesinden iptal edilmiş hükümleri süresi dolduğu için tekrar buraya getirip teknik düzeltmelerle düzeltmeye çalışıyoruz. Dedğim gibi, yasama tekniğimizde bir sorun var, aslında bu biraz da bizim Meclisimizin kaliteli yasama yapmadığının bir anlamda da itibarını zedeliyor. O yüzden, burada uzun uzun konuşalım, tartışalım, tüm paydaşlarla iş birliği yapalım. Sonuçta burada çıkacak olan kanun Cumhuriyet Halk Partiliyi de Adalet Kalkınma Partiliyi de Milliyetçi Hareket Partiliyi de herkesi ilgilendiriyor. Yani bu, Adalet ve Kalkınma Partisinin ya da Cumhuriyet İttifakı'nın oy çokluğuyla geçti diye Cumhuriyet İttifakı bileşenlerini etkilemez değil. Cumhuriyet Halk Partilileri etkiler değil, hepimizi etkiliyor, tüm yaşamımızı etkiliyor. O yüzden, burada kaliteli yasama yapmak çok çok önemli.

Şimdi, burada, tabii, birçok düzenleme var yani tabiri caizse yani her şeyden bir tutam almışız, bu torba yasanın içine koymuşuz, birbirinden aslında kopuk düzenlemeler. Dedğim gibi yani biz eğer burada cezaları artırmak için sürekli toplanıyorsa bu ekonomideki kötü gidişin nedenlerini, sebeplerini doğru analiz ve tahlil etmemiş demektir. O zaman bunları oturup konuşmamız lazım.

Bakın, pazarcılarla ilgili bir düzenleme getiriyoruz, diyoruz ki belediyeler bunları artık kiralamasın, tahsis yöntemiyle versin. Yani etki raporunu, bu etki analiz raporunu kim yazdı, kim değerlendirdi, nasıl oldu bilmiyorum ama sonuçta Bakanlık bürokratları tarafından... Ya, 14 tane pazar yerini gidip, gezip dolaşmak, o pazar tezgâhlarının kaç paraya kiraya verildiğini öğrenmek, o pazar tezgâhlarından ne kadar gelir elde edildiğini öğrenmek zor mu ya? Ben hemen aradım, Narlıdere Belediyesi pazar yerinde 500 civarı tezgâh var. Sayın Başkanım, bu 500 tane tezgâhın pazarcıya aylık maliyeti 105 lira yani siz bu 105 lirayı kiralama değil, tahsis yöntemine çevirdiğiniz zaman fahiş fiyatı engelleyecek misiniz ya, pazarcının maliyetini azaltacak mısınız? 105 lira, Narlıdere Belediyesinin pazar yerindeki tezgâh fiyatı aylık 105 lira. Sonra ben sordum, dedim: Şunun iyice bir analizini yapın bana, yılda kaç para elde ediyorsunuz bu işten? Narlıdere Belediyesinden bana bilgi geldi; yıllık gider 77.600 lira, yıllık gelir 44.940 lira, Narlıdere Belediyesi buradan 32 bin 660 lira zarar ediyor, zarar ediyor ya. Şimdi, bu kadar komik bir şey; ya, bunu burada düzenliyoruz, bunu burada düzenlemeye çalışıyoruz yani bu etki analiz raporları hazırlanırken yani bir arkadaşımız gitse, bu pazar yerlerinde dolaşsa, burada bu işlere bakılsa olmaz mı? Bakın, böyle. Bir başka belediyemizi aradım, tekrar sordum, dedim acaba bir şey mi var? Sonra Narlıdere Belediyesinden bana bir daha dönüş geldi. 2013 yılında Anayasa Mahkemesi bu kiralama işleriyle ilgili şeyleri iptal etmiş, 2013 yılından beri oradaki vergi, harçlar, neyse onlarla ilgili yeni bir cetvel düzenlenmediği için 2013'teki fiyatlar geçerli. Yani bir tezgâhın maliyeti 105 lira. Şimdi, biz burada memleketin, herkesin gözünün, kulağının üzerinde olduğu, "Ne karar çıkaracak?" dediğimiz Komisyonumuzun yaptığı düzenleme budur. Yaptığı düzenleme bu yani attığımız taş ürküttüğümüz kuşa değmiyor.

Şurada bakın, önümüzde "fahiş fiyat" diyoruz değil mi, kuruyemiş var -tavuk ile et fiyatı arasında- kilosu 400 lira; valla, bunu yersek Başkanım, adam başı 60 lira zararımız var. Fahiş fiyat burada işte, fahiş fiyat vergi artışında. Motorlu taşıtlar vergisine bu ülkede yüzde kaç zam geldi, devletin elde ettiği vergilere yüzde kaç zam geldi? İşte fahiş fiyat arıyorsak biraz da buraya... Yani vatandaş koruyoruz değil mi, sonuçta vatandaş bu vergileri ödemiyor mu? Ödüyor. Biraz da devletin örnek olması gerekmez mi? Fahiş fiyatla mücadele etmekten önce tasarruf tedbirlerini uygulamamız gerekmez mi, bu araç saltanatlarına son vermemiz gerekmez mi, bina kiralamaktan bakanlıkların, kamu kurum ve kuruluşlarının vazgeçmesi gerekmez mi? Yani önce işneyi kendimize batıracağız, çuvaldızı başkasına batıracağız. Yani biz bunları yapmıyoruz, 105 liralık tezgâhın etki analiz raporuna bile gidip bakılmamış, bunun için düzenleme yapıyoruz. Oturmuşuz burada, uzun uzun, bu tezgâhlar şu paralara satılıyor, bu paralara alınıyor, pazarcı esnafı da bunu meyveye, sebzeye yüklüyor; vatandaşımız

buradan pahalı meyve ve sebze alıyor... Yani gerçeklikten ne kadar koptuğumuzun, sokaktan ne kadar koptuğumuzun, vatandaşın ne kadar koptuğumuzun en somut örneklerinden biri budur. Yani bizim daha önemli sorunlarımız var, ciddi sorunlarımız var. Perakende Yasası'yla ilgili sorunumuz var, sebze ve meyveyle, hal yasasıyla ilgili sorunlarımız var; üç yıldır bekliyor bunlar, üç yıldır biz bu düzenlemeleri bekletiyoruz. Bakın, zincir marketlerle ilgili, AVM'lerle ilgili çok ciddi problemlerimiz var. Bir dostum bana şunu söylemişti, büyük bir domates üreticisi: "Ya, bir zincir şirket bana sipariş veriyor, ben de o malı ona tedarik etmekle görevliyim. Bir tazminat maddesi yazıyoruz, malı teslim etmeme bir gün kala tazminatını yakıp malı almıyor. Üç saat sonra diğer zincir market beni arayıp... Ben onu koruyamam, saklayalım, depom yok, telef olacak o mal; mecburen o malı onun dediği fiyata vermek zorunda kalıyorum." Peki, bu zincir marketlerin kendi aralarında yaptığı anlaşmalarla ilgili vatandaş, üreticiyi zora soktuğu işlerle ilgili ne yapıyoruz? Yarı fiyatına alıp ondan sonra getirip market rafında istedikleri fiyata satıyorlar. Yani bizim asıl araştırmanız gereken yerler buralar. Bu AVM'leri düzenlememiz gerekiyor, AVM'lerde satılmaması gereken ürünlerin ne olduğunu bir an önce kanunumuzun içine sokmamız gerekiyor. Bu AVM'lerin açılış kapanış saatlerini belirlememiz gerekiyor. Küçük esnafı koruyacak, onların refah düzeyini artıracak tedbirleri bir an önce bulmamız gerekiyor. Esnafın stopajını kaldırmamız gerekiyor. Biz bunların hiçbirini yapmıyoruz ama geliyoruz "Pazar tezgâhı kaç paraya kiralılır?" 16.800 küsur tane tezgâhın kiralama şeklini, usulünü değiştirince fahiş fiyatla, stokçulukla mücadele etmiş olacağız. Buna kim inanır, buna kim inanır? Yani, bir kere olayları biraz buradan değerlendirmek lazım, biraz buralardan bakmak lazım. Bazı teknik düzenlemeler var, parti olarak olumlu görüş verdiğimiz, parti olarak "Evet, doğru yapılmış." dediğimiz işler var. Doğru işe "Doğru." diyeceğiz, hep beraber diyeceğiz. Muhalefet etmek sadece yanlış göstermek değil ki doğru yapıları da takdir etmektir. Doğru yapılan işlerle ilgili ben düzenlemeyi getiren ilk imzacı arkadaşlara teşekkür ederim. Sonuçta bu, bizim hep beraber ortaya çıkarmış olduğumuz bir kanun teklifi olacak. O alanlarla ilgili teşekkür ederim ama onun ötesinde öyle şeyler yapıyoruz ki, öyle şeyleri gizliyoruz ki bunlar aslında baktığımız zaman bu Komisyona yakışmıyor. Mesela, dün burada Sayın Başkanımız dedi ki: "Ya, ne kadar ceza kesildi? Şu cezaları anlat, cezaları." Ya, cezanın yüksekliğiyle övünemeyiz "Vatandaşımıza kestığımız cezanın miktarı şu kadar, görevimizi yaptık, doğru yaptık." diye övünemeyiz; böyle bir şey yok. Kestğimiz cezaların ne kadarını tahsil ettiğimiz sorusunun cevabı ne peki? "Ona vergi daireleri bakıyor." Ya, devlet birbiriyle küs mü; kurumlar birbirleriyle küs mü? Kestğimiz cezaların takibini yapmıyor muyuz? Ne kadarını tahsil ettiğimizi, ne kadarını tahsil etmediğimizi takip etmiyor muyuz ya da bu kadar teknoloji gelişmişken bir arayüzle kestğimiz cezaları biz bu vergi dairelerine, ilgili bakanlıklara iletirken onların ne kadar tahsilat yaptığını bir ekranla, bir arayüzle, kendi ekranımızda göremez miyiz? Yani burada kolay... "Vergi dairesi." E, tahsil etmiyor vergi dairesi. Niye kestik biz bu cezaları? Tahsil edilmeyen ceza... Yani cezayı artırmanın, cezayı çoğaltmanın ben sorunu çözdüğüne inanmıyorum. Bakın, bu yasa teklifi geçer, biz iki yıl sonra benzer bir gündemle gene burada hep beraber toplanacağız göreceksiniz çünkü bunlar pansuman tedbirler, aspirin tedbirler bunlar, gerçek yaraya neşter vurmayan tedbirler. Siz üç yıldır raflarda beklettiğiniz hal yasasıyla ilgili teklifi getirmedığınız sürece; Perakende Yasası'yla ilgili teklifi buraya getirmedığımız sürece; onu burada konuşmadığımız sürece; AVM'lere, zincir marketlere tedbir almadığımız sürece; biz bunları burada daha çok konuşuruz, konuşmaya da devam edeceğiz. Yani mesela bir örnek vermek istiyorum mesleğimle ilgili: Ya, geçen yıl enerji bedelinde 3 kere indirim yapıldı, 4 lira olan kilovatsaat başına piyasa takas fiyatları 2,2 liralara düştü. E, sonuçta enerji ucuzluyorsa bunu vatandaşın faturasına yansıtmamız gerekmez mi? E, biz ne yaptık peki? Biz, dağıtım şirketlerinin dağıtım bedellerini aynı oranda arttırdık yani elimize gelen bir faturanın yüzde 58'ini dağıtım bedeli olarak ödüyoruz; enerji bedeli olarak değil, tükettiğimiz elektrik bedeli olarak değil. E, bunlarla ilgili ne yapıyoruz? Bakın, eğer

sadece orada vatandaş için iyileştirme yapmış olsak 240 kilovatsaat elektrik kullanan bir vatandaşın aylık cebine 125 lira girecekti, aylık 125 lira girecekti yani insanlara büyük destek bu ya çünkü insanlar artık elektrik faturalarını ödeyemez hâlde, doğal gaz faturalarını ödeyemez hâldeler. Birçok insan bu konudan muzdarip. Kaymakamlıklar vasıtasıyla, sosyal yardımlaşma vakıfları vasıtasıyla elektrik faturalarını ödüyörüz. E, buradan 125 lirasını dağıtım şirketlerinin cebine göndereceğimize biz bunu vatandaşın faturasına yansıtıyordık olmaz mıydı? Biz hep şey yapıyoruz yani dış etkenler, ekonomik dalgalanmalar... Bakın, Almanya Federal İstatistik Ofisi tüketici fiyat endeksi Eylül 2023'te aylık binde 3 artmış, aylık binde 3 artmış, yıllık enflasyonda 4,5; şimdi 2,7'lere, 2,9'lara düştü diye biliyorum eğer yanlış hatırlamıyorsam. Yani sonuçta dalgalanma onları etkilemiyor mu? Pandemi onları etkilemedi mi? Olağanüstü hâl ve koşullar onları etkilemiyor mu yani bir tek bizi mi etkiledi bu iş? Onlar da kapatma yapmadılar mı? Onlar da fabrikalarını durdurmadılar mı? Aynı şeyleri, benzer şeyleri onlar da yaşadı ama sonuçta demek ki bir yerlerde doğru yapıyorlar. Doğru örnekleri bulup hep beraber bizim bunları kanunlarımızın içine birlikte dercetmemiz gerekiyor.

Sayın Başkan da uyardığı için ben de çok fazla uzatmayayım ama son şu örneği vereyim: Ya, bir ülkede bir ürünün ucuzlaşmasının tek bir yolu vardır: Bolluk bereketlilik olursa ucuzlar. Bir ürün bolsa, çoksa ucuzlar. Şimdi süt... Siz, çiğ süt fiyatına gerektiği fiyatı vermez; o sütçülükle uğraşan, hayvancılıkla uğraşan insanlara gerekli desteklemeyi, teşvikleri vermezseniz ne yapar? O artık süt ineklerini kesime gönderir. E, kesime gönderdiği zaman üretilen süt azalır, süt azalınca yaptığı peynir şu bu bütün fiyatlar, süt ve süt ürünleri fiyatları artar. E, belli bir sene sonra hayvan varlığımız da azalacağı için et fiyatları da artar. Bizim doğru sübvansiyonlarla tarım politikalarını doğru bir şekilde revize etmemiz gerekiyor. Bakın, yüzde 1'lik yani bizim millî gelirimizin Tarım Kanunu'nda var olan 21'inci maddesine göre yüzde 1'lik payını dahi... "En az..." diyor ona -ya, bence yüzde 1 bile az- artırmamız gereken payı bile yüzde 1'in altında çiftçimize veriyoruz ve çiftçisine borcu olan bir ülkeyiz, ondan sonra diyoruz ki: Rafta peynir niye pahalı? Süt niye pahalı? Et niye pahalı? Et ürünleri, süt ürünleri niye pahalı? Bunlarla bu şekilde mücadele edemeyiz.

Bakın, geçmiş dönemdeki Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu bu zincir marketlere bir mektup yazmıştı "10 temel gıda maddesinde zam yapmayın." demişti. O zaman birçok insan ne dediğini anlamadığı gibi komik de bulmuştu kendilerince ama daha sonra ne yaptınız biliyor musunuz? Sayın Cumhurbaşkanını bu zincir marketlerinin sahiplerini Külliye'ye çağırdı, saraya çağırdı, bazı ürünlere zam yapmamaları konusunda telkinlerde bulundu ve zaman zaman bu zincir marketlerin sahipleriyle siyasi partiler arasında gerginlikler çıktı. O zaman dediğimiz de pek anlaşılmamıştı. Yani sonuç itibarıyla pazar tezgâhını düzenleyerek... Fahiş fiyat... Neye göre fahiş fiyat? Devlet vergiyi almaya geldiğinde, vergiye zam yapmaya geldiğinde yüzde 60'lar, 70'ler, yüzde 100'leri yapacak; e, vatandaş yüzde 60 enflasyon var, 100 liralık aldığı ürünü bir sonraki yıl 160 lira yaptığında fahiş fiyat mı oluyor? Yani fahiş fiyatın sınırlarını da belirlemek lazım. Stokçuluğun ne olduğunun sınırlarını da belirlemek lazım ve bunları kanunlara doğru yazmak lazım, doğru çerçeveler çizmek lazım çünkü yarın masum insanları da "Fahiş fiyat uyguluyorsunuz." diye, "Stokçuluk yapıyorsunuz." diye zan altında bırakır, ticari itibarlarını zedeleyebiliriz. Birçoğuna kestiğimiz, keseceğimiz cezalarla ticari hayatlarını bitirmiş olabiliriz, onlara zarar verebiliriz. O yüzden, bu alanların bulanık olmaması lazım, net olması lazım, bunu da yapacak olan yer burasıdır, bu Komisyonur, bu Meclistir ve bunu bir kereliğine yapmalıdır diyorum.

Başkanım, diğer maddelerde konuşmak üzere söz hakkımı burada sonlandırıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, söz vermeden önce -benim usullerim biraz farklı, biliyorsunuz, biraz tanıdınız beni- şu hususa değinmek istiyorum: İlk başta verdiğiniz taksici örneği ile bizim burada yaptığımız çalışma aslında çelişmiyor yani cezaların caydırıcı olması lazım. İnsanların da bu cezaları aldıklarında gerçekten bunun altında ezileceklerini bilmeleri lazım. Dolayısıyla ilk örneğinize uygun davrandığımızı ben düşünüyorum.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Değerli Başkanım, benim orada anlatmaya çalıştığım husus şu: Ceza her yerde var, adamın cezası yirmi senedir aynı. Sen iki yılda bir toplanıp Komisyon, Meclis ceza artırıyor; ben bunu anlatmaya çalışıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tamam yani biz tabii ki caydırıcı bir ceza getirmeye çalışıyoruz.

İkinci hususumuz: Hep örnek verdik, “Biz kendimize bakalım.” dedik. Ama şimdi, şöyle popülist yaklaşımlar var Türkiye Büyük Millet Meclisinde, ben onu görüyorum: “Şu ehliyeti iptal olanların ehliyetlerini bir seferliğine affedelim, ehliyetlerini geri verelim.” Şimdi, biz cezalara bile Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak popülist yaklaşıyoruz. Niye? Çünkü oradan belki bir oy gelir diye siyaset yapmaya çalışıyoruz. Onun için bizim kendimize bakmamız lazım. Şimdi, Hükûmetin binalarına bakarken biz Mecliste neler yapıyoruz, onlara bakmamız lazım. Biz kendimizden sorumluyuz. Yani burada biz vatandaşa örnek olacaksak o örnek uygulamaları ilk başta kendimiz bu Türkiye Büyük Millet Meclisinde göstermemiz lazım.

Kanun tekniği olarak da şunu ifade etmek istiyorum; dün yaşadığımız bir hadiseden örnek vereceğim: Dün bir Grup Başkan Vekili “Burada niye bir kanun görüşmüyorsunuz, şuraya bir kanun niye getiremiyorsunuz, uluslararası sözleşmeleri neden görüşüyoruz?” diye serzenişte bulundu. Şimdi, uluslararası sözleşmeler de birer kanun maddesi, biliyorsunuz. Şimdi yani her seferinde “Buraya bir kanun getireyim, görüşelim; siz tembellik yapıyorsunuz.” diyen Grup Başkan Vekili varken sizin burada söylediğiniz “Biz bunu daha çok tartışalım, bu kanunları enine boyuna tartışalım, ondan sonra detaylı bir şekilde, yavaş yavaş bunları görüşelim.” demeniz de bence bir çelişki ifade ediyor. Onun için, değerli arkadaşlar, benim sizin iyi niyetinizden hiçbir şüphem yok; çok teşekkür süre ediyorum katkılarınız için ama bizim Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak bence önce kendimize bakmamız lazım, vatandaşın bizden beklentilerini karşılayacak şekilde kendimize çekidüzen vermemiz lazım, “araba” diyorsak Türkiye Büyük Millet Meclisindeki arabalara bakmamız lazım, “yemek fiyatları” diyorsak buradaki yemek fiyatlarına bakmamız lazım çünkü sokakta vatandaş bize bunun serzenişini gerçekten yapıyor. Dolayısıyla burada biz toplu olarak... Bakın, bunun bir partisi de yok çünkü bunlar siyasetin itibarına zarar veren hususlar ve hepimizin itibarına beraber zarar veriyor. Dolayısıyla burada kendimizi bence bu manada “check” edip bu adımları atabilirsek vatandaş nezdinde de gerçekten sadra şifa işler yapmış, örnek olmuş oluruz.

Ben tekrar teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Evet, buyurun.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Ednan Vekilimin söylediğine ilave olarak şunu söylemek istiyorum: Şimdi, normal şartlarda biz tahsis, kiralama usulünü kaldırıyoruz. Kanun maddesinde belediyenin aldığı harç değil. Buradaki adam 250 bin liraya aldığı...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Sayın Vekilim, olay şu...

Ben anlatabilir miyim.

Normalde araçlar çıkmış yani belediyeler birilerine vermiş bu tezgâhları, onlar da başkalarına kiralamış yani araya bir aracı girmiş, bir şekilde çıkar kazanan insanlar girmiş. Bu madde aradaki insanları ortadan kaldırıyor.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Sayın Başkan, sadece 14 noktada mı bu? Türkiye’nin çoğu yerinde böyle.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Her yerde böyle.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kapalı pazarlar için...

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Kapalı pazarlar statüsü 14 yerde gözüktüyor, dolayısıyla diğerlerini etkilemiyor.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yok, evet.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Yani kişiye ve belediyeye özel bir şey...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bence maddelerde tartışalım bunu.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bak, “sahibinden.com” “kiracısı üstünde 4 tahta cumartesi bahçesehir pazartürk” 549 bin lira kiraya vermiş “sahibinden.com”da. Normalde diyoruz ki biz: “Böyle kiralamar olmasın, belediyelerin hakkı buralar.”

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Tamam, Türkiye’nin tamamında yapalım; niye 14 belediye...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tamamında zaten böyle, kapalı pazar yerlerinde böyle.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – 14 tane geçerli. Statü başka...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yok, yok. O kapalı pazarlar için, konuyu bilmiyor. Kapalı pazar yeri olduğu için; o ayrı bir şey.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Sayın Bakan, bu dediğinizde hemfikirim, şöyle...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bunu işte ortadan kaldırıyoruz.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Ben size şöyle bir şey söyleyeyim; bu, illegal.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Değil, şu anda yasal.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Ne yasal? Nasıl yasal?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Ya, ben kiraladım, alt kiracılığı kaldırdınız ama.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Başkanım, maddeye gelince aslında bunu değerlendirelim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tamam, öyle olur.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Konuşulacak, maddede evet...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Devam edelim.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Maddeye gelince konuşalım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurunuz Müzeyyen Hanım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, teşekkür ederim Başkan.

Öncelikle tabii, ben Ednan Vekilimin bıraktığı yerden devam edeyim. Bu kanun teklifi içerisinde Anayasa Mahkemesinin yasakladığı ve yeniden düzenleme gerektiren iki üç maddeyi de kapsayan düzenlemeler var. Dolayısıyla Adalet Komisyonunda mutlaka bunun görüşülerek olumlu olumsuz yanları ortaya konulup bence daha sonra bu kanun buraya gelmeliydi, onunla ilgili bir eksiklik var her zaman olduğu gibi. Hani alt komisyonların da işletilmesi bu anlamda değerli diye düşünüyorum.

Şimdi gıda fiyatlarının artışının doğru yerde aranmadığı ve ne yazık ki yanlış teşhislerle gittiği, tedavinin de yanlış uygulandığı bir yasa teklifiyle çıkıyoruz. Ya, baktığınız zaman, bütünlüklü olarak bir kere perakende yasasının çıkarılması gerektiği bir ortamda; tarımın doğru uygulanmadığı, ticaret

politikasının doğru uygulanmadığı, yanlış faiz, yanlış ithalat politikasının olduğu, hatalı teşviklerin ve eksik desteklemelerin olduğu ve bir türlü kapsamlı kanun düzenlemesinin yapıpıp Meclise getirilmediği bir ortamda, hal ve perakende ticareti yasasının getirilmediği bir ortamda biz yine palyatif tedbirlerle yani günü kurtaran birkaç maddeyle, çok özür diliyorum, tabirimi de bağışlayın “Dağ fare doğurdu.” gibi bir durum ortaya çıkıyor ve ne yazık ki her iki üç yılda bir bunları sadece cezai değil yani kanunun tüm maddeleriyle ilgili yeniden ve yeniden düzenlemelere gidiyoruz. Oysa sektörün bütün temsilcileriyle, tüm bileşenleriyle masaya yatırılıp üç yıldır bekletilen bu yasa yani hal ve perakende ticaret yasası getirilmiş olsa ve dört başı mamur bir şekilde tartışıldıktan sonra getirilmiş olsa belki bütün bu sorunlara çözüm de getirecek bir yasa teklifiyle karşımızda olurdu.

Evet, stokçuluk ve yanlış fiyat, fahiş fiyatçılara kesilen cezanın yetersiz olduğu, ürün maliyeti artışlarının nedeninin pazar tezgâhlarındaki yüksek kira bedelleri olduğunu varsayan bu teklif, sorunun merkezine değil çeperlerine odaklanarak zincir marketlere, tarladan rafa kadar ulaşan o geniş zincirdeki sorumlulara ve kendi hatalarına bakmadan getirilen bir teklif. Yani tüketicilerin taraf olduğu sözleşmelere, haksız ticari uygulamalara, fiyat etiketi aykırılıklarına ve güvensiz ürünlere 842 bin 402 lira bugüne kadar para cezası uygulanmış. Baktığımız zaman, Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü 2023 yılında otomotiv, emlak, gıda sektörleriyle fahiş fiyat ve stokçuluk denetimleri kapsamında 17.780 denetim gerçekleştirmiş ve 2.528 gerçek ve tüzel kişiye 602 milyon 225 bin 881 lira idari para cezası uygulamış. Rekabet Kurulu, bilişim teknolojileri ve platform hizmetleri başta olmak üzere sağlık hizmetleri, lojistik, kültür, sanat, eğlence, altyapı hizmetleri gibi birçok sektörde rekabet hukukuna aykırılıklar kapsamında 2 milyar 664 milyon 688 bin 745 lira para cezası uygulanmış. Bakanlığın 2023 yılından 2024 Mart ayına kadar otomotiv, emlak, haksız fiyat, fiyat etiketi kapsamında kestiği ceza toplamı 848 milyon 240 bin TL.

Yıllık bazda yüzde 69,8’e ulaşan tüketici enflasyonunun yüzde 18,21’lik kısmı gıda, yüzde 12,08’i ulaştırma, yüzde 8,43’ü konut, yüzde 7,85’i lokanta ve otel fiyatlarındaki artışlardan kaynaklı. Enflasyonda düşüş ve sürdürülebilir düzey için en yüksek kaynak olan gıdanın yanı sıra ulaşım, konut, lokanta, otel sektöründeki yüksek fiyat artışlarının önüne de geçilmesi gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, nisan ayında gıda fiyatları Türkiye’de aylık bazda yüzde 2,78 artarken Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Gıda Fiyat Endeksi’ne göre dünyada sadece binde 3 oranında bir artış gösterdi. Yani Sayın Başkan başında da dedi ki: “İşte, dünyadaki dalgalanmalar, herkes etkileniyor.” ama baktığımız zaman, orada gıda fiyatlarında binde 3 gibi bir artış görülürken bizim ülkemizde her şeyin özellikle gıdada 10 kat arttığını hep beraber yaşayarak görüyoruz ne yazık ki ve bunu da işte, geçmişte de yaşadığımız patates, soğan depolarını basmak gibi böyle palyatif tedbirler ve günübirlik çözümler üretmeye çalışıyorsunuz.

Ekonominin temel kurallarını Türkiye’de işletmiyorsunuz. On İkinci Kalkınma Planı diyor ki: “Türkiye 2053 yılında tarımsal millî gelir bakımından Avrupa’nın en büyük ülkesi olmaya devam edecek, dünya ülkeleri arasında da 7’nci sıraya yerleşecek.” E, baktığımız zaman, ithalatta, plansız tarımda, eksik desteklemede, ata tohumundan yoksun üretimde 1’inci sıradayız yani bununla mı gerçekleştireceğiz bu kalkınmayı? Son yirmi yılda 102 milyar dolar tarım ve hayvancılık ihracatı yaptık. Hani, Ukrayna falan diyoruz, Ukrayna’da savaş var, savaş hâlindeki Ukrayna’dan buğday ithal ediyoruz. Ya, biz tarım ülkesi olmakla övünürken o savaş hâlinde ve enflasyonu bizden çok daha düşük olan Ukrayna’dan buğday ithal eder hâle geldik.

150 milyar dolarlık ithalat yapılmış, yirmi yıllık tarım hayvancılık ithalatının Türk lirası cinsinden faturası 885 milyar Türk lirası olmuş; korkunç bir rakam. Yani bununla ilgilenmiyoruz, hani, bataklıkı kurutmak yerine, birkaç tane sivrisinek öldürsek acaba ekonomiyi düzeltebilir miyiz? Ceza

sistemiyle, insanlara sopa göstererek ve sorunun gerçek çözümlerini ortaya koymadan ne yazık ki bu tür günü kurtaran kanun teklifleriyle geliniyor. Biz yoksa “Kanun niye yapıldı, niye az yapıldı, niye çok yapıldı?”dan öte yani tadilat yapmaktan vazgeçip artık bu Meclisin gerçekten ciddi olarak tadilat yasaları getirmekten ziyade, nitelikli, tüm bileşenlerin bir araya gelerek tartıştığı ve hakikaten halkın sorunlarına çözüm getiren ve bu çözümlerin de halka yansıdığı, reel anlamda yansıyan yasaların yapılması gerekiyor diye düşünüyorum.

Baktığımız zaman, Tarım Kanununun 21’inci -Ensar Bey de bahsetti- maddesinde “Tarımsal destekleme için bütçeden ayrılan kaynak bir yılda ülke çapında ürettiğimiz millî gelirin yüzde 1’inden az olamaz.” denilmesine rağmen, bunun yarısını bile çiftçiye vermemiş durumdayız. Bankalar yani Ziraat ve kredi vermesi gereken bankalar her sektöre kredi veriyor ama nedense çiftçiye kredi vermekten kaçınan bir tutum içerisinde. On yedi yılda çiftçinin kanunen devletten alması gereken ama ödenmeyen tarımsal destekleme tutarı 538 milyar liraya yükseldi yani şimdi, bazı vergi borçları bir çırpıda silinirken -madende görüyoruz mesela, bunu yaşadık, SSR Mining diye şirketin -kanun çünkü onu öyle öngörüyor- onların 222 milyon borcu silinirken çiftçinin 538 milyar borcuyla ilgili bir düzenleme yapılmıyor mesela.

Baktığımız zaman, bu paraları çiftçiye vermek yerine maalesef faiz lobilerine, geçilmeyen köprülere, bir avuç yandaşa, ne bileyim, saraya, lüks uçaklara, lüks araçlara yatırımlar yapılıyor yani bunu kamuda da görüyoruz, yaşadığımız her ortamda da buna şahit oluyoruz.

Tarımda kendi kendine yeten bir ülke konumundayken şimdi net ithalatçı konumuna girdik. Tarım ülkesi Türkiye, artık ithalatsız bir tarım politikası geliştiremez hâle geldi yani her şeyi dışarıdan satın alıyoruz; ürün ürün saymaya gerek yok, fasulyeden tutun, sığır etine kadar her şeyi dışarıdan ithal eder hâle geldik. Hayvancılık bitti, süt inekleri kesime gönderildi, tarım alanları daraldı ve biz maalesef, üretici ve tüketici perişan noktadayken üreticinin elinde kalan az miktardaki hayvanları satıp zararını karşılamaya çalışan vatandaşın hâlâ ne kazandığı ya da ne depoladığı ya da buna nasıl ceza getireceğimizle ilgili hükümler üzerinde konuşuyoruz. Emekliyi, işsizi, asgari ücretliyi zaten düşündüğümüz yok. Yani bugün bir emeklinin bir kurban alamayacağı noktaya gelmiş ülke, kurban parası ödeyemeyecek durumdayken ülkede zaten hayvancılık bitmiş.

Beyaz et sektöründe, maalesef, yine ihracat yasaklandı. Tarım, hayvancılık sektöründe ithalat olmadan kalp atmazken büyümenin yegâne unsurlarından biri olan ihracatı da sonlandırıyoruz. Daha çok Avrupa’nın en büyüğü olması... Hani “En büyüğüz, bizi Almanya kıskanıyor.” ve benzeri gibi söylemlerle maalesef, gerçekçi olmayan ve vatandaşın bunu sırtında yoğun olarak hissettiği bir süreci yaşıyoruz.

Yerel seçimlerde, tabii, elbette iktidara karşı vatandaş gereğini söyledi aslında. Umuyorum bundan ders alır iktidar ve elbette ki bu enkazı kaldırmak için, Türkiye ekonomisini düzlüğe çıkarmak için, rahat nefes alması için sağlıklı yasaların burada üretilmesi konusunda çaba sarf eder diye düşünüyorum.

Evet, büyüme rakamlarına rağmen insanına refah dağıtamayan bir ülkeyiz. 2023 yılında güya kişi başına düşen gelirimiz 13.110 dolar olmuş. Dünyada 17’nci büyük ekonomiyiz ama kişi başına gelirmede ancak 69’uncu sıradayız. 2023 yılında 69’uncu sıradaydık. Peki, gelirimiz arttıysa dünyadaki sıramız neden değişmiyor arkadaşlar? Dolayısıyla bunların hepsinin mutlaka değerlendirilmesi gerekiyor. Fahiş fiyatlarda sadece ceza sisteminin uygulamaya konulmasının cezasını sürekli vatandaşa ödetmek yerine, bu palyatif çözümler yerine kalıcı çözümlerin mutlaka getirilmesi gerekiyor. Üreticiyi, tüketiciyi, esnafı, vatandaşı suçlamak yerine yönetenler olarak “Biz üzerimize düşeni yeterince yaptık mı?” diye düşünmemiz gerekiyor. Ekonomiyi yönetenler beceriksizliğini kabul etmez, buna göre bir yol haritası çizilmezse her yıl daha çok yeni kanun teklifiyle veya iki yılda bir, maalesef, bu kanun teklifleriyle

yine karşı karşıya kalacağız. Isıtılıp ısıtılıp komisyona gelen ve sadece ceza sistemini esas olan kanun tekliflerinin enflasyonu düşürmediğini her gün yaşayarak görüyoruz. Dolayısıyla da mutlaka kalıcı çözümler gelmesi gerekiyor arkadaşlar. Sorun ceza artırmakla, firmalara sopa göstermekle değil, işte, soğan depoları baskınları, 3 harfli marketlere milyarlık cezalar kesmekle değil... Bunların hepsi yapıldı, politik olarak da davranıldı ama bir sonuç getirmede ve ne yazık ki enflasyonun önüne geçilemedi, fırlayan enflasyonun önüne geçilemedi. Bütün o enflasyonun yükü de ne yazık ki emeklinin, emekçinin, işçinin sırtından çıkarılıyor. Bütün o yapılan yanlış ekonomik tercihler ve yanlış ekonomik kredibilite, teşvik primleri ve benzeri gibi şeyler tamamen emekçinin sırtından çıkarılıyor, emeklinin sırtından çıkarılıyor, esnafın sırtından çıkarılıyor; yönetenlerin bu konuda en ufak bir sorumluluk ya da suç üstlendiği hiç yok.

Evet, ben, tabii, maddelerde de daha çok şey konuşacağım ama fiyatı dün indirmek için “varlık kuyruğu” dediniz... Hani insanlar tanzim satış kuyruklarında beklerken “varlık kuyruğu” diye dalga geçenlerin, patates, soğan, deposu basanların, Et ve Süt Kurumu önünde ucuz et kuyruğunda vatandaşları sabah namazında orada bekletenlerin, esnafa hibe yerine faizli kredi vererek piyasayı kangrene sürükleyenlerin bu süreçte zincir marketlerin kârını katladıklarını, piyasadaki fahiş zamların asıl sebebi olduğunu burada mutlaka vurgulamak zorundayız. Siyaseten sürdürtüğünüz -az önce de ifade ettim- zincir marketlere önce fahiş cezalar kestiniz, sonra da bir büyük market daha katarak 3 marketi çağırıp bunlarla anlaşma yoluna gittiniz ve ne yazık ki, işte, Sayın Mehmet Muş 2020’de çağırıp “Asgari ücrete zam yaptık, lütfen, siz marketlerde bu zam artışını fiyatlara yansıtmayın.” diye ricalarda bulundunuz. Yani gerçekten kara mizah gibi bir şey.

Yine, coronanın ikinci ayında 2020’de gıda ve hijyen ürünlerine, dezenfektana, maskeye gelen aşırı zamlardan sonra Sayın Ruhsar Pekcan çıktı, fahiş fiyat, stokçuluk ve haksız fiyata karşı düzenlemeye gitti; ne güzel, evet, güzel bir düzenleme ama -hani bize dediler ki etkin ve caydırıcı önlemler sağlanacak- sonra bir baktık ki Bakanın kendisi fahiş fiyat ve stokçuluk yapmış, kendi işine yarayacak bir ihracat kodu tanımlamış ve dezenfektanın ihracatının sınırlı olduğu dönemde bu kod üzerinden dışarıya hem mal satmaya kalkmış hem de dışarıdan gelecek malı engellemeye kalkmış; aynı Bakan Millî Eğitim okullarına, kamu kurumlarına mal vermiş. Buna ilişkin ne yapıldı? Üstü örtüldü, kamuoyunun dikkatinden kaçtı ve bugüne kadar hâlâ herhangi bir müeyyide uygulanmadı.

Fahiş fiyat, 2 kez zam gelen sektörler için beklenen bir sonuçtur. Üretici, girdi fiyatına yetiemedikçe malını kesime veriyorsa, artık ekmiyorsa, Perakende Ticaret Yasası’nda sadece fahiş fiyat cezalarını artırarak, mağaza kapatma yoluna giderek ya da birkaç zincir marketin o ilde anlaşmalı olarak fiyat yükseltmesinin üzerine giderek bu enflasyonun önüne geçemezsiniz arkadaşlar, dolayısıyla enflasyonun önüne geçemediğiniz gibi siz hortlattınız ve ne yazık ki bunun bedelini vatandaşa ödetmeye çalışıyorsunuz. Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulunun yasada açıkça belirtilmeyen tanım ve yetkiyle üretici ve tedarikçi ve perakende işlemlerin fahiş fiyat artışını ve stokçuluk uygulamalarına yönelik düzenlemeler yapmayacağına hükmetmesine rağmen Anayasa Mahkemesinin bu almış olduğu kararın da arkasından dolanmayalım, lütfen, Anayasa Mahkemesinin bu öngördüğü doğrultuda bu kanun teklifini de uygulayalım diyorum.

Ve, tabii, son olarak da tarımda, ticarete, sanayide göreve gelen her bakan Meclise geldiğinde ilk iş olarak hal yasasından, perakende ticaretten, AVM düzenlemelerinden ve zincir marketlere ilişkin yasalardan söz etmesine rağmen hiçbirisi kapsamlı bir adım atmadı. Soruyorum neden, neden adım atılmıyor bu konuda?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, Sayın Vekilim, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, kişisel olarak biraz yanlış bir ifade olduğunu düşündüğüm için ve kamuoyunda yanlış anlaşıldığı için bir şey soracağım. Kuskunkıran Tüneli var, hiç geçtiniz mi oradan?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hayır.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Geçmediniz. Sizin verdiğiniz vergilerle merkezî hükûmetin bütçesinden yapıldı ama siz oradan hiç geçmediniz, dolayısıyla “geçmediğimiz yolun parasını ödemek” ifadesini ben açıkçası çok yanlış buluyorum; bu bir finansman modeli, ya siz bu yatırımı merkezî hükûmetten, bütçeden yaparsınız, paranız yoksa bunun için kredi bulursunuz, onun kredisini ödersiniz ya da farklı bir modelle yaparsınız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Bakan, oraya girmeyelim. Bize “Yap-işlet-devret, cebinizden beş kuruş çıkmayacak.” denilen projelerdi yani devletten.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yok, ben sadece söylüyorum. Yani geçmediğimiz yolun parasını... Kuskunkıran Tüneli’nden geçmemizsiniz ama bu ülkede insanların verdiği vergilerle yapılmış bir tünel. Dolayısıyla ben size bu ifadenin...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ne demek istediğimiz belli. “Bir kuruş çıkmayacak.” dediniz.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Şimdi, Sayın Bakanım, devletin kasasından Sayın Özal, Demirel -Allah rahmet eylesin- zamanında yapılmış köprüler bayramda bedava, bu dediğiniz modelle yapılan yerlerden para verip geçiyoruz. Peki, ona ne yapacağız?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Peki, onu bedava yapan kim, bedava yapan kim? Hükûmet. Hükûmet istese bayramda o kararı almaz, parasını verirsiniz. Onu da yapan Hükûmet, öbürünü de yapan Hükûmet, dolayısıyla burada eleştirirken bence ne dediğimizi düşünmek lazım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bakın, ben size söylüyorum, bu bir finansman modelidir.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Finansman modeli ama...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Dersiniz ki “Finansman modeli olarak ben bunu yanlış buluyorum.” ama “Geçmediğin tünelin parasını vermek, geçmediğin yolun parasını vermek.” diye bir ifade doğru değil. O zaman herkes geçtiği yerin parasını verir, sadece kendi vergisinin kendi bölgesinde, şehrinde kullanılmasını ister. O zaman ben size bir şey söyleyeyim. Doğu’da, Güneydoğu’da, Karadeniz’in bazı yerlerinde, İç Anadolu’da insanlar demezler mi ya: “Ya, biz batıda vergiyi veriyoruz, siz yatırımı gidip oraya yapıyorsunuz.” demezler mi?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Bakan, burada neyi ifade ettiğimiz çok açık ve net yani.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ben de ifadenizin kişisel olarak yanlış olduğunu ifade etmeye çalışıyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Burada söyledığımız, oradan geçip geçmemekten öte o politikanın yanlışlığı.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tarımla ilgili hususta da şunu söyleyeyim: Sonuçta buğday üreticisi ülkeler var, bunların iklim koşulları, arazi koşulları buna uygundur.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bizim değil mi?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Sonuçta bizimkisi Ukrayna gibi bir tarım üretimi yapmaya, buğday üretimi yapmaya uygun değil; bizim coğrafyamız ona uygun değil çünkü oranın şartları farklı. Mesela, Ukrayna mango üreticisi değil; niye? Çünkü iklimi ona müsait değil, arazisi müsait değil.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama Konya Ovası’na bir sulama getirsek mesela...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bir saniye... Bir saniye...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Bakan, tercihlerimizi doğru yerde kullansak...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bunu da defalarca ifade ettik. O ithal edilen buğdayların tamamı Türkiye’de makarna olup yurt dışına ihraç ediliyor. Biz, kendi buğdayı kendisine yeten bir ülkeyiz, bu ithal ettiğimiz buğdayı da makarna yapıp satan bir ülkeyiz yani katma değer oluşturan bir ülkeyiz.

Yani daha çok konuşabileceğim husus var ama burada bunları sadece ifade etmek istedim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Vatandaş ucuz yiyor mu makarnayı; ona bakmak lazım ihraç ettiğimizden öte tabii, ona da bakmak gerekiyor.

Tarım politikası doğruysa niye bu kadar pahalı et yiyoruz; niye bu kadar pahalı süt, peynir tüketiyoruz; niye bu kadar pahalı her şey?

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Başkanım, Kıymetli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Kıymetli Bakan Yardımcımız, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi “Bazı kanunlar niye çok konuşulmuyor ya da nereden çıkıyor?” diye söylendi. Kanunlar zamana göre ihtiyaçlardan doğar ve bizim Komisyonumuz da 3 Bakanlık, bir de Ulaştırma Bakanlığının yarısı dersem 3,5 Bakanlığın kanunlarının yapılmasından sorumlu bir komisyon yani Meclisin en geniş kapsamlı Komisyonu.

Bu cezalar da işte zamana göre, düzene göre ya da sisteme göre dünyanın her ülkesinde değişir. Cezaların rakamlarının değişmemesi diye bir şey de yok, dünyanın her yerinde cezaların rakamları da değişiyor. Onları euro ya da dolar olmasına rağmen onlarda da bakarsanız değişiklikler oluyor.

Biraz önce bahsettiniz Ednan Bey, Maliye Bakanlığının hazırladığı tasarruf genelgesinden haberinizin olmadığını düşünmüyorum. Yani şu anda zaten tasarruf genelgesi yayımlandı, araçlar ve diğerleriyle ilgili şu anda tasarruf genelgemiz yürürlükte. Bundan sonra herkes, Hükûmet de belediyeler de şu anda harcamalarına dikkat ediyor çünkü toplumun gözü önünde... Toplum artık bu konularda son derece hassas. Hassas olduğu için de kimsenin artık fazla harcama yapma imkânı yok. Bu da toplumun bu insanları, Hükûmeti ya da belediyeleri artık gözlemlediğinin de bir ölçüsü; toplum artık bu konuda bilinçli. Hiç kimse savruk olamaz ya da fazla harcama yapamaz.

Özellikle bu marketlerle ilgili demin bir şey söylediniz. Bu söylediğiniz sözü ben değerli buluyorum yani insanlar eğer böyle bir şey yapıyorlarsa, üreticileri zorda bırakıyorlarsa bununla ilgili önergenizi getirin, biz de destekleyelim. Bizim bu Komisyonumuz herkese son derece açık bir komisyon. Biz bunu değerlendirelim ve hakikaten üreticileri mağdur eden bir yapı varsa bunu düzelteyim.

Müzeyyen Hanım biraz önce ata tohumundan bahsetti. Ben ziraat mühendisiyim. Ata tohumu ancak amatör olarak üretebilirsiniz. Yani şu anda biz bir seradan 40 ton domates alıyoruz. Sizin, o serada ata tohumu kullanarak, 1 ton domates alarak rekabet etme şansınız yok. Bunu biz amatör olarak kendi bahçelerimizde ya da hobi kısımlarında...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu, teklifin bir maddesi Sayın Vekilim.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Bu bence güzel bir öneri ama ancak bunu fantezi olarak sadece... Kendi ihtiyaçlarımız dışında ata tohumu kullanamayız. Ata tohumlarından ürettiğimiz ürünü ihraç etme şansımız yok çünkü ürettiğimiz domates yumuşak olur ve daha göndermeden kasada yüzde 80’i biter.

Biraz önce “Biz neden buğday ithal ediyoruz?” diye söylediniz. Biz yıllık 5 milyon ton buğday ithal ediyoruz ve bunun karşılığında 3 milyon 300 bin ton un, 1 milyon 500 bin ton da makarna ihraç ediyoruz yani 4 milyon 800 bin tonla biz dokuz yıldır uzak ara dünyada un ihracatında 1’inciyiz, makarna ihracatında da 3’üncüyüz, 1’inci sırada İtalya var. Şimdi, doğal olarak, buğday alıp katma değeri -demin Başkanımızın da söylediği gibi- yükselterek aslında ekonomiye destek sağlıyoruz. Keşke 10 milyon ton ithal edip de 10 milyon ton işleyip de şu andaki 4 milyon 800 bin ton olan ihracatımızı 10 milyon tona...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani vatandaşımız 10 liraya ekmek yerken biz ithal edip bunları yurt dışına makarna olarak mı gönderiyoruz?

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Hayır, hayır, öyle değil. Kendi ürettiğimiz ürünü de...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Önce bizim kendi vatandaşımızın doyması gerekmiyor mu?

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Hayır, hayır, hayır... Bakın, onda bir sorun...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bizim söylemeye, vurgulamaya çalıştığımız bu.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Ondan değil. Hükûmet uzun zamandır özellikle ekmek fiyatlarını, fırınları sübvansede etti. Onlara belli bir ucuz fiyattan onu da verdi. Yani bazen bir şeyi söylerken sadece eleştirmek anlamında değil, bazı şeylerin de farkında...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hayır, eleştiri değil, yaşıyoruz efendim bunu yani.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Ama zaten dünyanın her yerinde un fiyatları yükselirken dünyadaki un fiyatlarının dengelenmesini Türkiye sağladı yani diğer ülkelere un ihracatının önünü açarak dünyanın bir sürü ülkesinde hem yüksek fiyat hem de yokluk çekilmesini... Afrika ülkelerinin birçoğuna da sadece Türkiye un ihracatını... Rusya bir kısmını teklif etti, Türkiye de öğütterek ücretsiz olarak bazı fakir ülkelere verdi. Yani bazen eleştiririz ama sosyal devlet anlayışını dünyada uyguladığımızı da gözden de kaçırmayalım.

Mesela, eleştirilecek bir konumuz varsa bence Çek Yasası’nı eleştirelim, burada ticarete olan bir sürü arkadaşımız var. Sayın Başkanım, Ticaret Bakanlığımızın bürokratları Türkiye’de özellikle; biz de çalışalım. Çek Yasası dünyada hiç kimsede örneği olmayan bir şey ve şu anda en büyük çek dolandırıcılığı Türkiye’de yapılıyor. Gidiyorlar, bankadan çekleri 10 koçan, 5 koçan alıyorlar, kendi gibi 3-5 şirket arasında o çekleri çeviriyorlar; findeks değerine bakıyorsunuz, 1.000. Sonra, bakıyorsunuz, aradan altı ay geçtikten sonra adamların bütün çekleri yazılıyor ve çek bir ödeme aracından ziyade bir vaade aracı, senetle neredeyse aynı şeyi yapıyor. Ama bankaların bu konudaki sorumluluklarını da üstüne yıkalım. Bazen kamu bankalarından daha kolay alabiliyor, bazı bankalar zor veriyor ya da bazı küçük bankalardan kolaylıkla çek alabiliyorlar ve bir sürü insanın emeğini dolandırarak sömürüyorlar. Geçen gün Antalya’da oldu, sadece Antalya’da bu konuda 1 milyar liralık dolandırıcılık yapmışlar. Şirket kurmuşlar -10 tane, 13 tane şirket- bunun üstünden kendi aralarında çevirerek bu Çek Yasası’ndan...

Bizim Komisyonumuzun görevi bu, biraz önce Ednan Bey’in söylediği konu da böyle, bizim söylediğimiz konular da. Biz bu önerileri Komisyon olarak gelelim, gündemimize alalım, Ticaret Bakanlığıyla da bu konuyu istişare edip hakikaten Türkiye’nin ticaretindeki dengeleri düzeltmek gerekiyorsa da biz bunları mutlaka oluşturalım. Ceza dışında yapılacak bir öneri varsa da bunu da yapalım çünkü cezaların caydırıcılığı da önemli.

Çok basit bir şey söyleyeyim: Benim yeğenim Mersin’de çalışıyor, geçen gün babası bu kapısının arkasına asılacak 5’li tel var ya, krom askılıktan sordu. “Bir dükkâna gittim, ‘100 lira.’ dedi.” diyor. “Hatta ‘Bu, bronz kaplı mı?’ diye sordum.” diyor. “Bir altındaki nalbura sordum ‘20 lira.’ dedi.” diyor. Yani 100 lira ila 20 lira arasındakiiki... Bir de işte bunu denetlemediğiniz takdirde... Esnaflarımızın

da -bu geçmiş dönemi hatırlayanlar, 12 Eylül öncesini hatırlayanlar bilir- karaborsa hikâyesi vardı yani ürünü tutturduğuna vererek de aslında tüketicinin bu konuda kandırılmasına sebep oluyor. Aynı çekmece kulpunu bir yere sordum, 20 lira; bir alttaki nalbura sordum, 5 lira. Şimdi, siz kontrol etmeden, ceza müeyyideniz olmadan bunu yapamazsınız yani bunu da oluşturmamız lazım.

Yani bizim Komisyonumuza, buraya gelen, mantıklı olan her öneriye bu Komisyonunun onay vereceğini düşünüyorum. O yüzden de bazen eleştirilerimizi yaparken sadece yıkmak için değil de yapıcı eleştiriler yaparsak da daha doğru olur diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilim, tabii, o manada gerçekten bu Komisyonu böyle çalıştırmak istiyoruz. Beni çok liberal bulan arkadaşlar da var, kamuoyundaki görüntüm farklı olsa da tartışmalara, istişarelere açık bir Komisyon.

Çek Yasası'yla ilgili bir hususta şunu hatırlatmak istiyorum: Siz de iş dünyasından geliyorsunuz, biz de. Benim çocukluğum Mahmutpaşa'da geçti. Şimdi, bu Çek Yasası'na nasıl geldik? İnsanlar aslında çekle ilgili çok daha sert tedbirler varken bir popülizm anlayışıyla “Ya, çekten insan hapis mi yatar, böyle mi olur, ne olur?” dediği için biz bunu değiştirdik. Şimdi, başka bir kesim ne diyor? “Kardeşim, burada çok büyük suistimaller oluyor.” diyor. İşte, dolayısıyla, bizim aslında kanunlarımızı yaparken -hepimizin ortak kanaatinin o olduğunu düşünüyorum- popülizme kaçmamamız lazım, doğrusunu hedefleyerek iş yapmamız lazım; inşallah da öyle işler yapıyoruzdur diye düşünüyorum.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Bankaları sorumlu tutarsak bu kolay çözülür, bankalar bu kadar kolay çek vermemeli yani.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, doğru ama tabii, biliyorsunuz, çek aynı zamanda Türkiye'de vadeli ödeme aracı. Dünyanın hiçbir yerinde “vadeli çek” diye bir şey yok yani keşide ettiğiniz şey aslında nakit para statüsünde.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Ama 10 koçan verilmiyor Başkanım, bazı bankalar 10 koçan...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Onu getirdiğinizde Türkiye'de vadeli işlem yapmak imkânsız hâle gelir ama tartışalım, Ticaret Bakanlığımız notlarını alsın bir zahmet.

CEVDET AKAY (Karabük) – Vadesinden önce sorulma olayının kaldırılması da yanlış bir uygulama oldu. Bu karşılıksız çek durumunda gününden önce sorup, çek gerekirse yazdırılıp önlem de alınması gerekiyor; bence onu da düzenlemekte fayda var.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Ayrı bir yasa gerekiyor.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Hiçbir ülkede yok, bizde de...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Var da nakit yani başka ülkelerde çek nakit demek.

Buyurun Sayın Vekilim.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyelerim, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli hazırun; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün çok kıymetli bir heyetle İliç'teydik, üç günlük bir program oldu, biz bu sabah uçakla geldik, bir kısım arkadaşımız dün geldiler. Öncelikle orada cenazelerine, naaşlarına ulaşılan kardeşlerimize tekrar Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı diliyoruz. Diğer 5 arkadaşımızın da en kısa zamanda inşallah durumları tespit edilerek bulunmasını arzu ediyoruz.

İliç’le niye başladım? Şu da var: Biz İliç Komisyonunda, burada hem Bakanlığımızın kıymetli bakan yardımcılar ve genel müdürlerini hem bilim adamlarını hem profesörlerimizi bu anlamda dinleyerek hem de yerinde tespit ederek görmeye çalıştık yani konuya tam anlamıyla vâkıf olmaya özen gösteriyoruz. Bizim komisyonlar olarak da aynı görevi burada da üstlenmemiz gerektiğini düşünenlerdenim çünkü İç Tüzük çok açık ve net. Belirli bir sürenin sağlanması, tali komisyonların oluşturulması, tali komisyonların gerekli dinlemeleri yapıp ana komisyona yani buraya indirilmesi ve Meclise öyle gitmesi lazım ki sağlıklı bir sonuç alabilelim. Fakat biz burada ne yaptık? Sayın Başkanımız dedi ki: “Adalet Komisyonunda, tali komisyonda görüşüldü hatta onlar ana komisyonda da görüşülsün.” Aslında bizlerin burada bir tali komisyon oluşturarak burada bu maddeyle ilgili hem kooperatif yetkililerini hem de esnaf odaları başkanlarını dinlememiz gerektiğinin elzem olduğunu düşünüyorum çünkü doğru bir karar alma adına bu süreç çok değerli ve önemli.

Peki, burada nasıl oldu? Pazartesi günü burayla ilgili bir davet aldık, yine pazartesi günü saat 14.18’de karşılaştırma cetveline ulaştık, yine salı günü de birleştirme etki analizleri raporuna ulaştık yani İliç’te olduğumuz da düşünülürse bir günlük bir bakma sürecim oldu bu maddelere. Dolayısıyla bunun da usul olarak çok doğru olmadığını da belirtmek isterim, o yüzden söz aldım. Maddeler üzerinde tek tek görüşlerimizi açıklayacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Teşekkür ediyoruz Sayın Vekilim.

33 kim?

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) –Başkan, ben herhâlde.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Sizinle devam edelim, sonra Sayın Vekilim, size verelim olur mu?

TALAT DİNÇER (Mersin) – Peki.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – DEM PARTİ adına ben konuşacağım.

Sayın Başkan, açılıştaki yaptığımız konuşma önemli, vatandaşların karşılaştığı sorunların farkındayız bu konuyla ilgili. Gerçekten dışarıda durum can yakıcı hem gıdada hem diğer meselelerde sorunlar var. Doğrudur “tamahkârlık” “fırsatçılık” “stokçuluk” “depoculuk” dediniz, bu noktada istismarın yaşandığı her konuda tabii ki Hükûmet de muhalefet partileri de gerekli olan kanunu buradan çıkarmalıdır, bu yasalar uygulanmalıdır. Market yapıyorsa market, zincir marketler yapıyorsa onlar ya da farklı anlamda depolama yapıyorsa müdahale edilmesi gerekiyor ama dün biz de buradaydık, bir makas farkını ben gördüm. Galericiilikteki stokçuluk bambaşka bir şey, soğan, patates gibi durumlar... İki uç nokta olarak ben görüyorum. Bu aradaki ürünler noktasını da iyi ölçmemiz lazım. Cezalar neye göre verilecek, kime göre verilecek, hangi ürüne göre verilecek; bunların da net bir şekilde belirtilmesi gerekiyor. Sadece buradaki değişiklikler, kanun değişiklikleri, cezai sistemler, çıkarılacak kanunlarla ben sorununun çözüleceğine inanmıyorum. Şu et meselesini dün de konuştuk. Hem beyaz ete hem kırmızı ete Ticaret Bakanlığı ne yapabilir ki bir arz talep meselesine bakmamız lazım.

Şimdi, ben Urfalıyım, Karacadağ var orada, Siverek, Viranşehir; Mardin bir tarafta, bir tarafta Diyarbakır; o coğrafyada normalde 2 milyon hayvanın beslenmesi lazım, kapasite o, zaman zaman da çıkmış. Şu an ne kadar Sayın Bakan Yardımcısı? 1 milyonun altına düşmüş, 1 milyon civarında hayvan yetiştiriliyor. Şu an Ticaret Bakanlığı yani ete nasıl müdahale edecek, nasıl bir yöntem bulacak? Bunun Tarım Bakanlığıyla istişare yapılması lazım, teşvikler verilmesi lazım, tarımla uğraşan çiftçilerle bir şekilde temasa geçilmesi gerekiyor ki yerli üretimi artırmalıyız. Bunun çözümünü Hükûmetin de yanlış politikalarına bakarak görmemiz gerekiyor. Bu iş anguslarla... Avusturya’dan, Avustralya’dan,

sağdan, soldan almak palyatif çözümlerdir Sayın Başkan, maalesef, çözüm de getirmedi; çözüm getirmediği gibi arada bu ticaretin rantından faydalanan kesimler de olur; Hükûmete yakın olur, uzak olur, çevresinde insan olur, başka insanlar olur. Bu noktada bazı bakanlıkların birbirleriyle uyumlu bir şekilde çalışması gerekiyor. Elbette ki körü körüne muhalefet yapmanın bir anlamı yok. Buradan çıkacak, bu Komisyonda 9 kanunu ilgilendiren 23 maddelik bir konuyu konuşuyoruz; bu, Genel Kurula da gidecek, büyük ihtimalle de kanunlaşacaktır.

Bir de Hükûmetin 2013-14-15-16'ya kadar neden göreceli bir refah durumu ortaya çıktı? Millî gelirin en çok arttığı dönemler, Şimdi, genel politikalara da bakmamız lazım. Şu an Ana Muhalefet Partisinin Genel Başkanı da normalleşme, yumuşama... İşte, her şey birbirleriyle bağlantılıdır Sayın Başkan. Biz bu bağlantıyı kurmazsak sürekli dozajı artır, artır, siyasetin ekonomiye yansımaları görürüz. Tabii ki dünya konjonktürünü biz de takip ediyoruz parti olarak. Ukrayna'da yaşanan sorunlar, savaş etkisi, pandeminin durumu ya da Orta Doğu'da yaşanan siyasi kriz, savaş, çatışmalı durum; bunun ticaret üzerindeki etkileri, tedarik meselesindeki sorunlar; bunları biliyoruz, bunlar geneli ilgilendiren konulardır. Enflasyon var; doğrudur, "Tüm dünya da var." diyorsunuz Başkan ama Türkiye'deki etki alanı daha derin, Türkiye daha derinden hissediyor, her tarafın başı ağrıyor, her tarafın başı ağrıyınca da biz komaya giriyoruz, komadan çıkmanın bir yolunu bulmalıyız. Onun için şu tespit önemlidir: Vatandaşların karşılaştığı sorunları artık Hükûmet de hissediyor. Hükûmet de hissediyorsa bir konsensüsle, bir ortak akılla, bir istişareyle çözüm getirmemiz lazım, çalışmamız lazım. Ama şimdi, biz, marketlere cezayı 200 binden, 100 binden 1 milyona çıkarıyoruz. Farklı yollar da var Sayın Başkan, farklı yollarla bu işi götürenler de var.

Şu an bu pazar meselesiyle ilgili de ben söyleyeyim. Aracıları ortadan kaldırmaya dönük hamleler olarak görülüyor. Bunun da bir yolu bulunamaz mı bu kanuna, çıkacak kanuna rağmen? Yani biraz zihniyet meselesi, biraz genel politika meselesi; o tamahkârlık hatta bunun eğitimle bile alakası var yani toplumumuzdaki bu fırsatçılığı, çıkarıcılığı, "1'e al, 30'a sat; 1'e al, 10'a sat ve bunu da helalmiş gibi göster" mantığını da genel olarak mahkûm etmek lazım, ifşa etmek lazım. Ama Hükûmetiniz maalesef, büyük şirketlerin de vergilerinin affı konusunda da çok gönüllü; bu noktada gösterdiği kararlılık, bu noktada attığı adımlar noktasında bence toplumun sorunlarını daha derinden tartışıp daha kolaylıklar sağlamalıyız.

Bugün bir haberde de gördüm ben, restoran meseleleleri var, fahiş fiyatlar var, fazla ayrıntıya girmeyeceğim. Türkiye'de en büyük banknotumuz 200 lira Sayın Başkan yani artık bence en büyük ya 2 bin olmalıdır, 100 bin yerine bin olmalıdır, artık insanlar cebinde para taşıyamıyor. Bunun da bir yolunu bulmamız lazım. Bunun yolunu bulmamız için bir kere yüzleşmemiz gerekiyor. Ekonomide sıkıntılar var, sorunlar var; enflasyon çok yüksek ve herkese de zarar veriyor. Doğrudur, burada vekil arkadaşlarımızın çoğu iş dünyasından geliyor. Şimdi, sermaye sahibi ile emeğiyle geçinen insanlar bir noktada buluşmazsa, bir araya gelmezse bunun en nihayetinde sermayeye de vereceği zararlar vardır. Sermayenin de bu noktada fedakârlık yapması gerekiyor, Hükûmetin de fedakârlık yapması gerekiyor. Bu cebimizdeki paranın değeri bizim ülkemizin dünyadaki itibarıyla alakalıdır Sayın Başkan. Bakınız, 2013-14-15 geldi, bir noktaya kadar geldi. Son iki yıla kadar Cumhurbaşkanının da konuşmalarında bu itibar meselesi; Hükûmet, Bakanların da konuşmasında sürekli bir şatafat, sürekli bir gösteriş; binilen arabalar, ortamlar, mekânlar, belediyeler, makam odaları... Şimdi, halk burayı görür, "Önce siz kendinizden başlayın." der. İşte o zaman biz, en azından bu kademelerde görev alan, yönetimde yer alan, hükûmet olan ya da Hükûmetin çevrelerinde bulunan insanlar bunu görmelidir. İnsanlar gerçekten geçimini yapamıyor.

Bu pazar meselesinin çözülmesi gerekiyor. Sadece bu kapalı pazarlardan ziyade, pazarcılığı yapan insanların o pazar yerinden faydalanması gerekiyor. Bu kadar aracı ne diye buraya giriyor? Gösterdiniz, “sahibinden.com” 400-500 bine... Şimdi, cezai yöntemle ya da bu kanunlarla umarım çözülür, inşallah çözülür ama bu noktada bence daha fazla çaba sarf etmemiz lazım, Tarım Bakanlığıyla özellikle. Çünkü bu kanun, cezai sistemler üzerinden gidiyor, cezaları artıracak stokçuluğun karşısında, fırsatçılığın karşısında, tahakkürlüğün karşısında, depoculuğun karşısında kimi adımlar atacak, mücadele edecek. Ama siyaseti normalleştirmemiz lazım Sayın Başkan.

Bakınız, benim yaşadığım coğrafyada, büyük bir devasa coğrafya, Harran Ovası’ndan tutun, Mardin Ovası’ndan tutun, milyonlarca insana gıda takviyesi yapan... Türkiye tarımda kendine yetebilir. Doğrudur sizin dediğiniz, Ukrayna buğdayın merkezidir, belki dönüm başına verdiği verim de Türkiye’dekinin birkaç katıdır, bunun farkındayız. Getirilip katma değerle dışarıya da satılabilir ama ülkedeki insanlarımız eğer ekmeğe muhtaçsa, eğer makarnaya muhtaçsa, eğer gıdaya muhtaçsa onlara dönük de politikalar yapmalıyız. Tabii ki ticaretle ilgilenen, bu işle ilgilenen iş insanları Ukrayna’dan buğday alırlar, un yaparlar, katma değerini artırırılar, dışarıya satarlar, bu ülkenin millî gelirine katkı sunarlar; buna kimsenin itirazı zaten yok ama ülkede ekmek sorunu, gıda sorunu varsa bunu çözmekle de Hükümet görevlidir.

Diğer konu da söyleyeyim Sayın Başkan: Yakıt çok yüksek. Hangi malı nereden alıp başka bir yere götürseniz büyük bir girdi maliyetidir. Şu an siz Akdeniz’den getirdiğiniz domates, salatalık, biber Ankara’ya kadar, Karadeniz’e kadar yani birkaç kat artıyor, üreticinin üretilen fiyat ile pazarda pazarcının sattığı fiyat makası çok fazla. Bunu elbette ki bir noktaya kadar sorunlu görebiliriz ama bir noktaya kadar da anlamlı görebilmemiz gerekiyor çünkü yakıt fiyatı çok fazla.

Bizim bölgemizde de bu kooperatiflerden bahsediliyor, biz de fıstıkla ilgileniyoruz, Antep Fıstığı. Siz Karadenizlisiniz, fındığın bir taban fiyatı var, Hükümet zamanı gelince bir ay öncesinden, yirmi gün öncesinden bunun taban fiyatını açıklıyor ama bizim bölgede, Antep, Urfa, Adıyaman, Siirt, son dönemlerde Batman, bu son dönemlerde Mardin’de, artık lüks tüketim maddesi, insanların geçim kaynağı; oraya dönük de Hükümet Tarım Bakanlığıyla istişare edip bu noktada taban fiyatı belirlemesi gerekiyor. Ama normalleşme, siyasetteki gerginliklerin bir tarafa bırakılmasının, hukuk devletinin gereğinin yapılmasının ekonomiye yansması çok iyi olacak, sermayenin bu ülkeden kaçmaması gerekiyor. Son darbe girişimi ya da yarı darbe sayılan 2016 meselesinden sonra yapılan kimi faaliyetler de sermayeyi, bilerek veya bilmeyerek ya da aşırı bir öfkeyle bu ülkeden kaçtırttı yani çünkü sermaye kendini hukuki anlamda güvencede hissetmezse istikrarın olmadığı bir bölgeye o sermaye girmek istemez.

Tabii ki madde madde eleştirilerimizi yapacağız, madde madde fikirlerimizi belirteceğiz. Teknik anlamda birçok şey var, aslında birçok şeye de itiraz edecek noktada değiliz ama çözüm getirmiyor, çok teknik kalıyor. Zihinsel değişim dönüşüm her şeyin önünde olacaktır ama bir an önce bence -bugün Merkez Bankası Başkanı da konuştu, birkaç soru bunun da üzerineydi- banknotların artık büyütülmesi gerekiyor.

Kısaca bunları belirtiyim, teşekkürler.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, Ömer Bey, teşekkür ediyoruz.

Buradan arkadaşlar “Ömer Bey’in sermayeye sahip çıkması da çok anlamlı.” dedi.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Fıstıkçıların bölgesinden geliyor Bakanım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK - Fıstık için şu anda kilosu bin lira yalnız.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Evet doğrudur, Sayın Başkan, içi öyle ama üreticiden alınınca farklı veriyorlar. Şu an 250-300 liraya alınıyor ama kabuklu.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK - Şimdi şöyle: Biliyorsunuz, biz kalkınma ajanslarıyla fıstık işleme tesisleri de kurduk orada sadece tüccarın eline bırakmamak için, bizzat kalkınma ajansı...

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Başkanım, Meclisin gücü de yetmiyor.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK - Bence bunları da koydurmayalım. Bence şu kuru yemişleri koydurmayalım madem bizim örnek olmamız lazım; biz bunları koydurmayalım bundan sonra, arkadaşlarımız not alsınlar.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Fıstıkçılar şu anda Rekabet Kurumunun önündeler.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK - Evet, fıstıkçılar Rekabet Kurumunun önünde mi bilmiyorum yalnız Ömer Bey'in söylediği bir şeyin altını çizmek istiyorum: Hani “körü körüne muhalefet yapmamak” ifadesi, aslında Türkiye'nin ihtiyacı olan mesele bu.

Şimdi, ekonomi yönetiminin izlediği politikalar var yani bir şekilde fiyat istikrarını sağlamak üzere, fiyat enflasyonunu dizginlemek üzere uyguladığı birtakım tedbirler var. Şimdi, ben, mesela muhalefetteki arkadaşlarımızdan: “Ya, tamam, bunu yapıyor, aslında enflasyonu dizginlemeyi hedefliyor, doğrudur.” diye bir ifade hiçbir zaman duymuyorum. Nerede bir ufak siyaset yapılacak alan varsa bakıyoruz Mecliste arkadaşlarımız çıkıp ondan bahsediyorlar. Ya bunu ben anlamlandırabiliyorum, tabii ki siyaset yapılacak, muhalefet siyasetini yapacak ama gerçekten yani şu anda Mehmet Şimşek Bey'in ortaya koyduğu bu gayrette gerçekten yanlış görülen ne varsa bunlar ifade edilse ama doğru, niyeti ne olduğu bilinerek ifade edilse ben Türkiye’de çok farklı bir ortamın oluşacağına da inanıyorum. Bu manada söylediklerinizi de not aldık. Hem arkadaşlarımız gerekli açıklamaları yapacaklar hem de maddelerde de zaten işiştare edeceğiz.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Başkanım, Urfa’daki fıstık sayısı Antep’i geçmeye başladı.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK - Onlara kalsa Antep’ten daha çok. Urfalı arkadaşlarımız şöyle ifade ediyor: “Fıstığı biz yetiştiriyoruz, Antepliler bundan bizden daha çok istifade ediyor.”

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, oradaki mesele Antep fıstığı, doğrudur, Nizip ve çevresinde yetiştirilmiş, daha sonra Urfa’da yaygınlaştı çünkü karşılığı olan bir ürün. İsmi de Antep’ten gelmesi aslında mantıklı olandır çünkü orası bir merkez ama sayı olarak yüzde 55...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ömer Bey çok demokratik bugün ya.

Ya, siz Urfalı olduğunuza emin misiniz? Urfalılar bu fıstık meselesinde çok ısrarcılar.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Yüzde 55-60 civarında ağaç sahipleri bizde; Urfa’da, Halfeti, Birecik, Bozova ve Hilvan tarafındadır.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Dinçer.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekillerim, Komisyon üyelerim, değerli bürokratlarımız; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, milletvekili olmadan önce, Sayın Başkan, ben de Esnaf Odaları Birliği Başkanıydım, gözüm kulağım Türk Ticaret Kanunu’nda yapılacak değişiklikteydi. Genel müdürümüz de şu an Kırşehir Milletvekilimiz, sık sık da irtibatı kurardık “Gelin, şu yasa teklifini bir gündeme getirelim,

esnaf eridi bitti.” diye ama maalesef o dönem içerisinde ne AVM yasa teklifini... Yani çeşitli isimler takıldı; yok “perakende sektörünü düzenleyen yasa tasarısı” yok “AVM tasarısı” yok “perakende ticaret yasası” gibi değişik isimler aldı ama bunları bir türlü Meclise getiremedik. Tabii, onunla beraber bunu destekleyen hal yasa teklifi vardı, onu da dile getiremedik. Sayın Milletvekilim dedi ya işte: “İhtiyaca göre ihtiyaç belirlenir, ihtiyaca göre yasalar gelir.” Vallahi tam on-on beş yıldır bu bir ihtiyaç ama bir türlü, maalesef, gündemimize gelmedi çünkü dışarıda... Vekilim, siz konuşuyordunuz hani dediniz ya: “İhtiyaca göre yasalar düzenlenir.” Şimdi, perakende yasa teklifi on beş yıldır memleketin ihtiyacı; küçük esnaf, sanatkâr bitme noktasına geldi ama bunu düzenleyen bir yasa teklifini maalesef bir türlü Meclisten geçiremedik; deneyenler de Bakanlığından oldu sevgili Ali Coşkun gibi; zamanında geldi, ortaya attı ama o da maalesef bu işte başarılı olamadı.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ali Coşkun yani beş sene Bakanlık yaptı ya. “Görevinden oldu...” yani...

TALAT DİNÇER (Mersin) – Sonraki dönemin devamı olmadı Sayın Başkan.

Şimdi, amaç tabii burada beklerdik ki böyle bir yasa teklifi yapılırken gerçekten bizim gıda enflasyonunu düşürmeye yönelik bir çabamız varsa bunu bütüncül bir yasayla ele almamız gerekiyordu yani burada Hâl Yasası da bu işin içerisinde olmalıydı, perakende ticareti düzenleyen yasa teklifi de bu işin içerisinde olmalıydı, lisanslı depoculuk da bu işin içerisinde olup bütüncül bir yasayla mücadele etmeliydik yani ona göre bir düzenleme yapılması lazımdı. Şimdi, piyasa öyle bir hâle geldi ki Sayın Komisyon üyelerim, küçük esnaf maalesef AVM’lerden mal alıp satmaya başladı, fiyatlar bunlardan yükseliyor. Direkt malı kaynağından temin etme şansları yok. Öyle bir dönemin içerisine girdik ki küçük esnaf ne yaparsa yapsın bir taraftan krediye ulaşamıyor, bir taraftan elinde bir nakit sermaye yükü yok, öbür taraftan ticari faaliyetini sadece devam ettirmek için de gidiyor, işte AVM’lerden alıp geliyor.

Bu süreçte bir kişi kazandı burada yani bir bölüm ciddi anlamda para kazandı, o da bu zincir marketler. Hani biz önce AVM yasasıyla uğraşıyorduk, sonra baktık ki yani AVM yasasından daha kötü bir etkiyi zincir marketler yapıyor. Hem öyle bir konumlanıyorlar ki sokağın girişine bir tane koyuyor, çıkışına bir tane. Ülkedeki 2,5 milyon esnaf bunların arasında can çekiyor. Şimdi, böyle bir düzenleme... Hani “3 harfiler” diyoruz işte bu zincir marketlere. Bunlara bir düzenleme getirilsin dedik yani piyasa ona göre bir kendiliğinden oluşsun, maalesef o da oluşmadı.

Şimdi -Ticaret Kanunu’muzda- şu anki gelen kanun teklifine bakıyoruz, aslında çok böyle olumsuz yönleri yok yani ama spesifik. Yani ciddi anlamda bir şeylerin üstesinden gelecek bir yasa teklifi değil. Hani bir iki madde zaten KOOPBİS’lerle alakalı, bunlarda süre uzatımı var yani şimdiye kadar girmemişler, bundan sonra girmeye ilgili bir süre veriliyor.

Şimdi, pazarcılık sektörü nedir? Şimdi, bazı Komisyon üyesi arkadaşlarımızın birçoğu da bilmeyebilir. Ülke genelinde, 326 bin pazarcı var Türkiye genelinde. Bizim bahse konu şu andaki pazarcılıkla ilgili konuştuğumuz rakamlar 16 bin civarında, 14 bin civarında bir rakam yani dolayısıyla Türkiye genelindeki bu pazarcıların genel anlamda böyle bir sıkıntısı zaten yok. Ha, bunu destekliyorum gene bu yasa teklifini. Bu, Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük metropol şehirlerde birileri bu tezgâhları bir şekilde el altından sahiplenmiş, bunu esnafa kiraya veriyor. Tabii, aracının çıkması doğrudur, yerindedir ama diğer illerimizde zaten böyle bir sorun yok. Şimdi, biz mesela pazarcıları tahsis yaparken... Belediyeye yapılır bu tahsis. Belediyeye, zaten bu işi fiili olarak yaptığını ispatlamadığı sürece zaten tahsis yapılmaz; bizde de böyle, Anadolu’da da böyle ama demek ki bazı yerlerde belediyeler ihale yoluyla bunu satışa çıkardılar ki ilgisi olmayan insanlara sattılar o zaman. Yani burada kesin çözüm aslında belediyeler gerek tahsis gerekse kiralama yöntemiyle çıktıklarında

bu işin şartlarını koyabilselerdi; pazarcılık yaptığını belgelemek, vergi mükellefi olmak; oda kaydı olmak; sicil kaydı olmak vesaire bunların zamanında hepsini isteselerdi zaten böyle bir sorun hiçbir zaman ortaya çıkmazdı ama buradaki sorun, bazen pazarcı alıyor, başka birilerine devrediyor. İşte, bu devirlerde işi yapmayan, işle alakası olmayan insanlara bu devirler yapıldığı için bugün bu sorun karşımıza çıkıyor. Yani 350 bine yakın pazarcının içerisinde sadece 16 bin gibi bir rakam gözüküyor, bunun da tamamında böyle bir sorunun yaşandığını da açıkçası çok zannetmiyorum, belli bir kısmında yaşanıyor. Onun da olumlu olacağını düşünüyorum yani gayet mantıklı, araçların çıkmasıyla ilgili az da olsa yerindedir ama “Bunun gıda enflasyonunu düşürmeye yönelik bir etkisi var mı?” dersanız bence hiçbir etkisi yok, çok küçük, çok cüzi bir oranda çünkü 350 bin pazarcı nerede, 16 bin pazarcı nerede? Bizim şu anki pazarcılarımızın tamamı belediye işgalie iş yapıyor yani hiç birinde kira falan yok. Genelde Anadolu’daki bütün şehirlere bakın, işgalie öderler. Sadece büyükşehirlerde, işte, dediğim gibi, “kapalı semt pazarı” adı altında dışarıya ihaleyle satılıyorsa onu bilmiyorum yani o yönüyle ilgili bir kısıtlama varsa da yerindedir, doğrudur, madde metninde olması da faydalıdır.

Şimdi, diğer bir konu: Şimdiye kadar çıkan bütün kanunlarda sıkıntıyı hep kayıt altındaki esnaf, sanatkar ve işletmeler çekti. İşte, böyle, ilgili yerlerden bir kanun çıkar hangi bakanlığımızdan çıkarsa çıksın. Yani ben dün de örnek verdim, dün de dedim yani kayıt dışı, atıyorum, kayıt dışıyla alakalı bir inceleme başlatılacak olsa hemen bakanlıklar karar alır, “Denetim faaliyetleri başlasın.” derler. Kime giderler, biliyor musun? 1 tane kayıt dışında çalışana gitmezler, bütün kayıtlı iş yerlerini gezerler, bütün cezalar da onlara kesilir, varsa buldukları cezalar.

Şimdi, stokçulukla ilgili kafamız karışık yani açıkçası stokçuluğun ölçüsü nedir, neye göre stokçuluk, kime göre stokçuluk? Yani tezgâh altında duran bir ürün müdür, depolarda efendim balya balya bekletilen ürünler midir? Bunun bir tanımının açıkça yapılması lazım. Şimdi, yarın ülke genelinde -3,5-4 milyon küçük orta ölçekli işletmeler var- bunların üzerine gidip tezgâhlarındaki ve tezgâh altlarındaki bir tane ürünü görüp buna bir ceza yazılırsa “stokçuluk” adı altında, bana göre yanlış olur ama eğer -bunun bir tanımının tam olarak yapılp- gerçekten ülkenin ihtiyacı olup depolarda bekletip de satmayan kişiler varsa bunlara yapılan her türlü ceza da yerindedir. O zaman da bunun tanımının biraz ona göre düzenlenmesi lazım gelir diye düşünüyorum.

Sayın Başkanım, konuşacak çok konu var ama özellikle Rekabet Kurumuyla alakalı bir birçok sıkıntı yaşıyor piyasada. Nasıl fahiş fiyatla ilgili, böyle, cezalar gündemdeyse bazen, öyle dar bölgelerimiz var ki 2 tane diyelim ki büyük market var veya zincir market var, bunlar kendi aralarında anlaşarak fiyat belirliyorlar. Mesela diyorlar ki 3 liralık, 5 liralık ürüne: “Tamam, 10 lira, sen de 10 lira, ben de 10 lira.” 10 liraya satıyorlar. İşte bunlarla mücadeleimiz nasıl olacak, bunlarla nasıl bir mücadele yapabileceğiz? Veya bazen birbirine zarar vermek adına 10 liralık maliyeti olan bir ürünü 5 liraya satabiliyor sırf öbürünü batırmak için, böyle de bir haksız rekabet ortamı da yaratılabiliyor. İşte bunlarla ilgili nasıl bir düzenleme yapılabilir, bunlar önemli. Ama eğer gıda enflasyonu bir mücadele yapacaksak öncelikle, tabii, üreticilerin buradan kazanımının, kazanç elde etmesini sağlamak lazım. Bunların da en büyük zaten gideri maliyet giderleri. Maliyet giderlerine biraz destek olmak lazım ve bunu ürüne ulaşamayan veya çok pahalıya ulaşan tüketiciye ulaştıracak bir mekanizma kurmamız lazım. Yani bunun üzerinde biraz kafa yormamız lazım, çalışmamız lazım ilgili bakanlıklarla çünkü şu anki ortamda Sayın Başkan üretici kazanamıyor; maliyet yüksekliği belli, ürettiği ürünü maalesef hak ettiği değere satamıyor. Öbür tarafa bakıyorsunuz, tüketici bu ürüne erişemiyor. Niye? Çok pahalı. Çünkü araçlardan 10 liraya alınan bir ürün bu tarafa gelene kadar 30 lira olmuş; tüketiciye de pahalı geliyor. O zaman bu aradaki bu zinciri kurgulayıp ona göre bir mekanizma kurmamız gerektiğini düşünüyorum.

Maddeler üzerinde yine konuşacağım Sayın Başkanım. Daha konuşmacılarımız çok. Vakit de hayli ilerledi.

Ben şimdilik teşekkür ediyorum.

Maddeler geldiğinde oradaki görüşlerimi de ifade ederim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkanım, öncelikli olarak toplantımız ve Komisyon çalışmalarımız hayırlara vesile olsun.

Öncelikli olarak kanun teklifini hazırlayan değerli vekillerimizin kendilerine teşekkür ediyorum, güzel bir çalışma gerçekleştirmişler. İnşallah Genel Kurulda kanunlaştıktan sonra ülkemize, milletimize hayırlı bir kanun metni ortaya çıkar. Olumsuz eleştiriler oluyor ama bizler de geçmiş dönemden ve bu dönemden biliyoruz ki kanun çalışmaları gerçekten milletvekillerimizin özverili çalışmalarıyla ortaya çıkıyor. Tabii ki devletin ilgili kurumlarından, devletin ilgili genel müdürlüklerinden ve bakanlıklardan destek de alınması gerekiyor. Sadece kanunla ilgili değil ayrıyeten diğer bakanlıklardan da destekler alınıyor.

Şimdi, şunu söylemek istiyorum: Baştan konuşuldu, bizler birçok kanun çıkarıyoruz, bazen bu kanunlar Anayasa Mahkemesinden geri dönebiliyor fakat şuna da bire bir şahit olduk: Burada bütün partilerin uzlaşısıyla, bütün partilerin kabulüyle çıkan bazı maddelerin dahi yine Anayasa Mahkemesinden döndüğünü bizler burada görüyoruz. Bizim öncelikli görevimiz, burada kanunun hazırlanmasını yaparak, bunu yasalaştırarak ortaya çıkarmak.

Değerli arkadaşlar, tabii ki bu kanun metninde, evet, bizler -bir mücadele- özellikle piyasa dengesini bozucu, piyasada ürünleri daraltıcı faaliyetlerde bulunanlara, art niyetli satış yapanlara, bu gibi faaliyetlerde bulunanlara karşı bir önlem olarak bu kanun metnini hazırlıyoruz. Hiçbir zaman kanun metnimizde, iyi niyetli ticaret yapan, iyi niyetli satış yapan bir ticaretçiye, bir esnafa, bir sanayiciye ceza kesiyor muyuz? Hayır. Tamamen burada art niyetli olarak faaliyette bulunan iş insanlarına bu cezaların uygulanması gerektiğini de özellikle bilmemiz gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, tabii ki aslında sorunun çözüm noktası üretim. Üretim çok önemli, arz talep dengesi çok çok önemli, üretime destek olunması gerekiyor. Tabii ki bizim Komisyonumuzun belki şu anda görevi bu değil ama -bizler biliyoruz ki- Hükûmetin bütün organlarının -Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı- yine üretime destek olmak için çalışmalarını yürüttüğüne bizler de bire bir şahit oluyoruz.

Değerli arkadaşlar, şunu da özellikle vurgulamak istiyorum: Biz şunu gördük bazen Sayın Başkanım; bir milletvekilimiz çıkıyor kürsüye “Bu çiftçinin hâli ne olacak? Bu çiftçi battı, öldü gitti.” diye veryansın ediyordu. Daha sonra devletimiz, Hükûmetimiz bu çiftçiye bazı destekler verdiği zaman çiftçimiz rahatlıyordu. Aynı milletvekilinin kürsüye çıkıp tekrar “Bu vatandaşın hâli ne olacak? Bu ürünlerin fiyatını yükselttiniz, marketlerde fiyatlar yükseldi.” diye sitem ettiğini de gördük. Yani bir çelişkiye düşülüyor ne yazık ki muhalefet tarafından. Bunu dengeleme anlamında çalışmalar yapmamız gerekiyor, en önemli konumuzun bu olması gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, ithalat konusu, Müzeyyen Hanım bunu söyledi. Yani bu ithalat konusunu her seferinde bizler bu Komisyonunda gündeme getiriyoruz. Abdurrahman Başkan’ım aslında konuya değindi yani “Buğday ithal ediyoruz, buğday ithal ediyoruz.”

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sadece buğday ithal etsek keşke.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) - Diğerleri de var, rakamlar var burada.

Bakın, bizim 2023 yılı sonu itibarıyla tarımdaki ihracatımız 26,49 milyara ulaştı.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Niye vatandaşa ucuza gelmiyor Sayın Vekilim, sorun bu.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) - Onu da anlatacağım.

Bakın, ithalat ve ihracatta şu anda tarımda dış ticaret dengemizde 2023 yılı itibarıyla 5,36 milyar dolar fazlalık vermeye başladık arkadaşlar. Evet, yeterli mi? Yeterli değil. Tabii ki bizim bu rakamı daha da artırmamız gerekiyor.

Şimdi, bir de Ömer Vekilimiz söyledi yanlış anlamadıysam: “Vatandaşımız aç, vatandaşımız gıdaya ulaşamıyor, ekmeğe ulaşamıyor.” Değerli arkadaşlar, bakın, yirmi yıldır sosyal devlet politikasını aslında bizler çok geliştirdik. Bakın, valilikler, kaymakamlıklar... Bugün itibarıyla da yine belki sizin partinizin belediye başkanları dahi bir vatandaşımızda eğer bu sıkıntı varsa ekmeğe ulaşamayacak vatandaşımız varsa bakın -valilikler, kaymakamlıklar, belediyeler de dâhil oldu- böyle bir vatandaşımıza biz her zaman destekçi oluyoruz, yardımcı oluyoruz. Yani sanki vatandaşımız hiç ekmeğe ulaşamıyor. Arkadaşlar, bu kadar insafsız olmayalım, varsa öyle bir vatandaş, ekmeğe gıdaya ulaşamayan, bulun arkadaşlar.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Enflasyon yüksek, pahalılık var.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) - Hayır, onu demiyorum, bakın, siz “Enflasyon yüksek.” demediniz, “Vatandaşımız gıdaya, ekmeğe ulaşamıyor.” dediniz arkadaşlar, böyle bir şey yok.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 10 bin lira emekli maaşı alan bir emekli nasıl ulaşsın, temel gıdaya ulaşabilir mi?

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) - Bakın, kaymakamlıklarımızın, valiliklerimizin sosyal destekler anlamında... Eğer gelir düzeyi düşükse, o evde sadece 10 bin TL gelir varsa arkadaşlar, buna da devletimiz destekçi oluyor, Hükûmetimiz destekçi oluyor; bunu da suistimal lütfen ve lütfen etmeyelim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – “Emekliye sosyal yardım yapılabilir.” diyorsunuz yani?

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Evet, sosyal yardım yapılıyor, bunu da sizler de biliyorsunuz. Dedğim gibi, bunu valilikler yapıyor, kaymakamlıklar yapıyor ve şu anda sizlerin de belki belediye başkanlarınız dahi bunları yapıyor. Sanki hiçbir vatandaşımız aç, sokakta yatıyor diye bir şey...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ahmet Vekilim...

(Gürültüler)

MESUT DOĞAN (Ankara) – Sosyal yardıma niye ihtiyacı olsun ya! Otuz yıldır çalışmış bir insanın sosyal yardıma niye ihtiyacı olsun ya! Bu söylediğin söz mü yani!

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) Bakın arkadaşlar, burada olmaması gerekir demiyorum, bu şekilde vatandaşımız var, sanki bütün vatandaşımız bu şekilde mağdurmuş gibi bir algı lütfen lütfen oluşturmayalım.

Değerli arkadaşlar, şimdi bazen öyle bir duruma geliyoruz ki -vekilimiz buradan gitti- şeye de karşıyız bazen, vatandaşın ucuz ürüne ulaşmasına da karşı çıkıyoruz bazen yani internet üzerinden satış yapıyoruz, internet üzerinden yapılan satışlarda vatandaşımız memnun ama biz burada buna da karşı çıkıyoruz.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – İstikrar önemli, denge.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Evet, bizim burada dengeyi sağlamamız gerektiğini baştan vurgulamıştım.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Piyasa kendi fiyatını belirler.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Şimdi halkın neden memnun olduğunu bilmemiz gerekiyor, vatandaşın neden memnun olduğunu bilmemiz gerekiyor. Bizler burada Komisyon olarak... Arkadaşlar, biz yasama organıyız, biz kanunları çıkarırız, dengeleyici unsurlar nedir, ne yapmamız gerekiyor diye bunları biz çıkarırız, uygulayıcı olan ve bunları denetleyen gerekli kurumlar da bunları denetler arkadaşlar.

Evet, 3 harfli marketlerden bahsettiniz. O zaman arkadaşlar şunu söyleyeyim: Hepimiz ticaretle uğraşıyoruz. Bu memlekette on beş yıl önce bir ilçenin, bir ilin bir bakkalıyken bugün yerel anlamda zincir oluşturan arkadaşlarımız var yani yerel market kurmuşlar ve zincirleşmişler. On beş yıl önce bakkaldı bir köşede. Yani burada küçük esnafımızın bütün sıkıntılarını bizler burada yöneticilere, Hükümetimize ve devletimize ve bizlere mal etmeyelim arkadaşlar. Bu ülkede on beş yıl önce -isim de verebilirim- bir mahallede bakkal iken bugün ilinde 30 tane market sayısına ulaşan arkadaşlarımız var.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – AK PARTİ’li olduğu için...

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Hiç alakası yok, AK PARTİ’li değil. Ya, lütfen, bakın, Müzeyyen Hanım, bunu siyasallaştırmayalım. Bakın, bunu bakkala...

(Gürültüler)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yapmayın ya, yapmayın Allah aşkına!

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Bir dakika... Bakkala...

Özür diliyorum. Bakın, ben size müdahale etmedim, özür diliyorum.

Şimdi, bu bakkal AK PARTİ’li diye o bakkala parti destek mi oldu anlamı çıkıyor yani? Lütfen yani bunu tek tek araştırmayalım yani, bunu siyasallaştırmayalım. Bu şekilde esnaf arkadaşlarımız var, onları da tebrik ediyoruz. Dediğimiz gibi, Komisyon olarak burada biz yasama organı görevimizi yaparız ve gerekli önlemleri almak için yasaları çıkarırız, uygulayıcılar bunu uygular ama her olumsuzluğu bizler Hükümetimize mal etme gibi bir alışkanlıktan lütfen lütfen vazgeçelim diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yöneten sizsiniz.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Hayır, yani özür diliyorum Müzeyyen Hanım.

Başkanım, bir son kelime...

Sayın Müzeyyen Hanım, şunu demek istiyorum: On beş yıl önce bir ilçenin bir mahallesinde küçük bir bakkalın bugün 30 tane zincirinin olması bizim ona bire bir destek vermemizle mi olur? Etmeyin, eylemeyin; arkadaşlar, yani burada konuyu direkt siyasallaştırmayalım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Neyse sıra bana gelince konuşuruz.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Ahmet Bey, size yaptığınız konuşmanın kaydını alıp 1 kere okumanızı tavsiye ederim.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Yok, ben konuştuklarımı biliyorum.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Konuşmanız baştan sona çelişkilerle dolu.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Teşekkür ediyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Nail Bey bayağıdır bekliyor.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Hep muhalefet tarafı konuştu. Sayın Başkanım, yani birbirimize cevap verebilme...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Olmalı, doğru ama Müzeyyen Hanım’a cevap vermeni istiyorum ben. Sadece “AK PARTİ’liler...” diyor.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Tamam, vereyim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ben Müzeyyen Hanım’a bir teklifte bulunmak istiyorum: İstanbul’un en lüks restoranlarına göndersin anketçileri, orada sorsun, bu seçimde kime oy verdiniz diye, bakalım hangi parti çıkıyor. Var mısınız buna?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani bana şunu anlatmayın: Küçük bir bakkal, market zinciri olmuş, arkadaşlar...

(Gürültüler)

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bir şey görmek istemiyorum. Hani “AK PARTİ’liler zengin oluyor.” diyor da onun için diyorum, “AK PARTİ’liler zengin oluyor.” diyor da onun için.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Ama siz dediniz AK PARTİ’li...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hayır, verdiğiniz örneğin kim olduğunu bildiğim için söyledim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – İrfan Bey, buyurun.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Evet, teşekkür ederim.

Ben de toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum. Bu kanunun hazırlanmasında emeği geçen başta milletvekillerimiz ve Bakanlık yetkililerimize teşekkür ediyorum.

Şimdi, muhalefet haklı olarak hayat pahalılığından, fiyat pahalılığından bahsediyor, özellikle Müzeyyen Hanım. Şimdi, hayat pahalılığı akla gelince iki temel gösterge var: Bir, arzın eksikliği; iki, fiyat politikasındaki problemler. Arz eksikliği denilince tabii, burada akla şu geliyor: Ya, bu Hükûmet yirmi senedir iktidarda. Tarımsal ürünlerle ilgili bu hükûmet ne yaptı, bu ülkeye ne katkısı oldu? Akla ilk gelecek sorulardan bir tanesi budur haklı olarak ama eskilerin bir sözü var “Yiğidi öldür, hakkını yeme.” demişler.

Bakın, yirmi yıllık iktidarımızda -benim vereceğim rakamlar 2023 yılına aittir- AK PARTİ döneminde tarımsal ürünler konusunda AK PARTİ ne yapmıştır? Bir kere, her şeyden önce sulama alanları konusunda 2002’de 47,9 milyon dekar 2023 yılı itibarıyla 71 milyon dekara çıkmıştır; 2 kat. 2002 yılında 25,1 milyar dolar olan tarımsal hasılamız, 2022 yılında yüzde 133 artışla 58,6 milyar dolara çıkmıştır. Tarımsal gayrisafi yurt içi hasıladaki Avrupa 1’incisiyiz, dünyada ilk 10’un içerisindeyiz saygıdeğer muhalefet milletvekillerimiz. Yine, iktidarımız döneminde, tarım ürünleri ihracatımız 3,8 milyar dolardan bugün 30 milyar dolara yakın bir rakama ulaşmıştır. Son yirmi bir yılda, dış ticaret rakamını verdim milletvekili arkadaşım, geçen yıl 5,4 milyar dolar, bugüne kadar toplam 95 milyar dolar dış ticaret fazlası verdik değerli milletvekillerimiz.

İktidarımız döneminde, tarla bitkilerinde yüzde 22 artışla 70,5 milyon tona, meyve üretiminde yüzde 89 artışla 26,8 milyon tona, sebze üretiminde yüzde 22 artışla 31,6 milyon tona ulaşılmıştır.

Müzeyyen Hanım tohumdan bahsetti, sertifikalı tohum üretimi 145 bin tondan 1,4 milyon tona ulaşmıştır. Bugün 97 ülkeye sertifikalı tohum ihracatı yapan bir ülke konumundayız. İşte, et fiyatları, kanatlı ürünlerin pahalılığından bahsediyoruz. Hükûmetimiz yirmi yıllık iktidarı döneminde ne yapmış? Büyükbaş hayvanda yüzde 68 artışla 16 milyon 687 bin adede, küçükbaşta yüzde 67 artışla 53 milyon 274 bin adede, kanatlarda da yüzde 46 artışla 367 milyon sayıya ulaşılmıştır. Yine, arı kovanında

yaptığımız desteklemelerle yüzde 114 artışla 9 milyona çıkarılmıştır. Saygıdeğer milletvekilleri, işte AK PARTİ iktidarımız döneminde tarımsal ürünlerle ilgili desteklemelerin sonucunda ulaşılan rakamlardır bu.

Şimdi, bir diğer konu ise fiyat istikrarını sağlamak. Bakın “Gelin, Ticaret Kanunu’yla cezaları artıralım.” diyoruz. Eğer bir yerde bir suç işleniyorsa -ben hukukçu değilim ama benim anladığım- o suçu caydırıcı şekle getirecek caydırıcı cezalar olmalı. “Cezaları artıralım.” diyoruz, bir milletvekilimiz diyor ki: “Ticaret hayatı biter.” Ya, biterse bitsin. Bu adam haksız yere fiyat yapıyorsa, bu adam insanların sağlığıyla oynuyorsa, stokçuluk yapıyorsa, böyle bir suç işliyorsa Hükûmetin görevi de ona ceza vermek. Bizim görevimiz bu, yasa çıkarıp onları cezalandırmak, bu problemleri caydırıcı hâle getirecek cezalar getirmek; bizim yapabileceğimiz başka bir şey yok. Bu noktada, bakın, tarımsal anlamda Hükûmetimizin yirmi yılda yaptıkları ortada, nereden nereye geldik; başarı ortada. Sözlerimin başında da dediğim gibi “Yiğidi öldür, hakkını yeme.” demişler yani bunu da göz ardı etmememiz gerekiyor.

Tekrar toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum. Saygılar sunuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın vekilim, bir husustan bahsettiniz, bu tohum meselesi. Aslında Türkiye’de gerçekten çok ciddi bir tohum üretimi var, çok ciddi firmalarımız var. Yerli firmalarımızın yanında, Türkiye’de bu işi yapan uluslararası firmalar da var çünkü Türkiye bu açıardan verimli ve başarılı. Tohumcularımızın şöyle bir serzeniş var: “Biz gerçekten çok iyi tohumculuk yapıyoruz, çok ciddi üretim yapıyoruz, ihracat yapıyoruz ama Türkiye’de şöyle bir algı var: ‘Biz tohumu hep yurt dışından alıyoruz.’” Böyle bir şey yok değerli arkadaşlar, bunu da gerçekten ifade etmemiz lazım; o arkadaşlarımızın hakkını teslim etmemiz lazım. Hükûmetimizin verdiği çok ciddi destekler var tohumculuğa. Kalkınma Ajanslarıyla Trakya’da bir proje gerçekleştirdik, Türkiye’de ilk defa ayçiçeği tohumu yetiştirdik, ilk hasadını Ankara’da yaptık; şu anda o tohumlar Rusya’ya ihraç edilmeye başlandı, Türkiye’de kullanılıyor. Dolayısıyla burada gerçekten güzel kabiliyetlerimiz var, o arkadaşlarımızın hakkını da Türkiye Büyük Millet Meclisinden teslim etmiş olalım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Başkanım, biz bununla ancak gurur duyarız ama ben Sayın Vekilime sormak isterim: 26 milyon hektar tarım alanından niye 23 milyona düştük yani 3 milyon 200 bin hektarlık alan niye tarım dışı kaldı? Bu kadar memnun, her şey güllük gülistanlıkken niye tarımdan vazgeçildi?

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Topraksız tarım var artık.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Verim artmıştır Sayın Vekilim, verim artmıştır.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Bakın, yanlış bilgilendiriyorsunuz, “71 milyona çıktı.” diyorum, siz diyorsunuz ki...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Olur mu, ben Ziraat Mühendisleri Odasından bilgi alıyorum.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Hanımefendi, bakın, 47 nokta; rakamlarınız yanlış.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Sayın Vekilimiz, verim artmıştır, verim yani 23 milyonla o 26 milyondan daha fazla üretiyorsunuzdur.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ya, ithalata dayalı bir tarım politikası izliyorsunuz; lütfen bunu kabul edin.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Müzeyyen Hanım, biz “Dış ticaret fazlası veriyoruz.” diyoruz, siz “İthalata dayalı.” diyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Arkadaşlarımızdan ben rica edeyim, 2002 yılında sera, kapalı alanda yani örtü altı yetiştiricilik ne kadardı, şimdi ne kadar var; buna bir bakalım.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkanım, bu ölçü değil.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Hayır, bu ölçü, şöyle: Bu, tarım arazisi sayılmıyor mesela, tarım dışı arazide bu üretimi yapıyorsunuz.

Tamam arkadaşlar, teşekkür ediyoruz.

Ben sadece sera rakamımız 2002’den şimdi neye geldi merak ettim, onun için soruyorum.

Buyurun Sayın Çiler.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın çok değerli temsilcileri, çok değerli katılımcılar; ben de hepinizi sevgi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, ben bu işin mutfağından geldiğim için biraz böyle rahat, serbest konuşacağım, örnekler vereceğim izin verirsiniz. Konular biraz çok dağıldı, daha sonra maddeler hâlinde görüştüğümüz zaman görüşlerimizi söyleyeceğim.

Sayın Başkanım “Lüks restorana gitsin.” dedi ya, şimdi ben bir hikâyeyle başlamak istiyorum: Adamın birisi çok lüks bir balık restoranına gider, balık ister, balık gelir ve şef bakar ki adam balığa hiç dokunmamış, der ki: “Beyefendi, niye balığa dokunmadınız?” “Ya, biraz konuşmak istiyorum balıkla.” der. “Peki, siz balığın dilinden anlar mısınız?” “Anlarız.” der. Biraz sonra gelir, yine balığa dokunmamış “Peki, ne konuştunuz?” “Ya, ben yirmi gün önce ayakkabımı denize düşürmüştüm, balığa sordum; balık üç ay önce denizden ayrılmış.”

Şimdi, aslında biz bu fahiş fiyatlarda geç kaldık, bunu kabul etmek lazım. Altüst oldu piyasa, ondan sonra konuşuyoruz, birileri şampiyon oldu.

Bakın, dün akşam ben bir şey yaşadım arkadaşlar. Dün akşam eşim rahatsız diye Meclisten saat dokuz sıralarında ayrıldım. Şimdi, bizi bağlıyor, bu Komisyonu bağlıyor. Demin -sağ olsun- bizim arkadaşımız Antalya Milletvekili Abdurrahman Başkan dedi ki: “Biz normalde 3,5 Bakana bağlıyız.” Doğru.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buçuk kim ya? Yanlış anlaşılma olmasın. Birisine “buçuk” diyoruz diye bizi eleştirmesinler yani.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Yani Ticaret Bakanı var, Sanayi Bakanı var, bir de Ulaştırma Bakanı var.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Sonradan gelirler, kapımıza dayanırlar “Bize ‘buçuk’ diyorsunuz.” diye.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Şimdi, arkadaşlar, bu çok önemli bir konu. Bir şeyin tanımını burada yaparken o tanımlı doğru yapmak lazım. Şimdi, piyasada un ve unlu mamuller... Fırın un ve unlu mamullere girmiyor. Belediyeden izin alacağımız zaman fırınlara apartman altına izin verilmez “un ve unlu mamuller” diye alınır, sonra ekmek çıkartır. Dün akşam eşim bana dedi ki: “Eve gelirken bir ekmek ile su getir, başka bir şey istemiyorum.” Ben, burada, izinizle bir fotokopi yaptım, size dağıtmak istiyorum Başkanım, bunu arkadaşlara dağıtırlarsa... Ekmek 10 lira değil arkadaşlar, aldığım ekmek de belli. Bakın, marketin adını söylemeyeceğim reklam olmasın diye, ben 21.39’da markete gitmişim, mecbur kalmışım. Ne diyor? “Ekşi mayalı ekmek” Samimi olarak söylüyorum yani 10 liraya satılan ekmek büyüklüğünde bir ekmek, 59 lira 90 kuruşa aldım, belgesi burada. Biz, fahiş fiyatları konuşurken aslında bunların üzerine gitmek zorundayız. Bugün, ekmeğin fiyatı...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ticaret Bakanlığımız bunu delil kabul eder mi?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Ederiz Sayın Bakanım zaten üzerinde var.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Bende barkodu da var, çektim.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Katma değer katmıştır.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – “Ekmeğin fiyatı yerel seçimlerden önce artırılсын mı artırılmasın mı?” diye konuşuldu, herkes dedi ki: “Ayağınızı gazdan çekin.” Hepimiz bu ülkede yaşıyoruz. Şimdi, Fransız ünlü gazetecinin çok güzel bir sözü var, der ki: “Fırtınanın şiddeti ne olursa olsun, martı sevdiği mavi denizden asla vazgeçmez.” Biz, ekonomik dalgalanmanın şiddeti ne olursa olsun bu ülkede yaşamaktan vazgeçmedik, geçmeyiz; sanayicisi de taciri de tüccarı da bu ülkeye hizmet etmek için vardır. Bu ülkede yaşayan insanların hayat standardını ne kadar yükseltirsek o kadar mutlu oluruz. Biz, şimdi, tavuk mu yumurtadan çıktı, yumurta mı tavuktan çıktı; onu tartışıyoruz burada. Ben de ticaretin içinden geldim, 4 dönem de oda başkanlığı yaptım. Şimdi, bu üç yıldır perakende ticaret yasası çıkmıyor, marketler yasası... 2009’da Sayın Başkanım seçildikten sonra 2009’dan sonra, bakanlığa en az 7 tane yazım var, Türkiye Odalar ve Borsalar da dâhil. Cevdet Bey, Cumhurbaşkanı Yardımcımız Covid döneminde Zoom’dan bizim bir toplantıya katılmıştı, orada da marketler yasasını konuşmuştuk, hal yasasını konuşmuştuk. Biz, bunları halledemezsek değerli arkadaşlar, AVM lobisini, zincir marketler lobisini, faiz lobisini çözemezsek fahiş fiyatların önüne geçemeyiz.

AVM’ler ne istiyor? Türkiye’de geçen sene 435 tane falan aktif AVM vardı, ne istiyor, biliyor musunuz? Türk lirasıyla kira vermek istiyor, cirodan kira vermek istemiyor. AVM’ler lobisini bir araştırın, Türkiye’de 3 ya da 4 firma kiraya veriyor. Hakkârî’de AVM açın, İzmir’de AVM açın, kimden alacağımız bellidir. Bunları da konuşmak lazım, maliyetler artırıyor fiyatları, maliyetler artırıyor.

Şimdi, demin Ömer Bey söyledi, akaryakıtı gelen zamlar bütün hepimizi etkiliyor, hepimizi etkiliyor. Hal yasasının muhakkak çıkması lazım, AVM’lerin bir gün tatil edilmesi lazım. Fırıncılar bile tatil istiyor arkadaşlar, fırıncılar bile diyor ki: “Nöbetçi fırın olsun küçük kasabalarda, bir gün tatil yapalım.”

Şimdi, biz dayanıksız tüketim mallarını konuşmuyoruz; işte, sebzeydi, gıdaydı. Şimdi, Sayın Maliye Bakanı diyor ki: “Mayıstan sonra enflasyon düşecek.” Evet, bunu herkes biliyor, evdeki 3 yaşındaki çocuk da biliyor. Neden düşecek? Mevsimden dolayı düşecek, bir de mevsimsel işçiler var, onlar düşecek; bunlar hep birbirinin zinciri. Biz burada doğruları konuşmak zorundayız. Sayın Başkanım ne dedi? “Doğruları konuşacağız, doğruyu bulacağız, Meclise götüreceğiz.” Şimdi, biz burada tartışırken doğruları konuşmazsak doğruyu bulamayız açıkçası.

CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Başkanım, çok özür... Doğruyu konuşalım da yükselirken Bakanın yanlış uygulaması, düşerken mevsimsel etkiyi söylersek bu da çok doğru olmaz yani.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Şimdi, bakın, bu ülkede faiz yüksekken... Bakın, bugün bir sanayici yüzde 60’tan, yüzde 65’ten -içimize sanayiciler arkadaşlar var- bankadan kredi kullanırsa maliyetleri düşüremezsiniz, düşmediği için de enflasyon düşmez. Amerika’da yıllar önce -yanılmıyorsam- “Fisher Metodu” diye bir metot uygulanmış, hem faizler yüksek hem enflasyon yüksek; mümkün değil arkadaşlar, birbirimizi kandırırız, sadece burada tartıştıklarımızla kalırız, isterse Mecliste kanunun çıkartın. Rekabet Kurulu, çok tehlikeli. Günü niye sınırlıyorsunuz? Günü uzatın, belge istenecek, bir şey istenecek, gün uzasın. Kooperatifler tamam, karşı değilim; odaları da ortak edin, odalar da işin içine girsin, o arkadaşlar o bilgi işleme dâhil edilsin, girebilsin; bütün odalar destek verir.

Şimdi, Sayın Başkanım Türkiye Odalar Birliği Başkanını arasa bütün odaları harekete geçirir madem... Bu arkadaşlar, 91 bin kişi, altı sene yatacakmış, yatmasın; hiç kimse onlara o ceza verilsin istemez.

Şimdi bir taciri, tüccarı altı gün kapatmak ne demektir biliyor musunuz? Belki üçüncü kuşaktır ve hayatta artık o memlekette iş yapamaz.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Niye kapatalım Müdürüm? Nail ağabey, niye kapatalım?

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Cezayı veriyoruz.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Bir sebebi olması lazım?

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Art niyetli değilse...

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Niye kapatıyoruz?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tamam arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım, bitirsin.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Ama bakın, Sayın Vekilim, cezaları 10 katına, 20 katına artırıyor sun; cezayı artır, cezayı ver ama altı gün kapatma; o kapatmayı bir daha hayatında söylemez.

Şimdi, gıdadaki en büyük şey maliyetlerin yüksek olması, maliyetleri düşürmedikten sonra siz gıdadaki şeyi düşüremezsiniz. Şimdi, biz bugün fahiş fiyatları konuştuk. Etin fiyatı... Pirzola, geçen hafta gittim, alamadım arkadaşlar, alamadım, utandım; 970 liraydı ya! Kıymayı 580 lira, 600 liradan aşağı alamıyorsunuz. Haberiniz var mı, biz bugün bunu tartışırken sabah 04.30'da Ulus'ta insanlar ucuz et kuyruğundaydı? Bizim bunlara çözüm bulmamız lazım.

Şimdi, tamam, yabancılara gayrimenkul satıyoruz, satışı yapan firmalara teşvik veriyoruz, bu teşviki onlara vereceğimize esnafa, tacire, tüccara verelim. Sayın Bakanım, sizin zamanınızda da çok güzel teşvikler vardı. Şimdi, millet bankanın kapısından geçemiyor ya, kapısından geçemiyor. Şimdi, eğri oturup doğru konuşalım, bu ekmek doğru fiyat mı arkadaşlar? Bugün, şimdi gidelim oraya, heyet olarak gidelim...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – İsmi söyle Sayın Vekilim, niye söylemiyorsunuz?

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Migros.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Migros diye söyle.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Şimdi, demin şey dedi ki: Zincir...

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – O reyonda başka ekmek var mıydı?

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Hiç başka ekmek yoktu, almak zorunda kaldım, gece saat 21.39'du

Şimdi, zincir marketlerden bahsediyorum. Çok güzel bir konuya değindiniz, ben katılıyorum size; 20 bin nüfusu olan yerde 30 tane market olmaz arkadaşlar. Marketler yasası çıkarsa o ilçenin ya da o beldenin ya da o ilin yüz ölçümü, nüfusu göz önüne alınır, yetki verilir.

Bakın, şimdi, 2022 yılı verilerine göre -bu devletin verileri- Türkiye'de gıda perakendesinin yüzde 62'si zincir marketlerin elinde. Şimdi, bir buçuk, iki sene önce Covid'den sonra bir yasa çıktı, ben o zaman milletvekili değildim, ben Oda Başkanı olarak bunu çok heyecanla bekliyordum. İşte, bu zincir marketler, 3 harfliler belli bir sayıdan sonra market açamayacaktı; ortakları aynı, farklı isimle açtılar; bunu da kabul etmek lazım. Yani biz bunların önüne geçip...

Şimdi, bakın, A101'in 12 binden fazla mağazası var; onlar akıllı da biz mi akılsız ya, bu parayı nereden buluyor arkadaşlar ya? Covid döneminde siz elektronikçi kapatınız, telefon satan yeri kapatınız; onlar telefon da sattı, akü de sattı, lastik de sattı, buzdolabı da sattı. Sonra ben Kocaeli Valiliğine gittim, toplantıda dedim ki: Vali Bey, siz bunlara sınırlama getirin, bunları satamasınlar,

sadece gıda ürünlerini satsınlar. Fırıncıyı kapattık, un ve unlu mamuller baklava sattı. Aslında, bunlar üzerinde çalışmamız lazım değerli arkadaşlar. Fahiş fiyatlar var, evet, bir bakıyorsun... Hani bir söz var: 2 balık kavga ediyorsa muhakkak orada uzun bacaklı bir İngiliz vardır. Şimdi, bizim ülkede hangi tatil bölgesine giderseniz gidin, o rekabet var, bilin ki o 3 artı marketler orada hazır. Benim yazlığın olduğu yerde 18 bin, 20 bin nüfus var, genelinde 44 bin nüfusu var; her 200, 300 metrede bir zincir market var. Bunların standardı olacak. Bakkal Ahmet'i de koruyacağız, o zaman devlet standart getirecek, diyecek ki: "Siz, şehir merkezinde, belli yerlerde örneğin 200 metrekaleden büyük bir yer açamazsınız." Avrupa'da örneği var bunların. Bizim kendi aramızda bunları tartışıp bunları konuşmamız lazım. Aslında, konuşacak çok şeyler var, şimdi fahiş fiyatları konuşuyoruz; maliyete bağlı olduğunu düşünüyorum ben bunun.

2019 yılında bilmeden bir şey de oldu. Tamam, bir salgın geldi, küresel salgındı, biz hibrit çalışma modelini öğrendik iş dünyası olarak; güzel bir şeydi, hibrit eğitim modelini öğrendik, bunlar da güzel bir şeydi. Bazen bir şeylerden de bir ders çıkartıyoruz ama bir ders daha çıktı, ülkenin şampiyonları yeniden yazıldı.

Şimdi, Giyimciler Odası Birlik Başkanı dedi ki: "Ben butiklerin mağazalarının açılmasına karşıyım." AVM'ler açıldı arkadaşlar, gidin, geçmişteki arşive bakın, AVM'ler... Şimdi, bir AVM lobisi var Türkiye'de, bunu da kabul etmek lazım. Şimdi, bu AVM'ler yasasının da yeniden gözden geçirilmesi lazım, tatil günlerinin belirlenmesi lazım, şehrin belli dışında olması lazım. Şehrin en güzel yerinde... Ben Ankara'yı fazla bilmem, kız kardeşim var Çukurambar'da, hoşuma gidiyordu, geçenlerde bir gittim büyük büyük devasa yerler yapılıyor. Ne yapılıyor? AVM yapılıyor. Yanı başında AVM var, diğer tarafta AVM var. Bence bu Komisyonu en çok ilgilendiren konulardan biri bu. Nasıl Ömer kardeşim bugün fıstığım... Ben bilmiyordum mesela Urfa'da o kadar yaygın olduğunu; ben hep Siirt fıstığı ile Antep fıstığını biliyordum, bu yörenin fıstığı da varmış. Gerçekten önemli.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Urfa'ya bir gün gidelim, Komisyon olarak.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Şimdi, Sayın Başkanım, sizin zamanınızda, biliyorsunuz, 2019 yılında Covid dolduğu zaman patates, soğan üreticilerine, depolara cezalar kesildi, depolar basıldı. Beş yıl geçti, daha aynı şeyleri konuşuyoruz şimdi, aynı şeyleri konuşuyoruz. Onun için marketler de o zamanlar artık şampiyon oldu, bunu da kabul etmek lazım çünkü ben otomotivciyim benim akü satamadığım gün o akü sattı, lastik sattı, aksesuar satamadığım gün sattı. Bunlara bir sınırlama gelmesi lazım.

Şimdi, biz ne çıkartmıştık? Marketler tütün ve tütün mamulleri satamazdı, değil mi? Satamazdı. Ekmek üretemezdi, o da var. Ne kadar ceza verildi bunlara? Tütün satılıyor, istediğin sigarayı alabiliyorsun marketten. İşte, ekmek, ben aldım, ekmek de üretiyor market.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Ceza az olduğu için yapıyor olamaz mı?

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Market ekmek üretiyor, yasaklandı kanunla; o zaman milletvekili değildim ben.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ticaret Bakanlığımız buna bir cevap versin arkadaşlar, not alın da.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Evet, buna cevap istiyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yani, "Fırın" ile şeylerin ekmek üretememesi ve tütün mamulü satamaması diye kanunda var." diyor Başkanımız.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Özellikle Sayın Başkanım, bunu bugün göndersinler lütfen.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Perakende derneğinden temsilci var mı burada? Sanki biri vardı burada.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Ben, maddelerine geldiği zaman konuşacağım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tamam.

Başkanım, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Cevahir Bey’e söz vereceğim ama...

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Düzeltme yapabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yapın.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Vekilimizin dediği gibi bizler zincir marketler anlamında, onları savunuyoruz gibi bir durum ortaya çıkmasın.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yok, yok, öyle bir şey yok; koşul getirisi.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Bizim burada tek dediğimiz “Esnafı batırdınız, küçük esnafı batırdınız.” diye bir söyleminiz oldu Sayın Vekilim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Migroscu alsın, Migros hukuk direktörü buradaymış, verdik.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Aynı fikirdeyiz.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkanım, burada bir yanlış anlaşılma olmasın; biz 3 harfli marketleri veya zincir marketleri savunuyoruz gibi bir durumdan bahsetmedik. Sadece “Küçük esnafı batırdınız.” gibi bir söylem oldu ve bunları savunmadığımıza dair bir söylem oldu yani ben buna market üzerinden bir örnek verdim. Buna diğer sektörlerden, bir konfeksiyon mağazasından da örnek verebiliriz, değişik ürünler satan mağazalardan da örnek verebiliriz yani bunu direkt ona bağlamak gerekir.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Bence o KDV’de de oyunlar vardı, bilmiyorum artık...

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Bunun hepsinde de sanki bütün esnafı bizler mağdur etmiş gibi bir algı oluşmaması gerekir. Birçok esnafımız evet, başarılı ticaret yapmıştır ve zincirlerini de büyüttmüşlerdir.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Yok, yok Vekilim, biz herkesi korumak zorundayız, ortak fikirde bileşelim.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Seracılıkla ilgili sormuştunuz da bir cümleyle paylaşabilirim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurunuz.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Başkanım, sayın milletvekilleri; son yirmi bir yılda seracılık, örtüaltı yetiştiriciliği yüzde 133 artışla 9.4 milyon tona çıkmıştır; alan olarak da 540 bin dekar 811 bin dekara çıkmıştır.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yani 540 bin dekar seramız varken şu anda 811 bin dekar oldu ama üretimimiz yüzde 133 arttı, verimlilik.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Yüzde 133 artmıştır ve Avrupa’da 2’nci...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Arttı da vatandaşa yansısı ne? Vatandaşa niye yansımıyor?

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Fiyatlar niye o zaman artıyor vatandaşa? Böyle bir şey yok yani.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Sayın Başkan...

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Bu kadar artıyor da fiyatlar niye bu kadar fahiş artıyor?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ya, şimdi, arkadaşlar...

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Rakamlar burada, ben rakamları söylüyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Arkadaşım, süt fiyatı niye düşmüyor? Et fiyatı niye düşmüyor?

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Avrupa’da 2’nci, dünyada 4’üncü sıradayız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Adana’da niye narenciye ağaçları sökülüyor?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Şimdi, bir saniye Başkanım, ben Başkanıma bir hususu söyleyeceğim, çok fazla gündem oluyor diye değil. Bizim burada tabii ki zincir marketi, AVM’yi, e-ticaret platformunu savunmak gibi bir durumumuz yok; biz burada vatandaşımızın temsilcisiyiz, vatandaşımızın hakkını, hukukunu koruruz, iş dünyasıyla ilgili tedbirleri de alırız ama bir gerçeği görmemiz lazım; ben bu örneği çok sık veririm: Bir zamanlar esnafımız AVM’lerden şikâyet ederdi “Bu AVM işi çıktı, mertlik bozuldu.” derlerdi; AVM’ler de “Kardeşim, dünya değişiyor, vatandaş bunu istiyor.” derdi. Şimdi “Yeni AVM açılıyor.” diyoruz, eğer bir talep olmasa AVM açılır mı? Açılmaz.

Şimdi, bugün geldiğimiz noktada AVM’ler neden şikâyet ediyor? Elektronik ticaret platformlarından şikâyet ediyor ama dünyanın değiştiğini, insanların taleplerinin değiştiğini, iş yapış şekillerinin değiştiğini kabul etmemiz lazım. Biz burada eğer akıntıya karşı ters yüzersek, vatandaşın gerisinde kalırsak netice almamız mümkün olmaz. Onun için değişen dünyayı da göreceğiz. Ona göre biz birinci önceliğimizi rekabetin korunması hususunda alacağız. Rekabet varsa bunların hepsi aslında normal yoluna girer. Rekabet yoksa bu dediğimiz hususların hepsinde bir sıkıntı olabilir ama bizim şu anda burada aldığımız tedbirler, olağanüstü gelişmeler sebebiyle aldığımız tedbirler, ilanihaye belki kullanmayacağımız tedbirler. O manada bu olağanüstü zamanlarda yaptığımız olağanüstü işler olarak bunları değerlendirmemiz gerekiyor ve inşallah buradan alacağımız neticelerle de biz vatandaşın karşısına çıktığımızda kabul gören işleri yapabileceğimize inanıyorum.

Şimdi, bu cezaların caydırıcılığı hususu çok önemli bir husus. Bakınız, Amerika Birleşik Devletleri’nde bir dava var şu anda, biraz da nahoş bir dava, detayına girmeyeceğim. Ama şu anda Amerika Birleşik Devletleri eski başkanlarını yargılıyor. Yani gayrimeşru bir ilişki sebebiyle değil, gayrimeşru ilişki sonrasında ödediği bir para sebebiyle değil, gayrimeşru bir ilişki sebebiyle ödediği parayı usulsüz ödediği için yargılıyor başkanlarını. Şimdi, bu cezai müeyyideleri bu maddi konularda çok sıkı getirmezsek, gerçekten can alıcı, can yakıcı hâle getirmezsek netice alma şansımız yok. Bugün Amerika’da en fazla korkulan husus nedir? Vergi kaçırma hususudur. Ama bizde bu cezalar caydırıcı olmadığı için -toptan diyorum bunu- hepimiz bir zaman, işte, bir şekilde popülizme kaçtığımız için, “Ya, işte, ne olacak, şurada küçücük bir alışverişe niye dikkat ediyoruz?” dediğimiz için aslında sistemi oturtamamışız. Bence bugün yaptığımız iş Türkiye’ye örnek olacak bir iştir. Burada vereceğimiz cezalar, artıracığımız cezalar Türkiye’ye örnek olacak bir iştir.

Ben sözü Cevahir Bey’e bırakıyorum, ayrıca devam ederiz.

CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, ben de bu Komisyonu hem üyelerimizin yaklaşımı hem de tartışma usulü açısından gerçekten çok kıymetli buluyorum; çok özel ve nadide bir Komisyon. Bunun için de bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Şimdi, mevcut öneride -tabii, az önce arkadaşlarımız da ifade ettiler- işte, KOOPBİS'e veri girişi ya da birtakım haksız uygulamalara, fahiş fiyatlara para cezası uygulanması gibi düzenlemeler var. Bu düzenlemelerin bir kısmı Anayasa Mahkemesinin kararlarından dolayı, bir kısmı piyasada oluşan ihtiyaca dönük teknik düzenlemeler. Burada gerçekten, bu kanun düzenlemeleri, piyasada oluşan bazı ihtiyaçlara, hassasiyetlere yönelik olarak ilgili bakanlığımızın da milletvekillerimizin de hassasiyeti sonucunda yapılması gereken teknik düzenlemeler olarak ortaya çıkmıştır. Şimdi, ben şunu açıkça ifade edeyim; bu, kişisel kanaatim: İşte, ben, birazcık iktisatla, ekonomiyle ilgilenmiş bir akademisyen olarak, özellikle devletin piyasaya bu tür muhafazakâr müdahaleleriyle bazı sıkıntıları ortaya çıkaracağına inananlardanım çünkü gerek devletin parasal müdahalesi gerekse bu tür cezai yaptırımlarla ilgili piyasayı düzenlemeye ilişkin müdahaleleri bazen bazı tarafların asimetrik olarak kazancına, bazılarının kaybına neden olabiliyor. Dolayısıyla bu hassas bir konu ve yıllarca da iktisatçılar bunu tartışmışlar ama günün sonunda, bizim gibi ülkelerde, maalesef bir veri girişinin bile kanunla düzenlenmesi, aksi takdirde burada paydaşlarımızın bu işe çok önem vermediği, birtakım para cezalarının, yaptırımların uygulanmadığı takdirde gerçekten, günümüzde olduğu gibi ne kadar uç noktalara geldiğini görüyoruz. Biz Nail Başkanla uzun süre çalıştık, gerçi siyasete girmeden önce çok iyi anlaşıyorduk bazı konularda ama siyaseten ayrı düştük; gittiğimiz marketler de farklılaşmış, biz 5 liraya ekmek satan yere gidiyoruz, Nail Başkan da 59 liraya satan yere.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Gece o saatte...

CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Latife ediyorum.

Gerçekten çok güzel çalıştık. Ben, Oda Başkanıyken de kendisine çok saygı duyduğum bir abimizdir; şu anda aynı Komisyonda olmaktan da ayrıca mutlu olduğumu ifade etmek isterim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, biz de bürokratken birtakım yaptırımlar getirmek ve para cezaları uygulamak yönünde bize görüşler gelirdi ama bu o kadar hassas bir konu ki burada bazen... Zannediyorum, az önce Türker Vekilim söyledi; şimdi "stokçuluk" gibi, "fahiş fiyat" gibi kavramların sınırlarını çok net çizmezsek, para cezalarını çok net tanımlamazsak, bu defa, gerçekten işini çok haysiyetle, hassasiyetle, ahlaki olarak düzgün yapan esnafımız olsun, iş adamımız olsun, paydaşlar olsun, bunların aleyhine sonuç doğuracak birtakım uygulamaların da olabileceğinin farkındayız. O yüzden de bu tür yasal düzenlemeler yapılırken -bu, kanun da olabilir, yönetmelik de olabilir ya da daha alt düzenlemeler de olabilir- uygulayıcıların da elini rahatlatmak, piyasada uygularken farklı uygulamaların önüne geçmek için de bu tür kavramları iyi tanımlayıp, çerçevesini iyi çizip para cezalarının da gerçekten çok hassasiyetle yapılması gerektiğini düşünüyorum. Burada şunu çok açıkça ifade etmek isterim: Bakanlıklarımız, gerçekten bu tür politikaları yıllarca uygulayıp sonuçlarını gördükleri için bunların sınırlarının ne olduğu ya da ne olması gerektiği konusunda, aşırıya gidildiğinde bunun ne tür handikaplarının ortaya çıkacağı konusunda tecrübeliler. O açıdan da ben Bakanlığımızın bu konuyu hassasiyetle çalıştığını düşünüyorum.

Şimdi, geneli üzerinden maddelere geçtiğimizde bunu tartışacağız. Geneli üzerinde şöyle bir tespiti ifade etmek isterim: Tabii, bu piyasaya parasal olarak ya da farklı şekillerde müdahale konusu hep bir sıkıntı oluşturur; bunun farkındayız. Ama muhalefet açısından ben şunu gözlüyorum: Şimdi, bir düzenleme getiriyoruz, bu düzenlemeye her ne olursa olsun, başka alanda ihtiyaç olan başka bir düzenlemeyi örnek göstererek gelen düzenlemenin sanki çok anlamsız, yetersiz, kifayetsiz olduğu yönünde bir eleştiri yapılıyor. Bakın, ben yapılan birçok eleştiriyi gerçekten çok haklı buluyorum, tespitleri çok doğru buluyorum. Biz bunlardan da istifade ediyoruz, bir sonraki çalışmalarımıza biz bunların notunu alıyoruz; onda hiçbir sorun yok ama gelin, buraya bir düzenleme geldiğinde bunun zeminini kaydırmadan... Elbette ki AVM'yle ilgili olsun, hal yasasıyla ilgili olsun, tarımla ilgili

kanunlarda olsun, bunlara ilişkin her zaman düzenleme ihtiyacı olacaktır çünkü çağ, zaman geçiyor, yeni ihtiyaçlar ortaya çıkıyor, yeni sorunlar ortaya çıkıyor ve eğer bu sorunların çözümüne ilişkin de mevcut kanunlarda birtakım düzenlemeler yapılmış ise ve bunlar yetersiz kalıyor ise bundan sonra da bu kanunlarda bu yeni düzenlemelere ihtiyaç olacaktır. Ancak her bir farklı alandaki düzenleme ihtiyacını örnek göstererek önümüze gelen düzenlemeleri de tartışmayı, mecrasından kaydırıp, bunları çok önemsizmiş gibi gösterip bu işi bence akamete uğratmamamız gerektiğini düşünüyorum. Bu genel çerçevede illaki öneriler olacaktır.

Bakın, daha önceki Komisyonda belediyelere ilişkin burada bir öneri vardı. Genel Kurulda yine bizlerin de içinde olduğu bir önergeyle o da işin içine katılmış oldu. Bu, sizlerin görüşlerinin gerçekten bizim için kıymetli olduğunun da bir ifadesidir. “Ya, başka alanlarda bunu yapmak gerekir. O dururken niye bunu yapıyoruz?” şeklindeki eleştirinin ben çok da anlamlı olmadığını, bunun bizi sonuca götürmeyeceğini, dolayısıyla mevcut düzenlemeye ilişkin katkılarımızı yapıp bunu Genel Kurula en sağlıklı şekilde, eksikleri varsa onları gidererek, vatandaşlarımızın, milletimizin önünü açacak şekilde bu düzenlemeyi bitirip bence çalışmalarımıza bu şekilde devam etmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Tekrar herkese teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Mesele gıda olduğu için ister istemez tarıma da...

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Türker Bey, buyurun.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Değerli Bakan Yardımcımız, Bakanlığımızın temsilcileri; öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

İşte, kanun teklifi üzerinde söz aldık. Öncelikle, kurumlar bizim kurumlarımız. Ticari hayat hepimizi etkiliyor; mutfağı etkiliyor, şahısları etkiliyor, firmaları etkiliyor. Herkesin bir yaşam alanı var ve bu yaşam alanına herkes saygı göstermek zorunda, bu böyle bir gerçek; ticarethanelere saygı göstereceğiz, insanların yaşam alanına saygı göstereceğiz, tedariklerine saygı göstereceğiz. Kurumlar bizim kurumlarımız dedik ama kurumlarımız görevlerini hakkıyla yapmak zorunda. Özellikle değerlendirmeleri yaptığımız zaman genelinde bir konuşma yapacağım, sonra da spesifik bazı şeyler var, onları da dile getirmek istiyorum.

Geçenlerde bir açıklama yapılmış, 2023 yılında kesilen 100 lira cezanın 11 lirası tahsil edilmiş. Demek oluyor ki sistemde de bir tuhaflık var, yüzde 100’ünü alamıyor sistem yani alamıyoruz, tahsil edemiyoruz. Belli aralıklarla aflar çıkıyor, parayla verilecek ceza da tam sağlıklı olmuyor ama kapatma konusuna gelince -bunda taviz vermeyiz herhâlde- ben kendi adıma söylüyorum kapatma olmamalı ama bunu maddede konuşacağız.

Ben bir örnekleme yapmak istiyorum özellikle Bakanlık temsilcilerimiz, Bakan Yardımcımız buradayken, başımıza gelen bir olayı anlatayım, ulusal basına da çıktı: Yenilenebilir enerji alanında yapılan bir vurgun var, biliyorsunuz. Çiftlik Banktan belki daha büyük bir skandal önümüzde. Bu konu hakkında parti milletvekillerimiz bir araştırma önergesi verdi. 2022 yılında 100 bin lira sermayeli “Kainat Holding” adında bir şirket kuruluyor. Sonra bu şirket “enerji tarlası” adı altında şirketler kuruyor. Bu şirket sözde güneş enerjisi üretecek, devlete satacak ve vatandaşa kâr payı dağıtacak bir şirket. Şirket vatandaşlarımızdan milyarlarca lira topluyor. Bu şirket Manisa’da, Kütahya’da, Konya’da, Mersin’de, Aydın’da, Kırklareli’nde, çeşitli illerde güneş enerjisi santrali kurma vaadiyle vatandaşlardan para toplamış. Bu sürece kooperatifçilik sistemi alet ediliyor. Şu anda ben de bu sisteme -KOOPBİS’e- destek verenlerdenim. KOOPBİS üzerinde şirket var. Şimdi, bu sistem e-devletin içerisinden alınan bir şey. Biz e-devleti güvenilir bir sistem olarak değerlendiriyoruz. Bu e-devletin içerisine giren sistemlerin de özellikle sağlıklı bir şekilde çalışması gerektiğine inanan biriyim.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Reklam olarak mı yapıyor bunu?

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Dolandırılıyor, detayı anlatacağım ben size.

Şu anda bu kooperatif kurulmuş vaziyette. Bakın, ne diyor? “Yaklaşık 480 ortak.” diyor ama 1 kişi 10 tane hisseye de girebiliyor, 20 tane hisseye de girebiliyor, burada göremiyorsunuz. Binlerce kişi var, 600’ün üzerinde. Şu anda WhatsApp grubu kurulmuş vaziyette, WhatsApp grubunda mağdurlar var efendim. Bu konuda Ticaret Bakanlığı kurul toplantısına temsilci yolluyor, o temsilci tutanaklara imza atıyor. Tamamen Ticaret Bakanlığının içinde olduğu bir süreç. Bu kooperatifler KOOPBİS sistemine dâhil edilmiş. Bir detay daha var, kurulan kooperatifler yenilenebilir enerji kooperatifi değil, gayrimenkul yatırım şirketleri. Ticaret Bakanlığı kurulan bu kooperatifin amacını vesairesini denetlemiyor mu? Kurdukları dolandırıcı sisteme göz yumarak, katılanlar tutanaklarla imza vererek halkın güveninin istismar edilmesi noktasında bir çalışma yapılıyor. Skandal burada da bitmiyor, bu şirket faaliyetleri üzerine EPDK’ye...

(Uğultular)

MESUT DOĞAN (Ankara) – Arkadaşlar, toplantıyı herkesin dinleyeceği şekle getirirsek daha verimli olur diye düşünüyorum.

TÜRKER ATEŞ (Bolu)- Ben örnekleme yapıyorum, yaşanan olayı örnekleme yapıyorum çünkü Bakanlığımız bizim için çok önemli, bizim tek güvendiğimiz liman Bakanlığımız, resmî kurumlarımız. Bizim resmî kurumlarımızın sağlıklı çalışması bizim için çok çok önemli. Biz bu yasaları onların elini kuvvetlendirmek ve sistemin çalışması için yapıyoruz.

Özellikle söylüyorum, bu şirket faaliyeti üzerine EPDK’ye şikâyetler gidiyor. EPDK 18 Kasım 2023’te şöyle bir açıklama yapma gereği duyuyor: “Son günlerde sosyal medyada yayılmaya başlayan kâr ortaklığı modeline dayalı yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretme iddiasıyla dolandırıcılık amaçlı reklamlara karşılık vatandaşlarımız dikkatli olmalı.” diyor. Bizim bildiğimiz, EPDK bir resmî kurum. “Bizim açımızdan bunun üretim lisansı yoksa mutlak surette yatırımlardan kaçınılması gerekmektedir. Kurum tarafından ilgili reklamlara yönelik de gerekli adli ve hukuki süreçler başlatılmıştır.” diye bir açıklama yapıyor. Dolandırıcılık sisteminde skandallar burada da bitmiyor. EPDK’nin açıklamasından sonra Ticaret Bakanlığı bu kooperatifin Yönetim Kurulu toplantısını yapmaya temsilcileri göndermeye devam ediyor, şahıslar gidiyor.

Bir diğer skandal da bu şirketin reklamları 18 Kasımdan sonra da televizyon kanallarında, gazetelerde yayınlanıyor, devam ediyor. Bizim basın var, biliyorsunuz, bir maddede düzeltme yapıyoruz. Anayasa Mahkemesi reddetti ama yürürlükte olan bir yasa. Şu andaki reddedilmiş, yumuşatılmış hâli bile, ondan öncekini bile sistemde çalıştıramıyorsa bunun anlamı bence bir yanlışlık var. Reklam Kurulu ne yapıyor? Skandalın ortasında, ortada kalmış vaziyette, kurumu çalışmıyor.

Bu teklifte Reklam Kurulunun da yetkilerini yeniden düzenliyoruz. Sonra demişiz ki: “Şu anda 600’e yakın bir mağdur var, hiç muhatap da bulamıyorlar.” Şirket yetkilileri kayıp, ofisler boşaltılmış, internet sistemine erişim sağlanamıyor. Vatandaşımız savcılıkta, bu kişiler yurt dışına kaçmadan harekete geçmesi önemli.

Şu anda yine bir mesaj geldi, “İhya Enerji” diye bir firma var, bu mesajı atmış. “Yoğun talep üzerine ikinci umre kampanyamız başlamıştır. 4 parsel alımda umre hediye ediyoruz. Hemen 444 1 751’i arayın, 24 bin liraya, aylık 2 bin lira kira gelirini kaçır kaçırmayın.” diye bir mesaj atmaya başlamışlar. Güvenilir olması noktasında böyle bir sistemin içerisine dâhil olanlar var. Bence bunu sorgulamak lazım. Mağdurlarımızın da acilen bu mağduriyetinin giderilmesi lazım.

Tümüne baktığımız zaman -özellikle istediğim bir konu- iş dünyasını sadece Rekabet Kurulu incelememeli. Mesela, Tarım Kredi Kooperatifleri var, bunu devletimiz kurdu. Bu kooperatifimize benim oda başkanlığım döneminde -yurtlar var, yurtların tedarik zinciri var yani yurtlarda işletmeciler var, yemek çıkartan, kantin işleten- özellikle bir yazı göndermişsiniz, demişsiniz ki: “Tarım Kredi Kooperatifinden ürünleri almak zorundasınız.” Başka yerden aldıkları zaman ceza geliyor. Sadece Tarım Kredi Kooperatifinden almanız zorunlu.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Vekilim, kime gönderilmiş?

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Düşünebiliyor musunuz, her ürünü tedarik etmesi mümkün mü, değil mi? Bu yazı vardı, hâlâ devam ediyor mu etmiyor mu bilmiyorum ama bu süreci takip ederseniz... Bir kontrol edin. Bunu rica ediyorum.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Yazı kimlere yazılmış dediniz?

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Şöyle: Yurtlarda işletmeler var, ihaleyle almışlar bu arkadaşlar, ihaleyle aldıkları işletmede sadece ve sadece demişsiniz ki: “Tarım Kredi Kooperatiflerinden alışveriş yapacaksınız, ürünleri orada alacaksınız.” Bu Rekabet Kurulunun alanına girer mi girmez mi bilmiyorum ama siz monopol bir piyasa oluşturmuşsunuz. Devletimiz bunu yapmamalı yani hükümetimiz yapmalı.

Artı, ticaret odalarıyla ilgili -ben yirmi sene oda başkanlığı yaptım- inanılmaz, geç kalan bir sistem bu. Bunun çok hızlı bir şekilde, olumlu bir şekilde biz arkasındayız. Şöyle arkasındayız: Yirmi senedir biz de çektik. Keşke daha önce gelseydi, daha önceden bu işler çözülsedydi, bu sorun kalksadydı.

Artı, şöyle sıkıntılar var: Cezalarda biliyorsunuz, para cezaları yoğunlukta olduğu için sulh cezadan idari mahkemelere dönmesinde fayda olacağını düşünüyorum çünkü sulh cezada baktığınız zaman karşıdaki kişiler anlamıyor, ticareti bilmiyor ama idari mahkemelerde bu sistemi çözmeniz kolay olabilir.

Artı, bir de 21’inci maddeyle ilgili -maddelere geçeceğiz ama o maddede herhâlde bizim şeyimiz olmayacak- Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu kapsamında FOB bedelleri üzerinde verilen cezalar var. “Bu cezalar 240 bin ile 2,5 milyon arasında olacak.” diye bir söylem var. Özellikle söylüyorum -iş dünyasından görüş alıp almadığınızı bilmiyorum- makas çok büyük. Bunun değerlendirmesini yaparken “Kimle görüştük.” diye bilgi almıyor, esas göbekte olan kişiler, konuyu da bilmiyorlar; aslında bakmak lazım, bu işleri bir daha değerlendirmemiz lazım. Sağlıklı veri akışı çok çok önemli, sizlerin hata yapma lüksünüz yok, bizlerin hata lüksü yok yani ticarete müdahale ederken de herkesin görüşünü alarak hareket etmemizde fayda var.

Ben de hâlâ söylüyorum: Para cezaları caydırıcıdır ama tahsilat noktasında aflar getirirsek o zaman bu sistemi biraz daha çöktürürüz diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Türker Bey, teşekkür ederiz.

Abdulkadir Bey, buyurun.

ABDULKADİR AKGÜL (Yozgat) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, hazırlayan arkadaşlara teşekkür ederim yani ihtiyaç olan bir kanun, inşallah diğer kanunları da bunun devamı olarak getiririz ki bir sistem olması lazım yoksa tek başına bir şey ifade etmiyor, özellikle stokçuluk ve fiyat artışlarını önlemek... Fakat korkumuz şu: Yapanların tam manasıyla üzerine gidilmiyor, esnafın üzerine gidiliyor. Esnaf stokçuluk yapamaz, parası yok zaten yani alıp da bir tarafta bekletemez; bunu büyükler yapıyor, büyükler için de para cezasının bir anlamı yok yani sen 100

milyon da koysan, 200 milyon da koysan onlar bunu etikete yansıtıp alacaklar. Onun için de özellikle bu kanunun işleyebilmesi için bunları ayrı tutmaları lazım. Kapatma mutlaka olmalı çünkü kapatmadan bütün kesimler korkar. Onun için de bu etikete yansıtma işi biraz daha zorlaşır ama para cezasının ancak gariban esnafa zararı olur, büyükler için 100 milyon ceza kesmenin bir anlamı yok yani onlar onu zaten veriyorlar, cezadan da korkmuyorlar. Tabii, bunların asıl sorumlusu da esnaf değil. Esnaf toptancıdan aldığı fiyatın üzerine 3 lira, 5 lira koyup geçimini temin etmek için öyle yapıyor ancak. Asıl mesele toptancının önüne geçebilmek yani 5 liraya üreticiden aldığı zaman kabzımallar, haldeki yamyamlar üzerine ekleyip 30 liraya çıkarıyor, 20 liraya çıkarıyor ve büyük marketler çıkarıyor. Övünüyoruz “10 bin market” diye, bizim tüketici yasasını çok acilen...

Sayın Vekilim, beraber çalıştık KOOPBİS’in üzerinde ama bir türlü perakende yasasını ortaya koymadık, asıl mesele orada. Biraz önce Sayın Bakanım dedi ki: “İhtiyaç olmasa AVM’ler kurulmaz.” Sayın Bakanım, her yerde var ihtiyaç, kurulması iyi ama bir bakın dünyaya “10 bin tane AVM kurdum.” diye övünen bir yer var mı Allah aşkına? Bizim reklamlarda “11’inciye kurdum.” diye övünenler var. Onun da belli bir yerinin olması lazım, kuracağı yerin belli olması lazım, nereye kuracaklarının belli olması lazım, şehrin dışında bütün Avrupa’da yani mahalle arasında 10 tane AVM yok.

İnşallah devamı perakende yasasına da gelir, hal yasasına da gelir. Biz hal yasasını yüz kere burada çıkarmaya çalıştık ama bir türlü istediğimiz seviyeye getiremedik.

Çok teşekkür ederim Başkanım, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Ben teşekkür ederim Abdulkadir Bey, sağ olun.

ABDULKADİR AKGÜL (Yozgat) – Sayın Milletvekilim, teşekkür ederim.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Mesut Bey, sizin söz talebiniz var mı?

MESUT DOĞAN (Ankara) – Ufak bir katkı yapayım.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Tabii ki.

Buyurun.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de öncelikle çalışmamızın hayırlara vesile olmasını niyaz ediyorum.

(Uğultular)

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Arkadaşlar, dinleyelim.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Elbette ki bu çalışmayla ilgili söylenecek şeyler aslında maddeler konuşulurken ortaya konulacak fakat ben de öncesinde iki temel soruna dikkat çekip ara verilmeden önce söz hakkımı kullanmak isterim.

Birincisi şu: Devletin ana vazifesinden birisi, hayatın her alanında kalıplar oluşturmak yani standartlar oluşturmak yani kırmızı çizgiler oluşturmak. Ama mümkünse bu kalıpların elli yıl, yüz yıl değişmemesi... Bunun da olabilmesi için gerçekten çok ince düşünüp, çok ince çalışmalar yapıldıktan sonra adımlar atmak. Eğer bir ülkede standartlar, kalıplar çok sık değişiyor ise bir yerde sorun var demektir ki bunu ülkemizde üzülmeye söylüyorum, zirvede yaşıyoruz. Yani belki de bizim en temel zafiyetlerimizden birisi; çok acele karar veriyoruz, çok hızlı hareket ediyoruz. Rıdvan Vekilimin o atıfta bulunduğu konuya ben de katıldığımı söyleyebilirim. Burada bir cümleyle niyetimi ifade etmek isterim: Hızlı gitmek için yavaş gitmek lazım. Yani özellikle tüzel kişiliğe sahip kurumlar -devlettir, belediyedir veya şirketlerdir- atacakları adımın uzun vadeli olması için çok yavaş hareket ederler, yavaş hareket etmekten kasıt da kurallara uygun, araştırılmış, dikkat edilmiş şekilde hareket ederler. Onu

yapmadığımız takdirde biz her gün bir araya gelir, oturur konuşur, madde çıkartır, bir hafta sonra da o maddeleri nasıl değiştireceğimizi konuşmaya başlarız; bunu da üzümlere söylüyorum, ülkemizde çok sık yaşıyoruz.

Bunun yanında, yine, bir milletvekili...

(Uğultular)

MESUT DOĞAN (Ankara) – Arkadaşlar, toplantının...

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Bir dinleyelim arkadaşlar, lütfen...

Türker Bey...

MESUT DOĞAN (Ankara) – Yani şunu da söyleyeyim: Siyasette en değerli özellik çok konuşmak değil, iyi dinlemektir; iyi dinlemeyi becerenlerin iktidarı her zaman güçlü olmuştur, onu da ifade etmek isterim.

ADEM ÇALKIN (Kars) – Bu sefer muhalefet dinlemiyor.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Yani burada bir milletvekili arkadaşımız bir cümle kullandı, Mustafa Bey’in de çok hoşuna gitti, dedi ki milletvekili arkadaşımız: “Körü körüne muhalefet olmaz.” Yani iktidarın da en temel özelliği hoşuna gidecek cümleleri kapmaktır ama körü körüne de iktidar da yapılmaz çünkü körü körüne, iktidar olanların sonu, akıbeti de hiç iyi olmaz, onu yaşıyoruz. Ona da dikkat çekmemin tek nedeni var: Ben mesela, merak ediyorum, 23 tane maddeyi konuşacağız, olur ya heyet çalışma yaparken bir yeri atlamıştır, bir yanlışlık yapmıştır, bir eksiklik olmuştur. Ben şunu öğrenmek istiyorum: Yapacağımız bu çalışmalar sonunda o maddelerde bir virgülin değiştirilme ihtimali var mı?

MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Var tabii, ya, olmaz mı; niye olmasın?

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Yani yanlışsa, aykırıysa değiştirelim.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Hiç şahit olmadım, şahit varsa... Bunu şunun için söylüyorum.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Yeni değiştirdik, Genel Kurulda önerge verdik, belediyeleri de dâhil ettik mesela.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Daha önce yaptık biz bunları, değiştirdik çünkü.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Şunun için söylüyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Mesut Bey, pardon, sözümü kesiyorum. Daha önceki komisyonlarda bu tür ortak önergeler verildi, varsa yanlış ve eksikler de düzeltildi Komisyonumuzda; bunun örnekleri de vardır.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Yok, buna dikkat çekmemin nedeni aslında şu: Biz bu çalışmalarını hızlı hareket etmek için, formaliteleri yerine getirmek için mi yapıyoruz yoksa gerçekten en doğruyu, en faydalıyı bulmak için mi yapıyoruz? O anlamda sormak istedim çünkü...

CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Başkanım, tespitiniz çok doğru da sadece virgül için de önerge verilmez, gerçekten kıymetli katkı yapın biz kabul edelim ama orasının virgüllü, burasının “ve”si, burasının “veya”sı olunca da o zaman...

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Çok güzel hazırlanıyor, bakacağız şimdi hep beraber(!)

MESUT DOĞAN (Ankara) – Evet muhalefeti yormamak için iktidar bütün hamallığı yapıyor; ellerine sağlık, teşekkür ediyorum.

Bir şeye de sadece ben hem bir taraftan da küçük bir özür de olsun... Ahmet Vekilim konuşurken dâhil olma ihtiyacı hissettiğim bir husus var, o da şu, dedi ki: “Yani muhalefet çok çelişkiler yaşıyor, işte, istediğini yaptığımız zaman da eleştiriyor, yapmadığımız zaman da eleştiriyor.” Burada, parantez içerisinde şunu söyleyeyim: Ahmet Vekilim, muhalefetin çelişki içerisinde olmasının millete hiçbir zararı olmaz ama iktidarın çelişki içerisinde olması bizim affeder. O yüzden, önemli olan, iktidarın çelişki içerisinde olması bizi mahveder. O yüzden önemli olan iktidarın çelişki içerisinde olmaması. Sadece ufak bir örnek vereyim: Mustafa Bey’in gerçekten çok büyük fedakârlıkta bulunduğunu söyledi Mehmet Şimşek Bakanımız. Bugün sahip çıkıldığı gibi, dün nasıl sahip çıkıldığını veya nasıl eleştirildiğini bütün Türkiye bildiği için... Çelişkinin zararlı kısmı iktidar tarafından yaşandığı taktirdedir yoksa muhalefet her zaman muhalefetliğini yapacak, muhalefet her zaman o anlamda değerlidir, anlamlıdır diyor.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Evet, Mesut Bey, teşekkür ederiz.

Burada Migros yetkilisi vardı, çıktı mı acaba, burada mı?

GPD GIDA PERAKENDECİLERİ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ÖZLEM TAVASLIOĞLU – Buradayız efendim.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Bu konuyla Nail Bey’in... Kısa ama, bir dakikalık açıklama yaparsanız.

Özlem Hanım, buyurun.

GPD GIDA PERAKENDECİLERİ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ÖZLEM TAVASLIOĞLU - Sayın Başkanım, aslında Migros sıfatıyla burada bulunmuyorum, GPD Gıda Perakendecileri Derneği Perakende Meclisi sıfatını temsilen burada bulunuyorum ama demek ki tarihte bu da varmış, böyle bir şeye konu olmak da varmış.

Öncelikle herkesi, bu değerli hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Nail Bey’e biraz önce arada izah etmeye çalıştım ama tekrar izah edeyim. Evet, fiş bize ait bir fiş, bizden alınan bir ürün fakat ekşi mayalı ekmek -arkadaşlarımdan da istedim fişleri- şu anda piyasada 125 liradan 155 liraya kadar satılan -500 gramını söylüyorum, birçok fiş gönderdi arkadaşlarım- özel nitelikli bir ekmek. Siz de takdir edersiniz ki tarifeye bağlı 10 liralık ekmeklerden değil. Dolayısıyla biz şu anda aslında en ucuz satan marketlerden biriyiz, hemen yanımızdaki Çağdaş marketin de fiyatı geldi, burada şey yapmak adına söylemek istemiyorum, ben size sunacağım, hepsinin fiyatını sunacağım. Diğer marketlerden de fiyatları toplatıyoruz şimdi, hepsini size sunacağım Başkanım, orada göreceksiniz.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Teşekkür ederim.

GPD GIDA PERAKENDECİLERİ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ÖZLEM TAVASLIOĞLU - Dolayısıyla hani bu fahiş bir fiyatla satılan bir ekmek değil, öncelikle bunu söylemek istiyorum. Bir de çok kısa bir şey de arz edeyim.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Fahiş bir fiyat.

GPD GIDA PERAKENDECİLERİ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ÖZLEM TAVASLIOĞLU – 500 gram bir ekmek Sayın Milletvekilim.

(Uğultular)

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – İsterseniz açıklamayı yapsın, ondan sonra biz şey yaparız, lütfen.

GPD GIDA PERAKENDECİLERİ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ÖZLEM TAVASLIOĞLU – Bunlar 200 gram satılmıyor, 500 gram satılıyor, 500 gramlık bir ekmek ve 59 liraya satılıyor mağazamızda; sadece bunu söylemek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Teşekkür ederiz.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Ama bana...

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Buyurun Nail Bey.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Fırın yapıyormuş değil mi o ekmeği, siz yapmıyorsunuz, içeride başka biri satıyor onu.

GPD GIDA PERAKENDECİLERİ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ÖZLEM TAVASLIOĞLU – Evet, işletici firma...

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Onu söylemediniz ama.

GPD GIDA PERAKENDECİLERİ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ÖZLEM TAVASLIOĞLU – İşletici firma yani biz mağazamızda...

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Ama ben Migros’un tabelası var diye girdim içeri.

GPD GIDA PERAKENDECİLERİ DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ÖZLEM TAVASLIOĞLU – Tabii ki ama siz Migros’u bilerek geliyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Taşeron yapıyor demek ki.

CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Migros çatısı altındaysa Migros’un sorumluluğu.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Evet, Migros satıyor, onu söyledim Cevahir Bey.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Değerli arkadaşlar...

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Yalnız, Başkanım, özür diliyorum, şunu söyleyeyim de arkadaşlar duysun: Ben oraya Migros tabelası gördüm diye girdim, ben bilmem ki içeride ekmeği başka firma satıyor, yapıyor, suyu başka firmalardan alıyor; onu bilemem yani.

OTURUM BAŞKANI ŞAHİN TİN – Tabii, sizin dediğiniz doğru, sen aldığın yeri biliyorsun, aynen öyle olur zaten.

Bütün partileri, gruplarımızı, sözcülerimizi dinledik hem iktidar vekillerimizi hem muhalefet vekillerimizi. Kanunda imzası olan bir vekil olarak da şunu söylemek istiyorum: Tabii ki kendi dünyasından, kendi profilinden baktığında ya da partisinin fikir ve düşüncesinden baktığında herkes kendine göre haklıdır. Burada iktidar olarak da...

Tabii ki Ticaret Bakanlığımız tarafından -yine imza yetkisi Necmettin Bey kardeşimiz ve kurumlar gerçekten hem odalarla, ben de biliyorum- STK’lerle, derneklerle, piyasalarla görüşülerek bu Ticaret Kanunu hazırlandı.

Şimdi, uzun süreli bir çalışma gerektiğinde... Hani diyoruz ya, siz diyorsunuz, işte, “Ya, bunu biraz daha yayalım, daha doğru bir şey hazırlayalım.” Elbette bu da olabilir ama zaman o kadar hızlı akıyor ki çok hızlı karar alıp öncelikle fahiş fiyat konusunda muhakkak bir düzenlemeye ihtiyaç vardı çünkü bu hem halkımızı rahatsız ediyor hem de haksız bir kazanç oluşturuyor; sadece para cezasının yetmediği bugüne kadar yapılan uygulamalarda görüldü. Onun için de kapatma cezasıyla bu biraz daha ağırlaştırmış oldu aslında, bu da halkımızın, vatandaşımızın hakkını koruma anlamında yapılan bir çalışma.

Tabii ki eksikler, yanlışlar olduğunda bunlar bir dahaki sefer bir daha düzeltiliyor yani kanunlar sonuçta hem yapılır hem de eksikliği, yanlış varsa daha sonra ilave edilir. Biraz önce şunu da... Ben bu anlamda emeği geçen bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Hal kanunuyla ilgili 2012 yılında bir düzenleme yapılmış, günün şartlarına göre belki yeniden düzenleme ihtiyacı var, buna katılıyoruz, aslında hep beraber muhalefet ve iktidar olarak da birlikte yapılması gerektiğini düşünüyorum. Perakendecilik Kanunu'ndan aslında hepimiz zarar görüyoruz halkımız, vatandaşımız olarak. Marketlerinin açılımının belki eczacılar gibi mesafe, yer, mekân korunarak yapılması da gerekiyor. Tabii, AVM'lerle ilgili de AVM'lerin savunulacak bir tarafı yok ama sonuçta piyasanın ihtiyacı olarak kurulmuş, bugüne kadar devam edildi. Hep konuştuk biz bunu; konuşuyoruz, konuşuyoruz, yürüyor yine. Belki tatil günü getirilme olayı olabilir bir günlük, onu da bence mutlak tartışmalıyız. Bunları zaman zaman kendi Komisyonumuz bir araya gelip bu konularda çalışma yapar diye düşünüyorum ama bu, Ticaret Kanunu'nda birçok maddede de zaten hazır, sadece cezalarını artırma durumunu getirdik. Bundan da vatandaşımızı, halkımızı fahiş fiyat ve stokçuluktan, karaborsacılıktan korumuş olacağız inşallah diyorum.

Ben, emeği geçen bütün arkadaşlara ve konuşan bütün vekil arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

Şimdi, oylamayı yapacağız, ondan sonra da yemek molası vereceğiz. Üyeler lokantasında, arkadaşlar, hep beraber yemeğimizi orada yiyebiliriz.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, saat 16.00'da toplanmak üzere toplantıya ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.12

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.10****BAŞKAN: Mustafa VARANK (Bursa)****BAŞKAN VEKİLİ: Şahin TİN (Denizli)****SÖZCÜ: Cevahir UZKURT (Niğde)****KÂTİP: Adem ÇALKIN (Kars)**

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Maddelere geçiyoruz değerli arkadaşlar.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRK TİCARET KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun geçici 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Buna rağmen geçiş sürecinin tamamlanamadığının tespit edilmesi halinde Ticaret Bakanlığınca birer yıl olmak üzere iki defa daha süre uzatımı yapılabilir.” “Bu süre sona erinceye kadar kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyeleri ve memurları hakkında, bu Kanunun 24 üncü ve ek 5 inci maddelerinde yer alan KOOPBİS yükümlülüğüne aykırı davranmaları nedeniyle Kanunun ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (4) numaralı bentlerinde yer alan hükümler uygulanmaz.”

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu “Kooperatif Bilgi Sistemi” diye bilinen KOOPBİS 2021 yılında tamamlanarak hizmete alınmış. Ticaret sicil kayıtlarının, finans tablolarının, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporlarının, genel kurul evrakının, ortaklara ait bilgilerin sistemden, kuruluşundan itibaren bir yıl içerisinde sisteme girilmesi hususunda kooperatif ve üst yönetim kurulu üyelerine hükümlülük getirmiş. Şimdi, sisteme giriş sürecini tamamlayamayanlara biz bir artı birden itibaren iki yıl daha süre uzatımı yetkisini Bakanlığa tanımlıyoruz. Giriş yapmayanlara idari para cezasının önüne geçmek adına yapıyoruz bunu. Şimdi, süre uzatımında kooperatif pay defterinde faal olarak yer alan ancak Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası bulunmadığı için KOOPBİS’e kaydı yapılmayan ortaklarla ilgili eksik bilgi ve belgeler gerekçe olarak sunuluyor Komisyonumuza. Şimdi, ülkemizdeki kooperatif sayısı ve ortak sayısı kaçtır? Bunların ne kadarı sisteme entegre edilebilmiştir? Veri girişleri niçin bu kadar geridir? Hâlâ hiç ortak verisi işlenmeyen kooperatiflerin olmamasının sebebi nedir? Sistem ve yazılım problemi var mıdır? Neden bu işler bu kadar uzamaktadır? Bürokrasinin azaltılması ve dijital Türkiye çalışmaları Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisinin koordinesinde hepimizin bildiği şekilde yürütülüyor. Ayrıca, dijital dönüşüm politikası kapsamında tüm kurumların koordineli hareket etmesi, hizmetlerin E-Devlet Kapısı’na entegre edilmesi de bu Ofisin görevleri arasında. 2024 yılında Cumhurbaşkanlığı bütçesinden Ofise aktarılması öngörülen kaynak 293 milyon TL. Kaynak mı yetersiz geldi yoksa kamu kurumları arasında koordinasyon mı eksik, bu konularda Komisyonumuzun aydınlatılmasının ben faydalı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Sizin de söz talebiniz var.

Buyurun Sayın Vekilim.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Sayın Başkanım, bizim usulen bir itirazımız var maddenin içeriğine. Kamu kurumlarının uygulamada kaldığı eksiklikleri yasama eliyle telafi etmeye çalışıyoruz. Sürekli verilen bu süre uzatmaları kanun ağırlığını da yüce Meclisimizin ağırlığını da aşağıya çeken bir husus. Evet, elbette bir ihtiyaç hasıl olmuş ve uzatma vermek zorunluluğu var, bunu kabul ediyoruz ama üzücü olan konu önceki kanunun da etraflıca düşünülmemiş, sahaya uygun yani kooperatiflerle ilgili bu maddenin iyi hazırlanmadığını da görmüş olduk. Niye? Çünkü bir yıl önce yürürlüğe giren bir geçici madde bugün tekrar önümüze geldi. İnşallah, bunu umut ediyoruz ki böyle düzenlemelerle bir daha karşı karşıya kalmayalım ve gerekli çalışmayı tam, kâmil bir şekilde yapalım efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Teşekkür ediyoruz.

Tabii, bu kural aslında Necmettin Bey Genel Müdürken geldi, şu anda da milletvekili olarak karşımızda oturuyor.

Bakanlığımız bilgi verebilir mi Sayın Vekilimizin sorularına?

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Şimdi, Kooperatif Bilgi Sistemi 2021 yılında çıkmış, şu an 34.500 üye var, bunun 17.500’ü girmiş. Bu alışkanlıklar -şu an il müdürlüklerimiz bunlar üzerinde reklamlarını yaptılar, duyurularını yaptılar ama bu bir alışkanlık- bir anda oluşan bir şey değil. Yıllardır birikmiş, hiç olmayan bir kooperatif sistemi ilk defa kuruluyor ve bir anda insanlarımız son dakikaya bıraktığı için ha, biraz daha belki duyarlı olup biraz daha fazla bilgilendirip bir şey yapılabilirdi, burada öyle bir eksikimiz olabilir ama onun dışında şu an sistem zamanında devreye alındı, sistem zamanında çalıştı, arkadaşlar şu an il müdürlükleri üzerinden tek tek uyarıldı. Hatta şu anda biz ön görüşmeleri yaparken de arkadaşlara, bu süreçle ilgili artık, altı aylık süreçleri yakın takip edip bilinmesi gündeme de getirildi. Yani olmayan bir sistemi oluşturuyoruz, yapılan, devam eden bir sistemi bir yere entegre etmiyoruz, öyle bir şeyimiz var. İnşallah güzel olacağı kanaatindeyiz.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Burada, aslında biz toplantıda da konuşmuştuk yani Bakanlığımızın bizzat burada yardımcı olması lazım. Burada işi arkadaşlarımızın üzerine yıkmamız lazım. Yani bir kooperatif burada bilgileri girmiyorsa ya imkânı yoktur ya gerektiği şeyde tecrübeye sahip değildir. Hem Bakanlığımızın hem burada Nail Başkanın da teklifleri oldu. Nail Başkan burada odaların kullanılmasından bahsetti, onlardan da destek alabiliriz. Böylece, gerçekten, kooperatiflerin... Madem böyle bir sistemi getirdik, bu sistemde bu veriyle iş yapmayı planlıyorsak burada Bakanlığımızın üzerine iş düşüyor.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Söz mü istiyorsunuz?

Buyurun.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Sayın Başkanım, tabii, 1’inci maddedeki KOOPBİS’i zaten teşkilat çok güzel kullanıyor. Özellikle fiili çalışmanın içerisinde bulunan kooperatiflerimizin hepsi bu bilgileri yüklediler. Burada anladığım kadarıyla dışarıdaki çok fazla faaliyeti olmayan kooperatiflerle ilgili burada sıkıntı var. Bunlara da yaptırım olarak aslında bir seçilmeme veya bir genel kurulunu... Bu bilgileri girmeyenlere genel kurulu yaptırmazsak zannedirim bunların hepsi çok kısa sürede tamamlanır diye düşünüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Hapis cezası mıydı, neydi bizim ceza?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Üç aydan iki yıla kadar hapis cezası.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Biz hapis cezası getirmişiz.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Hapis değil yani faaliyet yaptırmayalım en azından bir daha seçilemesinler, genel kurul yapamamışlar, böyle bir sıkıntı; bence daha mantıklı.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Genel kurul yapamıyorlar.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Daha kolay olur. Hapis cezası çözüm değil yani Sayın Başkanım.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Kooperatiflere bir daha seçilemeyeceği korkusu onlar için daha fazla...

TALAT DİNÇER (Mersin) – Evet, hani bir yönetime girememe, seçilmeme korkusu onları bir an önce bu bilgileri girmeye iter.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, maddeyle ilgili görüşmeler tamamlandı.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 1163 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “üç” ibaresi “beş” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Önergemiz yok.

Söz almak isteyen var mı?

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Nail Bey, buyurun.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Şimdi, Rekabet Kuruluna neden böyle bir yetki veriliyor? Okudum ama anlayamadım. “Kadro, ünvan ve dereceleri Rekabet Kurulu kendi belirler.” diyorsunuz. AYM bunu iptal ettiyse bunda niye ısrar ediyoruz?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bunu AYM iptal etmedi.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Madde 3, pardon karıştırdım.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Madde 3'te söz iste.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, Rekabet Kurumu bilgi verebilir mi?

Başka söz almak isteyen var mı?

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Şimdi, bu maddeyle ilgili bu kooperatiflerin sadece yüzde 25'i intibak sağlayabilmiş, yüzde 75'i sağlayamamış. Demek ki burada sadece bu süreci -katılıyorum sayın vekilime- burada seçilememe üzerine bir şey eklenebilirse, hapis cezasından daha doğru olacaktır.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Seçilememe var anladığım kadarıyla.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Bu, bürokrasiyle kooperatiflerin uyumsuzluğunu gösteriyor. Yani Türkiye'de bir kanun çıkıyor, yüzde 25'i uyuyor, yüzde 75'i uymuyorsa kooperatiflerin başka... Altına da bakmak lazım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ya, hem hapis cezası hem seçilememe var değil mi?

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Seçilememe de var var, genel kurul da yapamıyor zaten.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Genel kurul yapılamıyor, artı cezai müeyyidesi mi var?

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Evet, genel kurul yapılamıyor; üç aydan iki yıla kadar hapis cezası var; şu an yaptığımız düzenlemeyle bunu ertelemiş oluyoruz.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Erteleme koyuyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, teşekkür ediyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben geneli üzerinde konuşayım Sayın Bakan.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun Veli Bey.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakan, sayın milletvekilleri; ben teşekkür ederim.

Tabii, ben, geneli üzerine birkaç şey söylemek istiyorum, fahiş fiyat ve stokçulukla mücadeleyle ilgili: Aslında baştan beri yanlış yapılıyor, ekonomi bilimine aykırı işlemler yapılıyor. Hatırlarsanız bundan birkaç yıl önce “Faiz sebep, enflasyon netice.” denildi ve Türkiye’nin hâlini görüyorsunuz. Yaklaşık 1,1 trilyon kur korumalı mevduata aktarıldı, Merkez Bankası milyarlarca döviz rezervi sattı. Ne oldu? Dünyada enflasyonda 4’üncü sıradayız. Arjantin yüzde 288, Suriye yüzde 140, Lübnan yüzde 123, Türkiye yüzde 69. Hangi ligdeyiz? Avrupa liginde değiliz, Asya liginde değiliz, Afrika liginde bile değiliz. Bu enflasyonu yaratan sebepleri düzeltmediğimiz sürece fahiş fiyatla da stokçulukla da mücadele etmeniz mümkün değil.

Tabii, iyi şeyleri AK PARTİ Hükûmeti yapıyor -Allah’ı var- köprüleri, yolları ama kötü bir şey olunca kim yapıyor? Onu ya faiz lobisi yapıyor ya üst akıl yapıyor ya da sebze lobisi yapıyor. Şimdi de suç, 3 harfli marketlerin ya da büyük marketlerin ama Allah için, bu ekonomiyi, ülkeyi yönetenlerin bu konuda hiç suçu günahı yok. Suç kimin? Suç şimdi o marketler var ya... Yakında mahalle bakkallarına da inersiniz; onların da suçu var ama ekonomiyi altüst eden, israftan, ihtişamdan kaçmayan, ülkeyi yönetenlerin suçu günahı yok.

Şimdi, bence -hani ekonomi bilimini reddediyorsunuz ya- başka yollar da denenebilir; örneğin -ne bileyim yani- bunun düzelmesi için duaya çıkabilirsiniz, muska yazdırabilirsiniz yoksa bunların bu tedbirlerle düzelmesi mümkün değil. Bakın, Türkiye dünyanın en yüksek enflasyonuna sahip, faizde dünyada 2’nci sıradayız, dolar 33 lira. 14 Mayıs-28 Mayıs 2023 seçimlerini düşünün; mazot 2 kat artmış, ilaç fiyatları 3 kat artmış, gübre fiyatları 3 kat artmış. Tedbiri nerede arıyorsunuz? Tedbiri marketlere, stokçulara ceza vererek arıyorsunuz. Bunun bu şekilde çözülmesi mümkün değil. Tabii, yeni bir hedef, yeni bir düşman yaratıyorsunuz ve o düşman üzerinde Don Kişot’un yaptığı gibi savaşıyorsunuz. Bu savaşı kazanıyor musunuz? Vallahi, şimdiye kadar kazanmadınız. Şimdiye kadar “üst akıl” dediniz, “faiz lobisi” dediniz -ne bileyim- bir sürü sanal düşman yarattınız ama sonuç Türkiye ekonomisinin geldiği nokta. Maalesef her gün yoksullaşan bir ülke, her yıl alım gücü düşen, fakir fukara, geldiğimiz sonuç bu.

Bakın, ben bu enflasyonla ilgili birkaç rakam vermek istiyorum. 2023 yılının Nisan ayında 7.500 lira maaşla 28 kilo et alınabilirken şimdi 18 kilo et alınabiliyor, 104 kilo tavuk alınabilirken şimdi 53 kilo alınabiliyor, 395 litre süt alınırken 270 litre alınabiliyor, 179 kilo ayçiçek yağı alınırken şimdi 129 kilo ayçiçek yağı alınıyor. Buna göre emekli maaşını tavuğa göre hesaplamak isterseniz bugün emekli maaşının 19,690 lira olması lazım, domatese göre hesaplırsanız 22.600 lira olması lazım, salatalığa göre hesaplırsınız emekli maaşının bugün 18.428 lira olması lazım. Yani bu artan girdi fiyatlarını, enflasyonu düşürmediğiniz sürece bu mücadele boş; sadece cambaza bak oyunu oynanıyor. 3 harfli marketlerle, büyük marketlerle mücadele ederek bu sorunun çözülmeyeceğini hep beraber gördük, göreceğiz. Nasıl ki 2020 yılında o müthiş ekonomi teorisi çöktüyse bu teori de çökecek. Yani bunu şimdiden görmek için müneccim olmaya gerek yok. Eğer bir tedbir alacaksanız bence bu ekonomiyi yönetenleri görevden bir alın; örneğin, sarayı kapatın, sarayı bu işin içerisinden çıkarırsanız ekonomi

derhâl düzelir. Şatafattan vazgeçerseniz, ihtişamdan vazgeçerseniz, israftan vazgeçerseniz vallahi bu işler çözülür. Biz tabii görmüyoruz sarayın içi nasıldır? Ama yeni alınan belediyeleri görüyoruz. Şimdi, Manisa Şehzadeler Belediyesini Fatih Sultan Mehmet görse vallahi kıskanır ya da Abdülhamit Han Sancaktepe Belediyesini görse “Ya, ben bunu nasıl düşünemedim, niye bu kadar lüks yerlerde yaşayamadım?” diye düşünür, kıskanır. Osmanlı padişahlarını, kralları kıskandıran bir anlayışla tüm ülke yönetiliyor. İsrâf, ihtişam devam ettiği sürece bu sorunların çözülmesi mümkün değil. Enflasyon düşmediği sürece fiyat artışları da devam edecek, insanların alım gücü de düşmeye devam edecek. Bu konuları dikkatinize sunmak istedim.

Ben, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Başka söz talebi olan var mı? Yok.

Sayın vekilim, size bir örnek vermek istiyorum: Bir belediye binası görmek istiyorsanız Tekirdağ’da Cumhuriyet Halk Partisinin yaptığı bir belediye binası var, sizden ricam oraya bir bakın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben de size bir ilçe belediyesi örneği vereyim: Sancaktepe, siz mutlaka gitmişsinizdir.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, gittim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – VIP salonları var, bir de orayı bir görseniz.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – O Sancaktepe Belediyesini de bu Başkan yapmadı bu arada yani o hanımefendinin...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şu an milletvekili olan arkadaşınız yaptı, AK PARTİ’li bir arkadaş.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – O hanımefendi hiçbir şey yapmadı. Tekirdağ Belediyesine bir bak.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz de Sancaktepe’ye bakın.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ben gittim, gördüm orayı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – VIP’te de oturmuşsunuzdur Allah bilir.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Hiç VIP’lik bir şey yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – VIP odalar var böyle, saraylarda...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bakın, ben “Gördüm.” diyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben de gördüm, evvelki gün...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Siz de Tekirdağ Belediyesine bir bakın, 1.100 odalı.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Evvelki gün gezdik.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – 1.100 odalı Tekirdağ Belediyesinin binası.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İhtişamda, şatafatta -Allah var- elinize su dökemeyiz.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yok, yok, dökersiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yani 1.100 odalı saray; Marmaris, Ahlat, Sancaktepe, Yunusemre, İstanbul...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Dediğim yere bir bak, senden rica ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz de bakın. VIP salonlar, söylemesi ayıp, böyle belediye başkanları kabul salonları...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tekirdağ Belediyesinin binasına bir bak.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakan ağırlama salonları, siyasetçi ağırlama salonları; bir görmenizi tavsiye ederim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tamam, ben “Gördüm.” diyorum, sen de Tekirdağ Belediyesine bak.

Değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 34 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Bu Kanunun ekinde yer alan (I) sayılı cetveldeki toplam kadro sayısı geçilmemek ve anılan cetvelde yer alan kadro unvanları ile kadro ve pozisyonlara ilişkin mevzuatın eki cetvellerde yer alan kadro unvanlarıyla sınırlı olmak kaydıyla dolu kadrolarda derece değişikliği ile boş kadrolarda sınıf, unvan ve derece değişiklikleri Kurul kararıyla yapılır.”

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun Sayın Çiler.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Rekabet Kuruluna neden böyle bir yetki veriliyor? “Kadro unvan ve dereceleri Rekabet Kurulu kendi belirler.” diyorsunuz, Anayasa Mahkemesi bunu zaten iptal etmiş. Bu ısrar neden? Anayasa Mahkemesi kararlarına uymamız gerekiyor diye düşünüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2138) esas no.lu Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Türker Ateş

Talat Dinçer

Adana

Bolu

Mersin

Ednan Arslan

Nail Çiler

İzmir

Kocaeli

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Önerge üzerinde söz almak isteyen...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Önerge üzerinde konuşacağım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Anayasa Mahkemesinin iptaline rağmen aykırı kadro, unvan ve derece değiştirme yetkisi verilmektedir bu maddeyle. Rekabet Kurumuna ihdas edilen kadroların unvan ve derecelerinin değiştirilmesi ile bunların kullanılmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi Kurumun karar organı Rekabet Kuruluna verilmektedir. Söz konusu düzenleme, özü itibarıyla Anayasa’nın 7, 123 ve 128’inci maddelerine ve 153’üncü maddesindeki Anayasa Mahkemesinin kararlarının bağlayıcılığıyla ilgili düzenlemeye açık aykırılık oluşturmaktadır. Kanunun 34’üncü maddesi Rekabet Kurumunda istihdam edilen personelin statüsünü belirlemektedir. Maddenin ikinci fıkrası “Kurul, ihtiyaca uygun kuruluş ve kadro statülerinin düzenlenmesinde serbesttir.” demektedir. “Kadroların iptali ve ihdası Kurulca yapılır.” biçiminde ikinci ve üçüncü cümleleri Danıştay 5. Dairesinin başvurusu üzerine Anayasa Mahkemesinin 6/6/2013 tarih ve E.2013/47 ve 72 sayılı kararlarıyla iptal edilmiştir ve tabii gerekçeleri de var söz konusu kararların. Maddenin gerekçesinde önerilen düzenlemenin AYM’nin iptal kararına uygun olarak hazırlandığı iddia edilse de söz konusu

düzenleme Anayasa Mahkemesinin her iki kararına da açıkça aykırıdır. Öncelikle, Anayasa'nın 7'nci maddesine göre, Rekabet Kuruluna kanunla yetki devri yapılamaz. İkinci olarak, Anayasa'nın 123'üncü maddesinde idarenin bütünlüğü ve kanuniliği ilkesi çerçevesinde, Kurum personelinin statüsünün değiştirilmesine ilişkin düzenlemelerin kanunla yapılması zorunludur, Kurula bu konuda düzenleme yapma yetkisi tanınmaz. Son olarak, Anayasa'nın 128'inci maddesi çerçevesinde, kurum personelinin kadro, atama ve özlük haklarının düzenlenmesinin kanunla yapılması zorunluluğu bulunmaktadır. Söz konusu teklif, Anayasa maddelerine açık aykırılık taşımakta ve Rekabet Kuruluna "kanunilik" ilkesini zedeleyici yetki vermektedir. Özü itibarıyla iptal edilen düzenlemeyle aynıdır.

Dolayısıyla bu maddenin çekilmesi gerektiğini düşünüyoruz biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak yani kanunun düzenlenmesi gerekir. Rekabet Kuruluna böyle bir yetki verilmesi Anayasa Mahkemesine de aykırılık teşkil etmektedir. Geri çekilmesini teklif ediyoruz 3'üncü maddenin

BAŞKAN MUSTAFA VARANK - Necmettin Bey, Bakanlığımız ne diyor?

Rekabet Kurumu temsilcisi hanımefendiye sözü vereyim, buyurun.

REKABET KURUMU BAŞHUKUK MÜŞAVİRİ DUYGU BATUR - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Öncelikle, Rekabet Kurumuna verilen özel bir yetki söz konusu değil. Hâlihazırda 5018 sayılı Kanun'un 3 sayılı cetvelindeki bütün düzenleyici ve denetleyici kurumların kurullarının bu yetkisi var. Bildiğiniz üzere, biz 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında değiliz üst kurullar olarak. O nedenle, kadro iptal ve ihdas konusunda Cumhurbaşkanlığından talepte bulunamıyoruz. Kendi kanunumuzun yetkisi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi, kendimiz bir düzenleme yapamıyoruz. Bu konuda fiilî ve hukuki bir boşluk var şu anda. Anayasa Mahkemesi kararına uygun bir düzenleme yaptık, şöyle ki: Bir önceki düzenlemede dolu kadro boş kadro ayırımı olmaksızın kurul, derece, unvan, kadro değişikliği yapabiliyordu. Şu an yapılan değişiklikle dolu kadrolarda sadece derece değişikliği yapabiliyoruz. Onun dışında, boş kadrolarda değişiklik yapmaya yetkili kurul. Yani ben başhukuk müşaviri olarak diyelim ki ikinci derecedeyim, birinci dereceye çıkmam gerekiyor ama bir de boş kadro yok, kurul bunu değiştirebiliyor ama diğer taraftan 3 tane uzman kadrosu var boşta, 5 tane başuzman kadrosu var ama benim 4 tane uzman kadrosuna ihtiyacım var; kurul bu boş kadrolardaki değişikliği yapabiliyor. Dolayısıyla, düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olmadığını düşünüyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK - Eski hâlimden ne farkı var, onu da bir söyler misiniz?

Buyurun.

REKABET KURUMU BAŞHUKUK MÜŞAVİRİ DUYGU BATUR - Sayın Başkanım, eski hâlinde dolu kadrolarda derece, boş kadrolarda derece, unvan, kadro şeklinde bir ayırım yoktu. Eski kadrolarda dolu kadronun da unvanını, kadrosunu, derecesini, her şeyini değiştirebiliyorduk; şu an sadece dolu kadronun derecesi değişebiliyor, başka bir şey değişmiyor.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK - Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Müzeyyen Hanım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Necmettin Erkan, bildiğim kadarıyla uzun yıllar Esnaf ,Sanatkarlar Genel Müdürlüğü yaptınız. Böyle bir eksiklik ve düzenleme gereği varsa niye bugüne kadar beklendi, neden bugüne kadar yapmadınız diye size sormak isterim.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Bakanlıkla mı ilgili bu soru, Rekabet Kurumuyla mı?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Rekabetle ilgili soruyor.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Rekabetle ilgili, genel müdürlük yaptım, bakanlık yapmadım; onun için bir şey diyemeyeceğim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Dile getirilebilirdi bu eksiklik varsa; yani, o anlamda sordum.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Anayasa Mahkemesi yeni iptal ettiğinden onun için gündeme geldi, Anayasa Mahkemesi iptal etmese böyle bir zorunluluk yoktu zaten.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 4054 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul, başlattığı soruşturmaları soruşturmaya başlanması kararının verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili taraflara bildirir. Kurul, bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara gönderir.”

BAŞKAN MUSTAFA VARANK - Evet, bu madde hususunda konuşmak isteyen var mı? Önerge var mı?

Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini arz ve teklif ederim.

Madde 4- 4054 sayılı Kanun'un 43'üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul, başlattığı soruşturmaları soruşturmaya başlanması kararının verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili taraflara bildirir. Kurul, bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara gönderir. Tarafların ilk yazılı savunmalarını 30 gün içinde göndermelerini ister.”

Rıdvan Uz

Çanakkale

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Gerekeceği mi okutalım, konuşur musunuz?

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Ben söz alayım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Keşke Genel Kurul da böyle nazik gitse değil mi?

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Evet, nezaketi koruyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Bakan da keşke Genel Kurulda böyle nezaketi...

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Siz de nezaketli olsanız Genel Kurulda değil mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ben hep öyleyim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Şimdi, soruşturma sürelerinin kısaltılmasına yönelik getirilen tedbirleri biz yerinde buluyoruz ancak soruşturmaya konu olacak şirketlerin yeterli düzeyde soruşturulmaması da ciddi aksamalara sebebiyet verecek yani otuz günlük süreyi kaldırınca bu şirketlerin kendilerini doğru savunma hakkı doğmuyor. Bir yandan soruşturma sürelerini kısaltırken diğer yandan etkin ve verimli bir soruşturmanın yürütülebilmesi için ilave tedbirlerin alınmasını bekliyorduk yani bundan dolayı. “Bir

an evvel Rekabet Kurumu nezdinde soruşturmayı tamamlayıp cezai müeyyide uygulayalım.” gibi bir yaklaşım da baştan mahsurludur. Önce cezayı keselim, gerekçesi arkadan gelir gibi bir yaklaşım hukuk devletine yakışmaz, yüksek enflasyon ortamında, zor şartlarda rekabet eden ticari şirketlerin üzerinde idari yönden sopa sallamak da doğru ve isabetli bir yaklaşım değildir. Bugün ülkemizde enflasyon varsa bunun suçlusu işveren değil, bugün ülkemizde iktisadi yaşam bozulmuşsa bunun suçlusu yatırımcı da değildir, bugün ülkemizde makroiktisadi dengeler bozulmuşsa bunun suçlusu 3 harfli marketler değildir; tüm iktisat literatürüne karşı çıkarılan, yürütülen para ve maliye politikaları olduğundan dolayı biz bu sürenin tekrar otuz gün olarak kalmasını talep ediyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Sayın Vekilim, teşekkür ediyoruz ama burada sizin dediğiniz gibi değil. Bir açıklarsa hanımefendi, aslında çok anlaşılabilir bir düzenleme.

REKABET KURUMU BAŞHUKUK MÜŞAVİRİ ÜMMÜ DUYGU BATUR – Sayın Başkanım, şöyle: Burada, aslında bir savunma hakkının kısıtlanmasına ilişkin bir durum yok. Şöyle ki hâlihazırda kurumumuz bir teşebbüs hakkında soruşturma yapılmasına karar veriyor. Bu aşamada sadece bir ihlal şüphemiz var elimizde; herhangi bir tespitimiz yok, herhangi bir bulgumuz yok yani sonuca bağladığımız bir bulgumuz yok, raporumuz henüz ortada yok ve biz şu anki uygulamada “Ben senin hakkında bir soruşturma açtım, bana savunma yap.” diye teşebbüse bir bildirim yazısı gönderiyoruz. Şimdi, ortadaki bu belirsiz duruma teşebbüsün de aslında yapabileceği net bir savunma yok. Dolayısıyla bu aşamada ne bizim açımızdan ne de teşebbüsler açısından hukuki yarar sağlayan bir durum yok fakat...

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Niye koyduk o zaman bunu?

REKABET KURUMU BAŞHUKUK MÜŞAVİRİ ÜMMÜ DUYGU BATUR – İşte vaktinde faydalı olabileceği düşünülmüştür mutlaka ama uygulamada öyle olmamış.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Sayın Vekilim, gerçekten anlaşılabilir bir şey değil.

REKABET KURUMU BAŞHUKUK MÜŞAVİRİ ÜMMÜ DUYGU BATUR – Evet, uygulamada öyle olmamış. Dolayısıyla biz bir yanıştan dönelim. Daha...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yani ilk bildirimde, kesinlikle, şöyle bir ihlal var, bize soruşturma yapın değil.

REKABET KURUMU BAŞHUKUK MÜŞAVİRİ ÜMMÜ DUYGU BATUR – Şüphe var, sadece bir ihlal şüphesi var.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ben seninle ilgili bir soruşturma başlattım, savunmanı veriyoruz, adam neyi savunacak ki?

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Otuz günlük bir sürede savunuyordu, şimdi süreyi kaldırdık, nasıl olacak?

REKABET KURUMU BAŞHUKUK MÜŞAVİRİ ÜMMÜ DUYGU BATUR – Şimdi şöyle: Biz ilk başında o soruşturma bildirimini üzerine savunma istemiyor olacağız. Soruşturma raporumuzu tamamlayacağız, tekemmül ettireceğiz, altına raportörümüz imzayı atacak çünkü belki soruşturmanın sonunda biz bir ihlal de bulmayacağız.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – İnsanların idamına bilahare dinlenmesine...

REKABET KURUMU BAŞHUKUK MÜŞAVİRİ ÜMMÜ DUYGU BATUR – İşte var, ona gelecek çünkü soruşturmanın neticesinde illa bir ihlal isnadı olmak zorunda da değil. Soruşturmanın sonunda ben bir raporumu teşebbüse tebliğ edeceğim ve o noktada diyeceğim ki: “Bana savunmanı yap.” Rapor var, isnat var artık, ihlalin ötesine geçmişim, bir suç isnadında bulunuyorum.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Orada süre ne kadar?

REKABET KURUMU BAŞHUKUK MÜŞAVİRİ ÜMMÜ DUYGU BATUR – Otuz gün, bu süre, bir otuz gün daha uzatılıp altmışa çıkabiliyor.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Onu kaldırıyoruz ama.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Onu kaldırmıyoruz.

REKABET KURUMU BAŞHUKUK MÜŞAVİRİ ÜMMÜ DUYGU BATUR – Onu kaldırmıyoruz, o duruyor.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Sayın Vekilim, şöyle: İlk bir bildirim yapıyor Rekabet Kurumu, diyor ki: “Ben seninle ilgili bir şüpheden dolayı araştırma başlattım.” Sonra bu araştırmanın sonucunda belki hiçbir aksiyon almamış olabilir, sonra diyecek ki: “Ben böyle bir şey başlattım ama kapattım.” Burada ona bir...

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Savunma hakkını vermiyoruz ama birinci süreçte.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ama suçlamıyoruz orada da. Suçlama yapmadık, sadece bildirim yaptık. Daha sonra eğer soruşturma sonucunda bir şey bulursak savunma istiyoruz.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Sopa oluyorum yani.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Nasıl sopa oluyorum?

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Yani seni yakalayacağız diyoruz adama.

REKABET KURUMU BAŞHUKUK MÜŞAVİRİ ÜMMÜ DUYGU BATUR – Hayır, bildirmiş oluyorum, haber vermiş oluyorum. Ben senin hakkında Rekabet Kurumu olarak böyle bir soruşturma başlattım diyorum ve bir yazıyla bunu kendisine bildiriyorum. O noktadan sonra zaten bizim teşebbüsten bilgi isteme süreçlerimiz var, raporu hazırlık süreçlerimiz var, altı ay orada bizim süremiz var. Rapor tekemmül edince de Bak, ben raporumu hazırladım diyorum, teşebbüse gönderiyorum orada vakıf oluyor bütün isnada, dosya içeriğine ve savunmasının altmış gün süresi olabiliyor çünkü otuz, otuz uzatabiliyoruz. Altmış günde savunmasını yapabiliyor, daha sonra sözlü savunması da var. Dolayısıyla bunu kısaltıyor olmamız herhangi bir savunma hakkının kısıtlanması sonucunu doğurmuyor.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, inşallah açıklayıcı olmuştur. Garip ama böyle bir uygulama varmış.

Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 4054 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Taraflara, yazılı savunmalarını soruşturma raporunun tebliğinden itibaren 30 gün içinde Kurula göndermeleri tebliğ edilir. Haklı gerekçeler sunulması halinde bu süre bir kereye mahsus olmak üzere ve en çok bir katına kadar uzatılabilir. Soruşturmayı yürütmekle görevlendirilenler, gelen yazılı savunmalar sonucunda soruşturma raporundaki görüşlerinde bir değişiklik olması halinde 15 gün içinde yazılı görüşlerini tüm Kurul üyeleri ile ilgili taraflara bildirir. Taraflar 30 gün içinde bu görüşe cevap verebilirler.”

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bir önerge var.

Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 5'inci maddesiyle değiştirilen 4054 sayılı Kanun'un 45'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "tarafılara" kelimesinden sonra gelmek üzere "ikinci" kelimesinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Rıdvan Uz

Çanakkale

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Gerekeceyi okutalım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Gerekeceyi okutuyorum:

Gereke:

Soruşturma sürelerinin kısaltılmasına yönelik getirilen tedbirleri yerinde bulmakla birlikte, soruşturmaya konu olacak şirketlerin yeterli düzeyde soruşturulmaması daha ciddi aksamalara sebebiyet verecektir. Bir yandan soruşturma sürelerini kısaltırken diğer yandan etkin ve verimli bir soruşturmanın yürütülebilmesi için ilave tedbirlerin alınması gereklidir. Sürelerin kısaltılmasıyla birlikte adil bir soruşturmanın sağlanamaması ilgili cezaların yargıya taşınmasına neden olacaktır. Rekabet Kurumunun yalnızca hızlı cezai müeyyide uygulama mercisine dönüştürülmesi son derece yanlıştır. Uygulanacak müeyyidenin şeffaf bir soruşturma ile adil yürütülmesi ve cezaların buna göre gerekçelendirilerek uygulanması gerekmektedir. Önergemizle, ilk yazılı savunma sonrasında ikinci yazılı savunma verme hakkı tanınmaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, bir şey söylemek istiyor mu Bakanlığımızın temsilcileri? Söylemek istemiyor.

Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 53 üncü maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve on üçüncü fıkrasında yer alan "diğer işlemlere" ibaresi "diğer işlemlere, müşterinin verdiği yetkiye bağlı olarak müşteri hesaplarındaki nakit alacak bakiyelerinin nemalandırılmasına" şeklinde değiştirilmiştir.

"Ürün senetleri ve alivre sözleşmelere ilişkin işlemlerde; devir ile bedelin ödenmesi, alıcı ve satıcının diğer yükümlülüklerinin ürün ihtisas borsalarında alım satımına aracılık edenlerce veya takas ve saklama hizmeti aldıkları kuruluşlarca yerine getirilmesi, alım satımın tescili ve alım satıma ilişkin diğer hususlar bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak ürün ihtisas borsası tarafından yürütülür. Ürün ihtisas borsasının veya ürün ihtisas borsası tarafından takas merkezi olarak yetkilendirilen kuruluşun takas işlemlerinde mali sorumluluğu, tesis edecekleri limitler dâhilinde ve alınacak teminatlar ile garanti fonu varlıklarıyla sınırlıdır. Ürün ihtisas borsalarında gerçekleştirilen işlemlerden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak ve zararların tazmini için alınacak teminatların ve oluşturulabilecek garanti fonunun kuruluşu, işletimi, kullanımı ve katılımcılarına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Bu fıkra düzenlenilen teminatlar ve garanti fonundaki varlıklar tevdi amaçları dışında kullanılamaz, üçüncü kişilere devredilemez, kamu alacakları için olsa dahi haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerlerine ihtiyati tedbir konulamaz."

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesiyle değiştirilmek istenen 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 53'üncü maddesinin 6'ncı fıkrasının aşağıdaki şekilde düzenlenmesini arz ve teklif ederim.

“Ürün senetleri ve alivre sözleşmelere ilişkin işlemlerde devir ile bedelin ödenmesi, alıcı ve satıcının diğer yükümlülüklerinin ürün ihtisas borsalarında alım satımına aracılık edenlerce veya takas ve saklama hizmeti aldıkları kuruluşlarca yerine getirilmesi, alım satımın tescili ve alım satımına ilişkin diğer hususlar bu kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak Ürün İhtisas Borsası tarafından yürütülür ve bu işlemlerden dolayı doğan zararlar Borsa tarafından tazmin edilir.”

Öznur Bartın

Ömer Öcalan

Hakkâri

Şanlıurfa

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Gerekçesini okutalım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

İlgili maddede yapılan bu değişiklikle alım satım işlemlerinde Borsanın üzerindeki sorumluluk kaldırılarak alım satım ve alivre önceden satış sözleşmelerinde mali sorumluluk ile işlemlerden doğan yükümlülükler alıcı ve satıcıya yüklenmektedir. Yine, ilgili maddede yapılan değişiklik doğrultusunda alıcı ve satıcıdan maddi teminat alınması tarafların ana sermayesini düşürecektir. Bu durumdan özellikle küçük işletmeler olumsuz etkilenecek, sermayelerinin büyük bir kısmını teminat olarak bu fona yatırmak zorunda kalacaklardır.

Diğer taraftan “Ürün ihtisas borsalarında gerçekleştirilen işlemlerden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak ve zararların tazmini için alınacak teminatların ve oluşturulabilecek garanti fonunun kuruluşu, işletimi, kullanımı ve katılımcılarına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.” ibaresiyle teminat ve garanti fonu üzerinde yetki sahibi olan Bakanlık tarafından yapılabilecek yönetmelik değişikliği tevdi amaçlar dışında kullanma imkânı doğabilir.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Önergeyle ilgili ya da maddeyle ilgili söz almak isteyen var mı?

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Nemalandırma kazancını kim alacak?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Nemalanma kazancını kim alacak arkadaşlar? Kim cevap veriyor?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Sayın Başkanım, TÜRİB Genel Müdürümüz burada, ona söz verin isterseniz.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun.

TÜRKİYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASI GENEL MÜDÜRÜ ALİ KIRALI – Sayın Başkanım, Sayın Vekilim; nemayı istemesi hâlinde yatırımcı alacak, istemiyorsa yani faiz hassasiyeti, nema hassasiyeti varsa da almayacak; tamamen yatırımcıyla yapılacak. Yatırımcı sözleşmesi çerçeve sözleşmeye bağlı, orda getireceğimiz formatta bu izin alınıyor veya alınmıyor.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Sayın Bakanım, izin verirseniz bir şey söyleyeyim: Benim 80 milyonum var orada, boşta duran parayı nemalandırıyorsunuz siz. Ben kullanmıyorum o gün için, siz nemalandırıyorsunuz, buradan bir faiz geliri elde ediyorsunuz. Sizce yanlış değil mi yani? Bunun tamamının ya yatırımcıya verilmesi lazım ya da yaptırılmaması lazım.

TÜRKİYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASI GENEL MÜDÜRÜ ALİ KIRALI – Detaylandırayım isterseniz Sayın Vekilim, şöyle, çerçeve sözleşmede şu seçenekler var: Aracı kurumun nemalandırması ve mudiyle paylaşması, aracı kurumun nemalandırmaması, paylaşmaması, aracı kurumun nemalandırıp paylaşmaması. Para kiminse tamamen o karar veriyor.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Peki, Sayın Başkanım, şöyle bir şey diyebilir miyim; bu sözlü bir öneri, bu benim şahsi fikrim: O çerçevede, sözleşmede yatırımcı almıyorsa onu millî eğitim fonu gibi bir fona aktarılın o zaman. Niye başkası faydalıyor bundan? Başka birileri faydalansın o zaman, bir fon kurulsun.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yani yatırımcı almayınca ne oluyor paraya?

TÜRKİYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASI GENEL MÜDÜRÜ ALİ KIRALI – Yatırımcı aracı kuruma bırakabilir nemalandırıyorsa ama şunu da diyebilir, “Aracı kurum, hiç nemalandırma.” yani bu talimatı da verebilir. Ama Vekilimin söylediği gibi kendisi almıyor ama aracı kurum nemalandırıyorsa...

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Sosyal yardımlardan bahsediyoruz, millî eğitimden bahsediyoruz...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bunu bir çalışalım, Genel Kurulda bir teklif hâline getirebilir miyiz bakalım; ona göre hareket edelim, arkadaşlarımız bir baksınlar.

TÜRKİYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASI GENEL MÜDÜRÜ ALİ KIRALI – Başkanım, bir şey daha ekleyeyim: Sermaye piyasası tarafındaki düzenlemeyi aynen aldık ve de bu düzenleme, çerçeve sözleşmede ne yazacağı aslında yönetmelikle Bakanlık tarafından düzenlenecek yani kanuna işlenmesi biraz...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yönetmelikle çözülebilir mi?

TÜRKİYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASI GENEL MÜDÜRÜ ALİ KIRALI – Evet Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tamam, yönetmeliğe bu maddeyi koymak için Bakanlığımıza teklif edelim, onlar çalışırken koysunlar; yönetmelikle hallediliyorsa yönetmelikle halledelim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununun 34 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkra aşağıdaki bentler ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“b) Lisanslı depoculuk ücret tarifesinde belirlenenin üzerinde veya ücret tarifesinde yer almayan hizmetler için ücret talep ve tahsil eden ya da ürün teslimi sırasında mevzuata aykırı şekilde ürün miktarından kesinti yapan, 35 inci madde hükmüne aykırı hareket eden, ürün senedinin ilgili yönetmeliğinde düzenlenen içerik, şekil ve muhafaza şartlarına uymayan lisanslı depo işletmelerine iki yüz bin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

“c) 17 nci maddenin birinci fıkrası, 21 inci maddenin birinci fıkrası, 27 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ve son fıkrası, 32 nci madde hükümlerine aykırı hareket eden lisanslı depo işletmelerine iki yüz bin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

“f) Analiz ve sınıflandırma işlemi yapılmadan ürünün depoya kabul edilmesi veya depodan çıkarılması, tartım makbuzunun ilgili yönetmelikte belirlenen şartları taşımaması, alet ve ekipmanların kalibrasyonunun ya da periyodik kontrollerinin yapılmadan kullanılması, muhafaza şartlarına uyulmaması nedeniyle ürünü temsil eden elektronik ürün senedinde belirtilen sınıf ve kalite ile depoda bulunan ürünlerin sınıf ve kalitesi arasında farklılık tespit edilmesi durumlarında bu fiilleri gerçekleştiren lisanslı depo işletmelerine her bir aykırılık için iki yüz bin Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu aykırılıklar kapsamında verilecek olan idari para cezasının bir takvim yılına ilişkin toplam tutarı beşinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla bir milyon Türk Lirasını aşamaz.

g) Şahit numune alınmaması, şahit numunenin ilgili yönetmelikte belirlenen süre boyunca saklanmaması, analiz ve sınıflandırma belgesinin ilgili yönetmelikte belirlenen şartları taşımaması, laboratuvarında yer alan alet ve ekipmanların kalibrasyonunun ya da periyodik kontrollerinin yapılmadan kullanılması, şahit numune ile bu numunenin temsil ettiği ürünün analiz ve sınıflandırma belgesinin farklı olması, analiz esnasında tutulan kayıtlardaki değerler ile analiz ve sınıflandırma belgesindeki değerlerin farklı olması durumlarında bu fiilleri gerçekleştiren yetkili sınıflandırıcılara her bir aykırılık için iki yüz bin Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu aykırılıklar kapsamında verilen idari para cezasının bir takvim yılına ilişkin toplam tutarı beşinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla bir milyon Türk Lirasını aşamaz.

h) Yetkili sınıflandırıcılık ücret tarifesinde belirlenenin üzerinde veya ücret tarifesinde yer almayan hizmetler için ücret talep ve tahsil eden ya da 35 inci madde hükmüne aykırı hareket eden yetkili sınıflandırıcılara iki yüz bin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.”

“İdari para cezalarının verilmesini gerektiren aykırılığın bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, her bir tekrar için bir önceki cezanın iki katı idari para cezası uygulanır.

Bu maddede öngörülen idari para cezalarını vermeye Bakanlık yetkilidir. Bu yetki, Bakanlığın ilgili genel müdürlüğüne devredilebilir.”

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Burada bir önerge yok, o zaman maddeyi oylarınıza sunacağım.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Sunmadan önce bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – 8’inci maddede versem, beraber konuşan olur mu?

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Olur.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tamam.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7’nci madde kabul edilmiştir.

8’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “veya kiralama” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Rıdvan Uz

Çanakkale

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, Sayın Vekilim, bunun gerekçesini okutalım, söz verelim.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

İktidarın uyguladığı yanlış ekonomi politikaları sonucu yaşanan enflasyon vatandaşlarımızın alım gücünü zayıflatmıştır. Bu durum daha ucuz gıda maddelerinin temin edildiği pazar yerlerindeki ekonomik aktivitenin de yavaşlamasına neden olmuştur. Üreticinin maruz kaldığı girdi maliyetlerinde yaşanan artış, nakliye bedellerinin yükselişi, hal ve depo ücretlerinin artması gibi nedenlerle pazara gelene kadar gıda maddelerinin fiyatı oldukça fazla artmaktadır. Bunlara ilave olarak pazarcı esnafının satış yerleri için karşılaştığı çeşitli tahsis veya kiralama ücretleri nedeniyle vatandaşın ucuz alışveriş yapma ihtimali kalmamıştır. Pahalılık, tüm bu nedenleri ortadan kaldırmaya yönelik bütüncül bir çalışmayla sonlandırılabilir. Teklifte yapılan düzenleme vatandaşlarımızın yararına olmakla birlikte on binlerce pazar yerinden sadece 14 tanesinde bulunan satış yerlerinin daha uygun maliyetle sadece pazarcı esnafına tahsis edilmesini sağlamaktadır. Bu düzenlemenin ülkemizin her yerinde bulunan pazar yerlerindeki satış yerlerinin teminini daha uygun maliyetli hâle getirecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Rıdvan Bey, buyurun.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Efendim, bu 7’nci madde cezai müeyyidelerle ilgili yerindedir ama şöyle de bir sıkıntıyı beraberinde doğuruyor: Bu yüksek enflasyonun yaşandığı memleketimizde sürekli olarak para cezalarının güncellenmesi de bu yasama faaliyetini verimsizleştiren bir durum hâlini alıyor. Enflasyon muhasebesinin yapılması gerekli ayrıca mevcut enflasyon rakamının tam olarak ölçülmesini de belirtmeye bile gerek duymadığımız bir husus. Yani diyoruz ki: Enflasyonist ortamlar karaborsacılık gibi kalitesiz ürünlerin piyasaya sürülmesi, ürünlerin gramajında oynamaların olması, sahte ve kalitesiz ürünlerin piyasaya hâkim olması gibi yan sonuçlar da doğurur. İdari kurumların hem tüketici hem de üretici hakları açısından da bu konuları hassasiyetle takip etmesi elzemdir. Bozulan makroiktisadi dengelerin sokağa yansımalarını idari tedbirlerle çözmeye çalışmak, bataklığı bırakıp sivrisineklerle mücadele etmek gibi bir durum bizim bu yaptığımız. Kamu yönetiminin üzerine bu kadar ağır bir sorumluluğu yükleyen iktidarı milletimizin ferasetine şu an için havale etmiş olalım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilim, Buyurun.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, bu 8’inci maddeyle ilgili, biliyorsunuz Sayın Başkanım, bu pazarcıların tahsisi genelde pazarcılar odası ile belediyeyle karşılıklı olarak yapılır. Yani ülke genelinde 350 bine yakın pazarcı faaliyeti yürüten pazarcı esnafımız var bunların içerisinde şu an gördüğüm kadarıyla 14 bin kişi üzerinde bir düzenleme yapılmaya çalışılmakta. Buradaki kişilere, bu 3’üncü kişilere bu tezgâhlar nasıl geçiyor? Sonuçta bu tezgâhlar verilirken bunların belli şartları var pazarcılık mesleğini icra etmesi, vergi mükellefi olması, oda kaydı olması, sicil kaydı olması vesaire birtakım hususlar var. Nasıl oluyor da bu 3’üncü kişilere bir rant aracı olarak bunlar geçebiliyor? Bunu merak ediyorum onu bir sormak istedim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Arkadaşlar, bu konu çok tartışıldı. Bakanlığımız tam olarak bunun ne olduğunu anlatabilirse, böyle kaç tane tezgâh var anlatabilirse iyi olur.

Buyurun.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Sayın Bakanım, şimdi bu kanun teklifiyle biz sadece kapalı pazar yerlerinin bundan sonraki süreçte de -buna doğru bir eğilim var- şahıslara satılmasının önüne geçmek istiyoruz yani pazarcı esnafının dışındaki şahıslara. Şu anda örnekler baktığımızda...

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Kapalı pazar yeri statüsünde kaç tane var?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Şu anda kapalı pazar yeri statüsünde, biraz evvel de bahsettiğimiz gibi tam 14 tane pazar yeri var.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Türkiye’de 14 yer için mi biz kanun çalışmasını yapıyoruz?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Ama önümüzdeki süreçte buna doğru bir eğilim var. Normal pazar yerlerini belediyeler kapatarak sokak pazarlarını kapalı yerlere taşıma arzusu içindeler. Burada da satmış oldukları tezgahları 80 bin lira, 100 bin lira civarında pazarcı esnafına teklif ediyor. Pazarcı esnafı...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yalnız Türkiye’de daha fazla kapalı pazar yeri var.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Bakanım, ama bu kapalı pazar statüsünde... Otoparkı olan, daha böyle şeyi olan pazarlara kapalı pazar statüsü diyoruz, diğerleri etrafını kapatmış olabilir, Bakırköy’de...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Hayır, etrafını kapatmış değil yani üstü kapalı, uzay çatılı çok daha fazla var. Bunun statüsü nasıl alınıyor?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Bakanım, onlar normal pazarların üstünü kapatıyorlar, korunaklı olsun diye. İstanbul’da, Bakırköy’de, Yeşilköy’de pazar var, bunu belediye değil pazarcılar odası yaptı. Üstünü kapattı uzay çatıyla, eski pazar kapalı hâle geldi ancak Bakırköy Osmaniye’deki pazar yerinde belediye kapalı pazar statüsüne getirdi, buradaki tahtaları sattı, aynı şekilde Ümraniye Belediyesi kapalı pazar alanı yaptı, burada da satışa sunuyor. Böyle olunca...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Arkadaşlar, burada bir arkadaşımız... Mahmut Bey, 14’ten kesinlikle farklı, acaba kapalı pazar yeri statüsü almak için bir yere başvuruluyor mu?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Genel Müdürümüz cevap versin.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADNAN BENLİ – Şimdi, kapalı pazar yeri... Aslında şöyle başlayayım: Pazar yerlerindeki satış yerleri iki usulle veriliyor; bir, tahsis usulüyle, geleneksel olarak şu anda tüm belediyelerin uyguladığı olduğu usul; bir diğeri de şu anda görüştüğümüz kiralama usulü. Bu nasıl oluyor? Belediyeler “kapalı” dediğimiz, bildiğimiz anlamda kapalı olan alanları belli satış alanlarına bölerek bu alanları sınırlı aynı hak yöntemiyle -ki bu süre de on yıl- on yıl olarak herhangi birine satabiliyor. Burada pazarcılık mesleğinde olsun olmasın aramıyor ancak bunu alan kişiler bu yerleri üçüncü kişilere, pazarcılara kiralatabiliyor ama kiralamada tahsisteki gibi bir fiyatlandırma yok, kiralamada -Sayın Bakanın biraz önce belirttiği gibi- 80 bin, 100 bin, hatta 250 bin liraya çıkabiliyor.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tamam, dediğinizi anladık; bu statüde niye sadece 14 yer var, onu anlamaya çalışıyoruz.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADNAN BENLİ – Sayın Bakanım, bu kapalı pazar yeri ülkemizde yeni yapılmaya başlandı.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ya, arkadaşlar, ülkemizi bilmiyor muyuz biz?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADNAN BENLİ – Sayın Bakanım, şöyle...

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Sadece Çanakkale’de 14 tane var.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADNAN BENLİ – Sayın Başkanım, sınırlı ayni hak yöntemi de 2013 yılında ilk defa geldi, daha önce sınırlı ayni hak yöntemi yoktu; dolayısıyla, 2013 yılından bu yana kapalı pazar yeri mevzuu mevzuatımıza girdi.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Peki, bu sınırlı ayni hak yönteminin sadece kapalı pazar yerinde olduğuna emin miyiz? Açık pazarda bunu yapamaz mıyız?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADNAN BENLİ – Hayır, bizim mevzuatımız ona izin vermiyor Sayın Başkanım, semt pazarlarında tahsis yoluyla işletilir yani -biraz önce Sayın Vekilimiz dedi- uzay çatıyla kapatılan yerler kapalı pazar statüsünde olan yerler değil.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Nasıl değil ya?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADNAN BENLİ – Değil Sayın Başkanım, şöyle, bizim mevzuatımızda diyor ki: “Kapalı pazar yerleri...”

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ya, şunların listesini çıkar bize o zaman, bu 14 yeri bir görelim.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Bunlar yedi gün mü çalışıyor, haftada bir gün değil mi?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yok, sürekli olabilir bunlar.

MESUT DOĞAN (Ankara) – Sayın Başkanım, bunların içine girebilmek için hangi özellikleri taşımak gerekiyor? Bu 14’ün içine girebilmek için, 15 olabilmek için, 16 olabilmek için hangi özelliklere sahip olmak gerekiyor?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADNAN BENLİ – 15 olabilmek için belediyenin kapalı bir alan tesis edip burayı da “Sınırlı ayni hak tesis yöntemiyle satışa çıkarıyorum.” diye ilan etmesi gerekir yani belediye açık alanda bir pazar yeri yaptı, burayı tahsisle kullanırabilir, başka türlü kullanıramaz. Tahsis yaparken de yalnızca pazarcılar odasına kayıtlı, bu mesleği yapan ve vergi kaydı olan kişiye verebilir ve aynı zamanda bir pazar yerinde yalnızca bir kişiye 2 pazar yeri verilebilir, fazlası da verilemez.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Tahsisle mi tek kişi?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADNAN BENLİ – Tahsis de 2 kişi, kiralama da 2 kişi.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Açıkta pazar pek kalmadı, genelde hep kapalı yerlere geçti, normal sokaktaki pazarlar da kapalı yere geçti.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADNAN BENLİ – Sayın Vekilim, işte, bu uygulama devam ederse tamamı kapalıya dönecek.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Ama sizin dediğiniz uygulanmıyor bizim diğer illerde.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Sayın Müdürüm, bir şey sormak istiyorum.

Şimdi, bizim 2 kapalı alanımız var ama bu 14’ün içinde değil, bir Çanakkale merkezde, bir de Lâpseki’de. Yani dediğiniz usullerle buralar kiralandı; tamamen kapalı ve ihale şartlarıyla verildi ama şöyle de daha sıkıntılı bir durum var: Mesela bizim cuma pazarı dediğimiz alanda haftada 3 kere pazar kuruluyor ve her bir pazarın sahibi, o peronun sahibi o gün değişiyor. Bunu nasıl düzelteceksiniz? Yani cuma pazarındaki peron sahibi farklı, salı günü farklı, pazar günü farklı ve kapalı; sizin bu saydığımız 14’ün içinde de değil burası. Dolayısıyla...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buralarda ama o zaman tahsisle veriliyor zaten, kiralama diye bir şey yok oralarda.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Kiralama üçlü olanlarda ama tekli olanlarda tahsis var. Neden kapalıya girmiyor bunlar mesela? 14 tane mi giriyor koca Türkiye’de?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Sayın Vekilim, onlar işgaliye harcı ödüyorlar.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADNAN BENLİ – Evet, onlar işgaliye harcı ödüyorlar.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – İşte, onu söylüyorlar aslında.

Şimdi, değerli arkadaşlar -Sayın Bakan Yardımcım, sana söz verdim- yani kira ile tahsisin farkını hâlâ bizim içimizi soğutacak şekilde anlatabilmiş değilsiniz. Burada ikisi arasındaki farkı ortaya koyalım ama burada bir düzenleme ihtiyacı ortaya çıktığı aşikâr. Tamam, bu düzenlemeyi yapalım ama diğer pazar yerlerinde bu tip uygulamalar varsa yani 2’nci, 3’üncü şahıslara bu şekilde devirler yapıp arada araçlar oluşuyorsa bununla ilgili de bir düzenlemeye ihtiyaç olduğu aşikâr, vekillerimiz bunu istiyorlar, bunu talep ediyorlar.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, benim 4 kısa sorum var eğer...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Müzeyyen Hanım sorsun sorularını.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 4 tane kısa sorum var, hemen...

Şimdi, 14 kapalı pazar yerinde 16.725 tezgâh olduğu ifade ediliyor. Şimdi, bugüne kadar kaç kişinin birden fazla tezgâhı var, buna dair bir çalışma yaptı mı Bakanlık? Yani, gıda enflasyonu için, mal maliyetini düşürmek için bu yeterli bir düzenleme midir? Yani bu 14 kapalı pazar yerinde yapacağınız bu uygulama yeterli midir? Mutfağa yansımaları ne olacak? Ve neden yirmi bir yıl beklendi bunun için? Yani bu işte, bilmem -isim vermeyeyim- bir sanatçının 20 adet alıp bunu kiraladığı ya da işte futbolcuların falan böyle bu pazar yerlerine sahip olup bu işle hiç iştiğal etmemelerine rağmen kiraladıkları ifade ediliyor. Buna dair bir çalışmanız var mı? Bunları sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bir dakika, Vekilimiz Ednan Bey de sorsun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Şimdi, benim anladığım kadarıyla burada kapalı pazar yeri tanımıyla ilgili bir sıkıntımız var. Eğer bir belediyenin imar paftasında alan pazar yeri olarak ayrılmış ve onun üzerine kapalı birtakım binaların da yapıldığı alansa bu, doğru, kapalı pazar yeri yani kapalı spor salonu yapmak da bir imar mevzuatına tabidir, aslında kapalı pazar yeri yapmak da bir imar mevzuatına tabidir. Bizim yani anladığımız, bildiğimiz pazar yerlerinin çoğu açık alanda, belediyelerin kendi alanları -nevi farklı olabilir yani kullanım şekli imarda farklı olabilir- üstünü kapattıkları alanlar, onları zaten tahsis yöntemiyle veriyorlar. Şimdi, asıl burada mesele şu: Biz diyoruz ya bu 60 bin liralara, 80 bin liralara, 250 bin liralara... Bu etki analiz raporu yazılırken hangi belediye bu tezgâhları bu parayla vermiştir? Yani 60 bin liraya, 80 bin liraya, 250 bin liraya kim ihale etti? Şimdi deniyor ki: “Ya, aslında, bizim burada derdimiz pazarcıyla değil. Derdimiz, bu tezgâhları kullanan kişilere, bunları hak elde etmiş kişilerin 3’üncü şahıs olarak vermesiyle ilgili bir sorununuz var.” Şimdi, siz bunu ister tahsisle yapın ister kiralamayla yapın, neyle yaparsanız yapın, bu 2 kişi arasındaki para alışverişini, tezgâhın fahiş fiyatla verildiğini nasıl tespit edeceksiniz? Ben belediyeyim, pazarcıya tahsisle verdim ya da belediyeyim ihaleyle kiraladım, Şahin Bey ikinci imzacı olarak geldi, aldı. Şahin Bey burasını bir başka arkadaşla mukavelesiz, herhangi bir şekilde el altından ikili anlaşmayla verirse biz bunu nasıl tespit edeceğiz? Asıl mesele burada yatıyor. Mesela, bir tek sorun burada değil ki hayvan pazarlarında da aynı

problem var. Gidin, bakalım, hayvan pazarlarında -Kars Vekilimiz var değil mi?- aracı olmadan bir tane hayvan satın da göreyim. Aracı gelecek, üretici ile satıcının arasını bulacak, komisyon alacak oradan o; yani orada da var sorun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Toptancı pazarlarında da var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Ciddi sorun var oralarda da. Yani, aslında, biz doğru bir meseleye parmak basmışız, düzeltmemiz gereken bir mesele aslında bu ama bunu yaparken de... Şimdi, şöyle düşünün: Kiralama yapan belediye; bu iş, kanun geçti, iş tahsise döndü. Ya, kimisinde var 2 bin tane tezgâh. Bu belediye başkanları, eğer bu adamlar pazarcı esnafı değilse kaydı kuydu yoksa bu konuda, yeterliliği yoksa kazanılmış hakkın süresi dolduktan sonra belediyeyle aralarında bir ihtilaf olacak, sorun çıkacak aralarında belediyeyle. Ya bu adam gidecek, pazarcı olacak... Peki, belediye “Yani yok kardeşim, sen zamanında pazarcı değildin, kiralama yöntemiyle aldın bu işi, burada pazarcılar var, ben bunlara tahsis edeceğim.” derse ne olacak? Yani burada ciddi bir şey var, bence çatışma alanı var. Peki, bu tahsisler yapılırken tezgâh ücretleri neye göre belirlenecek? 2013 yılında bu konuyla ilgili Anayasa Mahkemesinin verdiği bir karar var harçlarla ilgili. Belediyelerin gelirlerini, kanunda yer alan maktu vergi, harçlarla ilgili iptalleri var. Mesela, ben daha önce de geneli üzerinde konuşurken... Narlıdere Belediyesi 2013’ten beri herhangi bir şekilde bir artış yapamıyor, 105 lira yani bunun 90 lirası tezgâh parası, 15 lirası da belediye tarafından uydurulmuş “katı atık bedeli” diye bir şey ve belediye burada zararda. Yani eğer burada büyük bir rant varsa... 5 tane sebze meyve tezgâhı boş, 57 tane de diğer çeşitli amaçlarla kullanılan tezgâh boş. Yani bir yerde eğer böyle bir alışveriş varsa adam niye fahiş fiyat verip gidip tezgâh alsın? Burada 57+5 zaten 62 tane tezgâh boş. Yani biz bunu bence iyi değerlendirelim. Doğru bir sorun, tespit etmek gerekir, gerçekten pazarcılık yapmak isteyen insanların, pazarcıların -tahsisle de 2’den fazla alamıyorlar- da bu konuda elini rahatlatalım hem bu işten para kazanma amaçlı bu işleri yapan insanlara da hep beraber “Dur!” diyelim ama dediğim gibi, bu şekilde yeterli değil benim gördüğüm kadarıyla.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Mahmut Bey, buyurun.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Sayın Başkanım, 16.725 tane tezgâh var şu anda 14 pazarda. Burada bizim amacımız, pazar yerlerinin üçüncü şahıslar tarafından alınıp kiralınmasının önüne geçmek. Şimdi, bu 14 pazar yeri var diye önümüzdeki süreçte bunun daha da çoğalmayacağını hiç kimse kestiremez. Kaldı ki burada biraz evvel size verdiğim ilanlarda da pazar yerlerinin 600-700 bin lira civarında satıldıklarını görüyoruz. Şimdi, bu pazar yerleri yerine göre 5 bin liraya, 3 bin liraya kiraya veriliyor günlük fiyatlarla. Bizim sahadan da aldığımız bilgilerde, pazarcı esnafının bu tahtalara ulaşamadığı, semt pazarlarından da çıkmak istemediği yönünde izlenimlerimiz var. Örneğin, bazı belediyelerimiz şu anda pazar yerlerini kurmuşlar, pazarcı esnafına diyor ki: “80 bin liraya size burayı, bir tezgâhı satacağız.” Pazarcı esnafı karşı geliyor, şu anda sokaktan çıkmak istemiyor, sokak pazarından, geleneksel pazardan çıkmak istemiyor. Hâl böyle olunca, belediye de bu sefer üçüncü şahıslara, pazarcı esnafı olmayan şahıslara bu yerleri satarak buralarda tekstil ve diğer ürünlerin satılmasını sağlıyor. Şimdi, bu bir örnek, yaşanan bir örnek. O yüzden, pazarcı esnafımız burada mağdur oluyor. Bizim amacımız burada pazarcı esnafımızın...

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Ama semt pazarlarını düzenlemiyor ki kapalı pazarları...

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Ama bu, semt pazarlarının kapalı pazarlara dönüşmesini önleyici bir tedbir. Şimdi, bunların hepsi sokağı kapatıp şeye taşınmak istiyorlar. Yani biliyorsunuz, sokak pazarlarına özellikle kurulduğu sokaktan çok şikâyet geliyor, mahkemeye

verenler oluyor, zaman zaman idare mahkemeleri bu sokak pazarlarını kapatıyor. Böyle olunca belediyeler de bunu fırsata çevirip buradan, pazarcı esnafı üzerinden ciddi paralar elde etme gayreti içindeler. Burada önemli olan bizim için...

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Sayın Bakanım, 60 bin lira, 80 bin lira, 250 bin lira pazarcıdan kiralama bedeli alan belediye hangisidir?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Belediye almıyor bunu.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – “Belediye” diyor Sayın Bakan.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Belediyeler satıyor burayı Sayın Bakan, on yıllık satıyorlar şu anda, aynı hakla satıyorlar. Bu bahsettiğimiz belediyeler, şu anda gördüğümüz belediyeler.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Mesela, bir ilan getirmişsiniz, Bahçeşehir 2’nci Kısım, 14 tane pazarın içinde mi bu?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, evet.

Sayın Vekilim, bak, burada aşağı yukarı bütün partiler var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Yok, sorun değil Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yani Bakırköy de var, Beylikdüzü de var, Gemlik de var.

Tamam, şimdi, ben sizin itirazlarınızı haklı buluyorum.

Mahmut Bey, burada bir şey mi söyleyeceksiniz?

TİCARET BAKANLIĞI SEBZE VE MEYVE TİCARETİ DAİRESİ BAŞKANI MAHMUT ERKAN – Sayın Başkanım, tahsisten bahsetti Sayın Vekilim. Bu tahsis ücretleri işgaliye bedeliyle -biraz önce söylediğiniz gibi- Belediye Gelirleri Kanunu’na göre belirleniyor; metrekaresi 2,5 lira, dolayısıyla bir tezgâh 10 liraya geliyor. Yine, belirttiğim gibi, tahsis yalnızca pazarcılara yapılabiliyor. Bu düzenlemeyle birlikte gerek kapalı pazar yerlerini gerekse semt pazar yerlerinin tamamını tahsis usulüne döndüreceğiz ve burada yalnızca pazarcılar faaliyet gösterebilecek yani pazar yerleri bir rant aracı olmaktan çıkacak.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Onda sorun yok.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Arkadaşlar, şimdi, buradaki iyi niyetinizi herkes anlıyor, teşekkür ediyoruz. Buradaki soru şu aslında: Kapalı pazar yeri haricinde tahsis usulüne göre bile olsa buralarda dönen birtakım usulsüzlükler var mı?

TİCARET BAKANLIĞI SEBZE VE MEYVE TİCARETİ DAİRESİ BAŞKANI MAHMUT ERKAN – Yok.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buralarda herhangi bir şey oluyor mu, olmuyor mu? Sadece usulsüzlük bu “kapalı pazar yeri” dediğimiz yerlerde oluyorsa tamam, bu düzenleme yeterlidir. Ama vekillerimizin sorusu şu: Sadece bu 14 yerin dışındaki pazarlarda böyle bir alavere dalavere, “Ben aldım, sana verdim.” böyle bir usulle haksızca kazanç sağlayanlar var mı? “Yok.” diyorsunuz, bunu nasıl denetliyorsunuz? Soru bu aslında.

TİCARET BAKANLIĞI SEBZE VE MEYVE TİCARETİ DAİRESİ BAŞKANI MAHMUT ERKAN – Sayın Başkanım, şöyle: Semt pazarlarındaki tahsisler yönetmelikle düzenlenmiş. Boş yerler ilana çıkılır, odanın gözetiminde kurayla verilir. Dolayısıyla, burada suistimal olması mümkün değil ancak kapalı pazar yerlerinde bu usul yok, ihaleyle satılıyor, dolayısıyla sıkıntı da buradan çıkıyor.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Odalara nasıl güveniyoruz?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Necmettin Bey, böyle mi usul?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Pazarcılar kendi odasını seçiyor orada zaten Başkanım.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Sayın Bakanım, normal şartlarda zaten bu kapalı pazar yerleriyle gündeme gelen bir konu, diğerlerinin, pazarcı esnafı olmayanların bu pazarları gidip alma şansı yok. Belediyeler bu tahsis usulünü bizim Esnaf Bilgi Sistemi’nden esnaf olduğunu belgeledikten sonra veri kaydına bakıp odaya kayıtlı olduktan sonra yapıyor. Bunu bir dönem pazarlardan “Kapalı pazar lüks olsun, şu olsun, bu olsun.” diye arada bir boşluk bularak, kanundaki boşluk kiralama usulünü getirmiştir. Kiralama usulü geldiği andan itibaren de bunlar pazarcı esnafı olmayan kişilere tahsis edilmesi sebebiyle pazarcılara da kiraya verilerek bu süreç ortaya çıkmış.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Peki, teşekkür ediyoruz.

Şimdi iki husus söyleyeceğim ben size: Yani madem bir Komisyonuz, burada uzay çatıyla kapatılmış herhangi bir pazar yerine, 2 tane pazar yerine arkadaşlarımız bir de vekilimizi alarak gitsinler. Biz Komisyonumuzdan gönüllü -muhalefetteki arkadaşlarımız da gitmek isterse- ayarlarız. Pazarcıya bir soralım bakalım: “Sen burayı nasıl aldın? Tahsis usulüyle, kurayla mı aldın, başka usulle mi aldın?” Ankara’da 2 tane pazara arkadaşlarımızla -sizin yetkili arkadaşlarınız da haber vermeden, kimseye söylemeden- bu usulde, uzay çatıyla kapatılmış bir pazar ziyareti yapalım, buna var mıyız?

TİCARET BAKANLIĞI SEBZE VE MEYVE TİCARETİ DAİRESİ BAŞKANI MAHMUT ERKAN – Anlaşıldı, varız Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tamam.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Gayriresmî bunu alıyor.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ya, gayriresmî alıyorsak o zaman orada bir düzenlemeye ihtiyacımız var demektir.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Bu da çok zor Sayın Bakanım, çok zor.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Zor diye bir şey yok ya, biz devletiz.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Bakanım, belediyelerin semt pazarlarında, üzeri çelik kapalı olan pazar yerlerinde kura yapılıyor, belediye zabıta ekipleri alanları belirliyor fakat bunu yine kendi aralarında gayriresmî olarak bir satış yöntemi yapıyorlar Sayın Bakanım, bu normal ama bu 14’le sınırlı değil, sanki 14’le sınırlı gibi bir şey söyleniyor ama...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tamam, o zaman sen bu işi biliyorsun anladığım kadarıyla. Bu arkadaşlarımızdan biri sen ol, muhalefetteki arkadaşlarımız da, aradan bir arkadaşımızla bunu yapalım.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Gideriz Sayın Bakanım, sıkıntı yok.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ben sizlerden rica ediyorum Mahmut Bey, Ankara’daki üstü uzay çatılı kapanmış pazarlara bir gidelim, bir görelim, ne oluyormuş burada?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Tamam.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Sayın Bakanım, onun tanımı da belli değil yani kapalı pazar yerinin tanımı belli değil.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Bakanım, bu uzay çatıyla kapalı olan pazar yerlerinde bu işe bir el atılırsa pazarcıların hepsi birbirine girerler, çok büyük sıkıntı oluşur.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ya, Allah Allah!

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Doğru Sayın Bakanım, bu böyle yani.

Bir de şunu soracaktım size Sayın Bakanım, bu tahsis sonrası...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Arkadaşlar, o zaman biz kendimizi niye kandırıyoruz ki?

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Bakanım, bunu belediyeler ancak bir...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tamam, belediyelere de biz yönlendirici oluruz yani biz kanun yapıcı değil miyiz arkadaşlar? Gel şu işi bir yapalım Necmettin Bey, anlaştık mı? Tamam.

TALAT DİNÇER (Bolu) – Buradaki sorun -benim anladığım kadarıyla- belediyenin çok böyle kapalı semt pazarında dışarıya kiralamasınlar diye, yine bunlar pazarcılara tahsis edilsin diye talep var.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – O amaçla yapılmış zaten ama biz diğer yerlerdeki usulü de görmek istiyoruz, tamam mı arkadaşlar?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Başkanım, Sayın Bakanım...

TALAT DİNÇER (Bolu) – Oraya girmeyelim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Neye girmeyelim?

TALAT DİNÇER (Bolu) – Yani o devirler, o tahsisler, yeniden ruhsatlandırmalar, onların içine girmeyelim, çıkamayız.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Başkanım, söz alabilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Vay arkadaş ya! Meclis de böyle diyorsa ne yapacağız?

Buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Sayın Bakanım, burada sanırım arkadaşlarımızla hep beraber ilk başta okunduğunda karıştırdığımız bir nokta vardı. Yani Türkiye'nin genelindeki uzay çatılı olan semt pazarlarındaki, belediyelerin verdiği yerler oralar. Direkt belediyeler, oda sicil kaydına göre veriyorlar. Burada, kapalı, tamamen yani biraz lükse kaçan ve otoparkı olan ve direkt belediyenin verdiği yerlerle ilgili bir kanun düzenlemesi yapılıyor, ben böyle anlıyorum yani benim anladığım bu veya yapılan, yaptığımız yani.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Sayın Vekilim, İzmir'de 2 tane pazar yeri var böyle ve fahiş... İkiisi de lüks değil ya.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Sayın Bakanım, ortadan kalkmasına fayda sağlamaz sadece 14 nokta.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Diğerlerinde bir yükseklik yok ki zaten, diğer belediyelerin verdiklerinde yok yani.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yok, bu kısımla ilgili kimsenin şüphesi yok, bu kısmı geçirelim ama bunun ötesinde düzenleme yapmamız gerektiği aşikâr. Bu yeterli değil diye görüyoruz bunu.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Rıdvan Bey, bu yükseklik diğer pazar yerlerini de örnek temsil edip buraların da artmasını sağlıyor aslında bir anlamda da, onu da şey yapabiliriz.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, şimdi, değerli arkadaşlar, kıfayetimizakere diyorum. Bu yaptığımız uygulamayı inşallah yapacağız, bir örnek göreceğiz.

Ben, şimdi, 8'inci maddeyle ilgili bir önerge vardı, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, 8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

9'uncu maddeye geçiyoruz.

MADDE 9- 5957 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü, dördüncü ve beşinci cümleleri yürürlükten kaldırılmış ve altıncı fıkrasının (k) bendinde yer alan “veya kiralandığı” ibaresi ile (1) bendinde “satış yerinin” ibaresinden sonra gelen “kiralınması veya” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Rıdvan Uz

Çanakkale

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Gerekeceyi okumayalım. 8’inci maddeyle aynı gerekçeyle buna itiraz etmiştik. Direkt oylamaya geçebiliriz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bence de yani birbiriyle bağlantılı.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, 9’uncu maddenin 1 önergesi var, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9’uncu madde kabul edilmiştir.

10’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 5957 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “veya kiralınır” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN – 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Aynı madde...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Aynı madde...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Gerekeceyi okutalım mı?

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Gerek yok.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10’uncu madde kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 5957 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2 - (1) 3/5/2024 tarihinden önce kapalı pazar yerlerinde tesis edilen sınırlı aynı haklar ve kiracılık hakları bu hakların kullanımı için öngörülen sürenin sonuna kadar geçerlidir.”

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – 1 adet önerge vardır.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Aynı gerekçeyle...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Okutmamıza gerek yok.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Gerek yok.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – 11’inci maddenin önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 366 ncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Yönetim kurulu her yıl üyeleri arasından” ibaresi “Yönetim kurulu, üyeleri arasından” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Önergemiz yok.

Söz almak isteyen yok.

12’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

13’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 6102 sayılı Kanunun 375 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Şube müdürleri hariç olmak üzere müdürlerin ve aynı işleve sahip kişilerin atanmaları ve görevden alınmaları.”

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Önergemiz yok.

13’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13’üncü madde kabul edilmiştir.

14’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 6102 sayılı Kanunun 392 nci maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(7) Her yönetim kurulu üyesi başkandan, yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebilir. İstemin uygun görülmesi halinde çağrı, yönetim kurulu başkanınca yapılır. Ancak yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun yazılı istemi üzerine, yönetim kurulu başkanı yönetim kurulunu istemin kendisine ulaştığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde yapılacak şekilde toplantıya çağırarak zorundadır. Bu süre içinde yönetim kurulu toplantıya çağrılmadığı veya yönetim kurulu başkanı veya başkan vekiline ulaşamadığı hallerde, çağrı doğrudan istem sahiplerince yapılabilir. Çağrı üzerine yapılacak toplantılarda toplantı ve karar nisapları hakkında 390 ıncı maddenin birinci fıkrası uygulanır. Esas sözleşmede yönetim kurulunun toplantıya çağrılmasına ilişkin farklı bir usul belirlenebilir.”

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Önergemiz yok.

14’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 14’üncü madde oy çokluğuyla kabul edilmiştir muhalefetten arkadaşlarımızın da desteğiyle. Teşekkür ediyoruz.

15’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 6102 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesinin on beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu maddede öngörülen usule uygun olarak kaydı silinen şirket veya kooperatifin ihyasına ilişkin yapılacak yargılamada ilgili ticaret sicili müdürlüğü aleyhine yargılama giderleri ve vekalet ücretine hükmolunamaz.”

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Önergemiz yok.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 6102 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir:

“GEÇİCİ MADDE 15- (1) Sermayeleri en az sermaye tutarının altında olan anonim ve limited şirketler, 31/12/2026 tarihine kadar sermayelerini 332 ve 580 inci maddelerde öngörülen tutarlara yükseltirler, aksi halde infisah etmiş sayılırlar. Çıkarılmış sermayesi en az 250.000 Türk Lirası olan kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş bulunan halka açık olmayan anonim şirketler ise başlangıç sermayeleri ile çıkarılmış sermayelerini anılan tarihe kadar 500.000 Türk Lirasına yükseltmedikleri takdirde, bu sistemden çıkmış sayılırlar.

(2) Sermayenin 332 ve 580 inci maddelerde öngörülen tutarlara yükseltilmesi için yapılacak genel kurullarda toplantı nisabı aranmaz, kararlar toplantıda mevcut oyların çoğunluğu ile alınır ve bu kararlar aleyhine imtiyaz kullanılmaz.

(3) Ticaret Bakanlığı birinci fıkrada yazılı süreyi birer yıl olarak en çok iki defa uzatabilir.”

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – 16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “durdurma cezası” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – 1 adet önergemiz vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2138) esas no.lu Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Türker Ateş

Talat Dinçer

Adana

Bolu

Mersin

Ednan Arslan

Nail Çiler

İzmir

Kocaeli

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun Sayın Vekilim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, burada Rekabet Kurumuna erişim engelleme yetkisi veriliyor, söz konusu düzenlemeyle, bu teklifin 18'inci maddesiyle tabii bağlantılı. 18'inci maddede, kanunun 77'nci maddesinin (12)'nci fıkrasının 5 ve devam cümlelerinde yer alan Reklam Kurulunun erişiminin engellenmesi yetkisi 27/10/2023 tarih ve 32352 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 13/9/2023 tarih ve E:2022/70 ve E:2023/152 sayılı aşağıdaki kararıyla iptal edilmiştir. AYM'nin 43'üncü paragrafında, dava konusu kurullarla kurula 6502 sayılı Kanun'un 61'inci maddesinde düzenlenen yükümlülüklerle aykırılığın internet ortamında gerçekleşmesi durumunda ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölümle ilgili olarak URL ve benzeri şekilde erişimin engellenmesi kararı verebilme yetkisi tanınmaktadır. Bu şekilde tanımlanan erişim engelleme yetkisinin ticari reklam bağlamındaki içeriğe sınırlı olarak erişim engelleme kararı verebilmesinin ötesinde, bu içeriğin yer aldığı yayın, kısım ya da bölümün tamamına erişimin engellenmesi biçiminde uygulanabileceği

anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, kurallarda öngörülen sınırlama biçiminin erişimi tümünden engellenen yayın kısım ya da bölümünün kullanıcıları bakımından ifade özgürlüğü ile çalışma ve özel teşebbüs kurma özgürlüğünün kullanımının tamamen ortadan kaldırılmasına yol açacak bir nitelik taşıdığı açıktır. Kurallarda bu düzeyde bir sınırlamaya başvurulmadan önce, içeriğin yer aldığı internet sitesi işleticisine ilgili içerik hakkında bilgilendirmede bulunulması, içerik sahibine bildirimde bulunmasının sağlanması ya da içeriğin kaldırılmasının ihtar edilmesi gibi internet sitesinin tümüne yönelik erişim engeli getirilmeden uygulanabilecek herhangi bir alternatif sınırlama yöntemi bulunmamaktadır. Bu itibarla, kurallarda ifade özgürlüğü ile çalışma ve özel teşebbüs kurma özgürlüğünün sınırlandırılması suretiyle ulaşılmak istenen amaca daha hafif bir sınırlamayla ulaşılmasını mümkün kılabilecek, daha az zarara yol açabilecek alternatif yöntemlerin düzenlenmemiş olması, kurallarla öngörülen sınırlamanın ölçülülük anlamında gereklilik ilkesini sağlamadığını ortaya koymaktadır. “45’inci paragrafta açıklanan nedenlerle kurallar Anayasa’nın 13, 26 ve 48’inci maddelerine aykırıdır, iptalleri gerekir.” denilmektedir. İptal edilen düzenlemeye istinaden, teklifle getirilen düzenleme esas itibarıyla Rekabet Kuruluna erişim engelleme kararı verme yetkisi getirmektedir. Dolayısıyla Anayasa’nın 36’ncı maddesi çerçevesinde ve yukarıda hatırlatılan AYM kararı doğrultusunda konu irdelendiğinde söz konusu yetkinin hak arama hürriyetini zedelediği görülmektedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi 29/5/2014 tarih ve 2014/4705 bireysel başvuru no.lu “Youtube LLC Corporation Service Company ve Diğerleri” kararı, ayrıca, AYM’nin “Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret AŞ ve Diğerleri” kararı da bu yönde örnek kararlardır. Dolayısıyla doğrudan ara yollar bulunmaksızın idari kurullara bunların verilmesi tabii ki Reklam Kuruluna doğrudan siteyi kapatma yetkisini beraberinde getiriyor yani bunun doğru olmadığını ve bu maddenin çekilmesini gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Teşekkür ediyoruz Sayın Vekilim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Aslında bu madde çok önemli bir madde. Sizin başınıza geldi mi bilmiyorum ama...

Bir açıklama yaparsa arkadaşlar...

Buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER

– Sayın Başkanım, öncelikle şunu söylemek istiyorum: Aslında, yaptığımız düzenleme Anayasa Mahkemesinin kararına bire bir uygun. Bu erişim engeli yetkisi elimizde vardı Sayın Başkanım. Anayasa Mahkemesi, kararında şunu söyledi: Bu düzenleme yerinde bir düzenleme, kamu yararına uygun olmakla birlikte idarenin elindeki yetkinin çok geniş olduğunu belirterek bunu iptal etti. Dolayısıyla biz de gerekçede belirtildiği gibi belli süreçler sonunda yani ölçülülük ilkesine de uyarak yeniden düzenledik. Zira sabahki oturumda Sayın Vekilimizin belirttiği gibi, mesela, enerji şirketlerinin bu fütursuzca şeye çıkması durumunda biz bunlara erişimi engelini anında getirmezsak mağdur olduktan sonra bunu yapamıyoruz. Mesela, sizin bahsettiğiniz şirkete biz aslında gerekli incelemeyi yapmışız, savcılığa da suç duyurusunda bulunmuşuz ama erişim engeli verememiştik, bu, şey yapıldığı için. Burada kriterimiz nedir? Aynen gerekçede belirtildiği gibi, diyor ki: “İnternet ortamında verdiği iletişim bilgileriyle önce bildirimde bulunulur, sonra yirmi dört saatte bunun -o aykırılığın- kaldırılması istenir; eğer kaldırılmazsa erişim engeli verilebilir. Diğer taraftan, hiçbir şekilde ulaşılmıyorsa burada da erişim engeli verilebilir.” yani biz kendimizi belli kriterlere bağlayarak ve belli içerikle bağlayarak karar veriyoruz. Kaldı ki bu kurul 19 üyeden oluşuyor ve yargı denetimine de tabi olduğu için... Geçtiğimiz yıl, mesela, 78 tane erişim engeli kararı vermiştik o şeye istinaden, bunların hiçbirinde de kaybettiğimiz bir dava yok; tamamen, zaten bizim kapatmamız gereken sitelerle ilgili efendim bunlar.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan, peki, burada mahkemeye gidilse yani mahkeme de çok hızlı karar alabiliyor bununla ilgili yani siz “yirmi dört saat” diyorsunuz, aynı süre içerisinde mahkeme de bu kararı alabiliyor. Hani siz kendinizi mahkeme yerine koymaktansa mahkemenin bu kararı alması daha doğru değil mi hukuku incelemek adına? Çok hızlı karar aldıklarını biliyoruz.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Şimdi, mahkemenin bu kararı şöyle: Mesela biz sulh hukuk mahkemesine gönderdiğimiz zaman buna erişim engeli vermeyebiliyor da yani burada kurulun kararının aksi yönünde karar verebiliyor. Kaldı ki bu, idari bir kurul olan Reklam Kurulu idari yargının denetimine tabi.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani o zaman bu, şey olmuyor mu: “Hukuk beni ilgilendirmiyor, benim istediğim kararı vermiyorsa ben kendim kapatırım.” manasını mı çıkarmalıyız buradan?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yok.

Sayın Vekilim, şimdi, şöyle... Ben bir müdahale edeyim müsaade ederseniz.

Şimdi, biz burada belki iyi niyetli düşünüyor olabiliriz. “Birisi ayakkabıyı, işte, şu deriden gösterdi ama o deriden değildi, ben bunun reklamından dolayı bunu kapatıyorum.” demiyoruz, burada aslında bir dolandırıcılık uygulaması var. Bilmiyorum, sizin başınıza gelmemiştir muhtemelen ama adam şöyle yapıyor; Mustafa Varank’ın fotoğrafını koyuyor, altına diyor ki: “Mustafa Varank bu şirketin fonlarından aldı, 100 milyon lira para kazandı; siz de gelin, buna başvurun, siz de 100 milyon kazanın.” Bunu yapıyor insanlar; bunu hem de Twitter’da yayınlatabiliyor, Instagram’da yayınlatabiliyor, önünüze çıkıyor. Bunun bir sayfası yok, bir şirket değil bu, dolandırıcılık yani. Bunu nasıl kaldıracaksınız? Böyle, anında müdahale etmezseniz, emin olun, insanların canı yanıyor; bu, mahkemeye git, oradan bir karar çıkar, bunlar yapılabilecek hususlar değil; anında bunu kapatmanız lazım. Bunun gibi yüzlerce değil, bakın, binlerce dolandırıcılık şu anda internette devam.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Cezası ne, hapis cezası var mı?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Adam yurt dışında, Türkiye’de bir şeyi yok ki. Yurt dışından bir sayfa yapıyor, Türkiye’ye reklam basıyor, serverleri yurt dışında, oradaki para yatıracağın lig yurt dışında, hiçbir şey yapamazsın, sadece insanlar mağdur olur. İşte bu, bunları engellemek için aslında alınmış bir karar.

Kurulda kimler var, ondan da bahsederseniz...

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Efendim, şöyle söyleyeyim: Kurulda Bakanlığımızdan sadece 2 üye var: Birisi ben, Kurul Başkanayım; diğeri, Genel Müdür Yardımcısı, Kurulun Genel Sekreteri. Diğer 19 üyenin 17’sinin yarısı STK’lerden olmak üzere Adalet Bakanlığı, Türk Tabipleri Birliği, Türk Diş Hekimleri Birliği, Eczacılar Birliği, Barolar Birliği, Sağlık Bakanlığı, TOBB, TESK gibi, işte, tüketici dernekleri, bunların tamamının olduğu... Ben bir tane örnek vereyim efendim: Mesela, geçen “Baykarın hisselerini satıyoruz.” diye bir şey çıktı. Şimdi, biz o gün buna müdahale etmezsek özellikle belli firmaların hisselerini pazarlayıp bu şekilde dolandırıcılık sistemi geliyor.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Dolandırıcılık yapıyor yani.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Yani bizim erişim engeli verdiğimiz hiçbir firma bugün adını bildiğimiz internet siteleriyle ilgili değil, orada olsa bile zaten idari para cezası veriyoruz veya durduruyoruz; hiçbir şekilde ulaşamadıklarımızdan biz bahsediyoruz burada. Yurt dışı kaynaklı ama Türkiye’de pazarlama yapıyor veya işte, Baykarda örnek verdiğim gibi hisse satıyor ya da belki enerji şirketi gibi, biraz önce Sayın Vekilimizin belirttiği gibi...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – “Baykarda hisse satıyor.” demişken belki yanlış anlaşılabilir. Baykar zaten halka açık bir yer değil, öyle hisse satışı falan yok, dolandırıcılık yapıyor yani. Sayın Vekilim, dolayısıyla, burada Anayasa’ya uydurmak için arkadaşlar bu değişikliği yapıyor ama gerçekten bu çok önemli bir madde. Önüne geçemiyorsunuz dolandırıcılığın.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Sayın Vekilim, Anayasa Mahkemesi kararının 43’üncü maddesinde bire bir söylediklerini buraya yazdık aslında; diyor ki: “Ölçülülük ilkesine uyunuz.” Efendim, biz de buradakileri yazarak yeni sürece başlamış olduk.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Burada aslında tüketiciyi koruyoruz biz aynı zamanda, vatandaşımızı koruyoruz. Hem o şirketlerin lekelenmesini engelliyoruz hem de vatandaşın parasının dolandırılmasını engellemiş oluyoruz yani doğru bir karar.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Doğru.

“Türkiye Petrollerinin hissesini satıyoruz.” diye reklam yapıyor adam; tıklıyorsun, kredi kartını veriyorsun, geçmiş olsun...

Önergeyi oylarınıza sunuyoruz: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi bu maddeyi oylarınıza sunuyoruz: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

18’inci madde...

MADDE 18- 6502 sayılı Kanunun 77 nci maddesinin madde başlığı “Yaptırım hükümleri”, birinci fıkrası ile onuncu fıkrasının (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde, on ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “cezaları” ibaresi “fıkradaki yaptırım kararlarını” şeklinde değiştirilmiş ve on ikinci fıkrasının beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci ve dokuzuncu cümleleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(1) Bu Kanunun;

a) 4 üncü, 7 nci, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 26 ncı, 30 uncu, 35 inci, 49 uncu, 51 inci, 52 nci, 54 üncü, 57 nci maddeleri ve 48 inci maddesinin ikinci, üçüncü, dördüncü, altıncı ve yedinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklerle aykırı hareket edenler ile 8 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca malları süresinde teslim veya monte etmeyenler hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için iki bin iki yüz Türk Lirası,

b) 6 ncı maddesine aykırı olarak bir mal veya hizmetin satışından kaçınanlar hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için iki bin iki yüz Türk Lirasından az olmamak üzere satışından kaçınılan mal veya hizmetin tüm vergiler dahil toplam satış fiyatının yüzde onu kadar,

idari para cezası uygulanır.”

“b) 58 inci maddesinin,

1) İkinci fıkrasına aykırı hareket eden üretici ve ithalatçılar hakkında; satış sonrası hizmet yeterlilik belgesi alınmaması durumunda bir milyon yüz on beş bin Türk Lirası, Bakanlıkça oluşturulan sisteme kayıt yapılmaması veya kaydın güncellenmemesi durumunda her bir servis istasyonu için on sekiz bin Türk Lirası,

2) Beşinci fıkrasına aykırı olarak her türlü mecra ve faaliyetlerinde kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde “özel servis” ibaresini kullanmayan özel servis istasyonları hakkında on sekiz bin Türk Lirası,

3) Sekizinci fıkrasına aykırı olarak satış sonrası hizmet yeterlilik belgesinin geçerlilik süresi boyunca asgari servis istasyonu sayısını sağlamayan üretici ve ithalatçılar hakkında eksik kalan her bir servis istasyonu için yüz yirmi dört bin Türk Lirası,

idari para cezası uygulanır.”

“c) 58 inci maddesinde yer alan ve bu fıkranın (b) bendinde yaptırıma konu edilenler dışındaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden üretici, ithalatçı veya özel servis istasyonları hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem için iki bin iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.”

“Aykırılığın internet ortamı üzerinden gerçekleşmesi halinde Reklam Kurulu; içeriğin çıkarılması için ilgili internet sayfasındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden, elektronik olarak iletişim kurulabilecek araçlar ile bildirimde bulunulmasına, bu bildirimde rağmen yirmi dört saat içinde içeriğin çıkarılmaması halinde erişimin engellenmesine karar verebilir. Muhataba bildirimde bulunulamaması hali ile sınırlı olmak üzere doğrudan erişimin engellenmesine karar verilebilir. Erişimin engellenmesi kararı uygulanmak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Erişimin engellenmesi kararı esas olarak aykırılığın gerçekleştiği içerikle sınırlı olarak verilir. Ancak, teknik olarak aykırılığa ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla aykırılığın önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir.”

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Önergeyi okutalım lütfen.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2138) esas no.lu Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 18 maddesiyle 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un 77’ nci maddesinin (12)’nci fıkrasının beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci ve dokuzuncu cümlelerini değiştirmeyi öngören düzenlemenin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin
Adana

Türker Ateş
Bolu

Talat Dinçer
Mersin

Ednan Arslan
İzmir

Nail Çiler
Kocaeli

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Gerekçeyi okuyalım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gereği kısmen yerine getirilmekte ancak Anayasa’ya temelden aykırı hükümler özü itibarıyla korunmaktadır. Erişimin engellenmesi kararı yargı organları tarafından verilmesi gereken, net sınırları ve ölçüsü belirtilmesi gereken erişimin engellenmesi hakkındaki karar bu teklifle yine Reklam Kuruluna tanınmaktadır. Teklifle, Kurul, erişimin doğrudan engellenmesi kararını yine verebilecektir ancak bu yetkisi internet sitesinin muhatabına ulaşılamamasıyla sınırlı olmak üzere verilebilecektir. Teklif, muhataba ulaşılamamasının koşulları ve alternatif yollarını yine düzenlememiş, muhataba ulaşılamazsa Kurula haksız içerikle sınırlı olarak resen erişim engelleme yetkisini vermektedir. Teklif, muhataba ulaşılamaması hâlinin ne şekilde belgelendirileceğini düzenlememiştir. Teklif, bu bakımdan AYM’nin iptal kararında geçen temel hak ve özgürlüklere müdahale ederken sınırlamanın sadece en elverişli değil en uygun aracı seçerek yapılması

gerektiği kuralını tam karşılamaktan uzaktır. Teklif, internet sitesindeki haksız içeriğin idare eliyle erişiminin engellenmesinin yetmediği hâllerde yine yargı kararı olmadan, Kurulun sitenin tamamına erişim engeli getirebilmesi seçeneğini de getirmektedir. AYM kararında erişimi tümünden engellenen bir yayın, kısım ya da bölümün kullanıcılarının ifade özgürlüğüyle çalışma ve özel teşebbüs kurma özgürlüğünün kullanımının tamamen ortadan kaldırılmasına yol açacak bir nitelik taşıdığı belirtilmiştir. Dolayısıyla sitenin tamamına erişim engeli getirilebilmesi ve bunun mahkeme kararı olmaksızın icrası, alınacak önlemleri bir sıraya koysa dahi idareye geniş takdir yetkisi tanınması AYM kararlarının bağlayıcılığının böylesi dolaylı bir düzenlemeyle tanınmaması anlamına gelmektedir. AYM kararında geçen erişimin engellenmesi kararının sitenin tamamını da kapsayabileceği yönündeki belirsizlik uyarısı teklifle karşılanmak istense de maddedeki istisnai düzenlemeyle yeni bir sorunlu alan yaratılmakta, yargı kararı olmaksızın Reklam Kuruluna geniş bir yetki tanınmaktadır. Böylece, teknik olarak aykırılığa ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla aykırılığın önlenemediği durumlarda internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebileceği de düzenlenerek sitenin tümüne engelleme kararı çıkabileceği yetkisi alınmaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

18’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18’inci madde kabul edilmiştir.

19’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- 6502 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “yapılabilir.” ibaresi “yapılabilir, kooperatif veya ticaret şirketi ortaklığı ya da demek veya vakıf üyeliği suretiyle devre tatil hakkı tanınabilir, devre tatile konu mal üzerinde aynı hak sahibi olmayanlar devre tatil satışı yapılabilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – 1 adet önerge var, önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2138) esas no.lu Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 19’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin
Adana

Türker Ateş
Bolu

Talat Dinçer
Mersin

Ednan Arslan

Nail Çiler

İzmir

Kocaeli

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Gerekçeyi mi okutuyoruz?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ednan Bey söz alacak.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ednan Bey’e söz verelim.

Buyurunuz.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, bu maddeyle, yapı ruhsatı alınmış olan devre tatile konu taşınmazların ön ödemeli satış da dâhil olmak üzere devre mülkiyet payına bağlı aynı hak sağlayan devre tatil veya şahsi hak sağlayan devre tatil satışı yapılabilmesi kapsamına, kooperatif veya ticaret şirketi ortaklığı ya da dernek veya vakıf üyeliği yoluyla devre tatil hakkı alınıyor. Ayrıca, devre tatile konu mal üzerinde aynı hak sahibi olmayanların da devre tatil satışı yapmasına imkân tanıyor. Ancak, aynı kanunun “Devre Tatil ve Uzun

Sürelî Tatil Hizmeti Sözleşmeleri” başlıklı 50’nci maddesinde “Kooperatif veya ticaret şirketi ortaklığı ya da dernek veya vakıf üyeliği suretiyle devre tatil hakkı tanınmaz.” denilmektedir. Burada “Devre tatile konu mal üzerinde aynı hak sahibi olmayanlar devre tatil satışı yapamaz.” denilmektedir, eklenen cümle bu maddeyle bir çelişki oluşturmaktadır. Kaldı ki devre tatil ve devre mülk usulsüzlükleri nedeniyle tüketici mağduriyetleri hepimizin malumudur. Ticaret Bakanlığın 2023 yılı faaliyet raporuna bakıldığında, Bakanlığa 1.061 adet devre tatil şikâyeti yapıldığı, devre tatil sözleşmeleri kapsamında ise sadece 10 adet firmanın denetlendiği görülmektedir. Yani bu konuda denetim sınırlı kalmıştır ve yeni mağduriyetler yaratılmamalıdır. Bu madde o anlamıyla sorunludur. Teklif, iki yıl önce devre tatillerde usulsüzlükleri engellemek için getirilen bir maddenin üç yıl boyunca delinmesine yol açabilecektir. Teklif sahipleri, bu maddeyle, partilerin iki yıl önce getirdiği kapsamlı düzenlemeden geri adım atacaktır. Geçici 3’üncü maddeye eklenen yeni kişiler yoluyla aslında 2022’deki devre tatil düzenlemesinden geri adım atılması riski doğmuştur. Bu geçici maddeye yeni grupların eklenmesi hâlinde kanunun 50’nci maddesinde devre tatil yapamayacakları listesi delinmeye devanı edecek ve 1 Nisan 2027’de geçerliliği dolacak kanunun günü geldiğinde bir beş yıl daha ertelenmek suretiyle devre tatil konusundaki usulsüzlükler ve geçiş sorunları sürebilecektir. Öyle ki teklifin genel gerekçesinde dahi düzenlemenin amacı anlatılmadan başka bir maddenin gerekçesine geçilmiştir. Maddenin, getirilen torba düzenlemenin içeriğiyle ilgisi yoktur. O yüzden, maddenin geri çekilmesini teklif ediyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani 2022’den bugüne ne değişti? Niye 2022’de bu kanunu çıkardık, şimdi niye geri adım atıyoruz?

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Avni Bey, buyurun.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRÜ AVNİ DİLBER – Şimdi, Sayın Başkanım, aslında yeni maddede getirilen hiçbir şey yok, sadece bir açıklama getiriliyor. 2022’de devre tatillerle ilgili sorunlar çokça ortaya çıkınca çok sert bir düzenleme yaptı yüce Meclisimiz -tabii beş yıl geçiş süreci veriyor ama- o da şu: “Bu geçiş sürecinde ruhsat almış olanlar devre tatile aynen devam edebilirsiniz ancak bundan sonra maketten satış yani ön ödemeli satış yapamazsınız. Yaparsanız üç yıldan altı yıla kadar hapsi var.” diyor. Ondan sonra “Arsa sizin değilse, arsaya sahip değilseniz yapamazsınız.” Dolayısıyla ona da hapis şey yapıyor. Diğer taraftan “Ticaret şirketi veya kooperatif ortaklığı şeklinde de yapamazsınız.” diyor; bunlar yazıyor kanunda, 2022’de getirildi, bunların tamamı doğru. Bütün bu dört unsur, daha doğrusu diğeri de diyor ki: “Devre tatiller hariç hisseli tapu da veremezsin.” Mesela, 1/9000 tapu veriyor, vatandaş gidiyor 1 metrekare yeri bile yok. Bunları yasakladı. Diyor ki: “Eğer bunları yaparsanız hapse girersiniz.” Çok sert bir düzenlemeydi, haklıydı da, o dönem gerçekten çok abartılmıştı. Biz geçiş hükmünde şunu dedik: Kanundan önce ruhsatını almış olanlar beş yıl boyunca bunları yapabilir, mevcut düzenlemeye olduğu gibi. Aslında bunların tamamı buna dâhil fakat mevcut durumda bize gelen görüşlerde... Yani tamamı derken ticaret şirket ortaklığı da buna dâhil, geçiş hükmüne fakat zaman zaman bununla ilgili sorular sorulunca... Ki eğer savcılıklar da bunu farklı yorumlarsa... Bugün ruhsatını almış, geleneksel yöntemlere göre çok kurumsal bir firmada satış yapan, hatta aracılık edenler hapse girebileceklerdir üç yıldan altı yıla kadar. Dolayısıyla biz bunu sadece açıklık getirmek için yazdık, zaten mevcut kanunda bu dört unsur beş yıl boyunca devam edecek faaliyetlerine. Yeni getirilen tek bir cümle yok efendim. Sadece bize sorulan sorularda yorumlara farklılık olmasın... Çünkü tek tek saymamış “Ön ödemeliler de dâhil olmak üzere beş yıl boyunca yapabilir.” diyor. Aslında tamamını kastediyor ama tek tek sayılmadığı için bir yorum

farkı var. Bugüne kadar olmadı, ola ki bugün faaliyetine devam eden bir firma yetkilisi ya da aracısıyla ilgili savcılık tutuklama kararı verebilir. Biz sadece bunun önüne geçmek için söylüyoruz. Zaten mevcut da öyle yorumluyor, zaten öyle efendim.

Bir de şöyle: “Şikâyetlerle ilgili çok sayıda şikâyet, az denetim var.” Bazen bir firmayla ilgili 100 şikâyet geliyor, tek denetim yapılıyor doğal olarak efendim.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buna, peki, Necmettin Bey kanun maddesi yazmak zorunda mıydık?

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Evet, yazmak zorundaydık.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Peki.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Necmettin Bey’in kanundan haberi yok herhâlde.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Var, var, Necmettin Bey’le on beş yıldır tanışırız, mutfakta beraber de çalıştık. Necmettin Bey’i on beş yıldır tanırım, on numara adamdır.

Evet, şimdi, 19’uncu maddeyle ilgili önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, yedinci fıkrasında yer alan “beş” ibaresi “yirmi” şeklinde, “elli” ibaresi “iki yüz” şeklinde ve “iki yüz elli milyon” ibaresi “bir milyar” şeklinde değiştirilmiştir.

“k) Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere her bir aykırılık için yüz bin Türk Lirasından bir milyon Türk Lirasına kadar; ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere ise her bir aykırılık için bir milyon Türk Lirasından on iki milyon Türk Lirasına kadar,” “Bakanlık, ek 1 inci maddenin ikinci fıkrasına bir takvim yılı içinde en az üç defa aykırı hareket ederek idari para cezası uygulanan üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerin iş yerlerini altı güne kadar kapatmaya yetkilidir.”

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2138) esas no.lu Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 20’nci maddesiyle 6585 sayılı Kanun’un 18’inci maddesinin beşinci fıkrasına eklenen cümlelerin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Ednan Arslan

Nail Çiler

Adana

İzmir

Kocaeli

Talat Dinçer

Türker Ateş

Mersin

Bolu

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Sayın Vekilim, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, oldukça sorunlu bir madde, biz burada gerçekten hani fahiş fiyat ve stokçuluğun bir sonuç olduğunu düşünüyoruz yani bugüne kadar uygulanan politikaların bir neticesi bu fahiş fiyat ve stokçuluk. Baktığımız zaman, bu altı gün kapatmanın özellikle bozulabilir gıda malzeme üreticisi veya satışı yapan firmalar için iflasa kadar götürebilecek, belki de sorunlar

yaratacak. Elbette ki 2 kez, 3 kez cezai müeyyideleri bozmuş ve buna rağmen hâlâ fahiş fiyat uygulaması yapan varsa bunlara belki cezaları artırmayla ilgili veya nasıl bir yaptırım... Belki bu oturulup tartışılmalı ama altı gün kapatmanın en azından bu maddenin ihdası, bu maddenin tamamı değil ama bu fıkranın kaldırılmasının belki uygun olacak diye düşünüyoruz açıkçası. Tabii ki Türkler Bey'in de bu konuda görüşleri var, o da aktarır ama biz açıkçası maddenin kendinden çok özellikle bu altı gün kapatmayla ilgili sorunlu olduğunu düşünüyoruz.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Sayın Bakanım, özellikle bu konu önemli yani bir işletmeyi altı gün kapatmak...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Altı güne kadar yalnız, altı güne kadar.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Altı olsun yani en maksimumunu konuşalım.

Örneğin, az önce buğdayları işleyen fabrikamızdan, makarna fabrikalarından bahsettik -burada arkadaşlarımızdan belki üretici vardır- o fırınların ısınması, tekrar kapanması gıdada; o bir.

İkincisi: İşçilerin mağduriyeti var. Şirketlerin tanımlanmasında 7-8 tane sektörden işler yapıyorlar ama bir sektörde rekabete yakalanmış olabilirler yani aslında bunun ucu çok açık bir madde. Sizler de bizim sektörden gelen birisiniz, imalat sektörünü bilen kişilersiniz. Bunun sektöre zarar vereceğini, iş dünyasına büyük zararlar vereceğini ve işçilerimize zarar vereceğini, problem yaşayacağımızı söylüyoruz ama bu kaldırmayı, kapatmayı tamamen kaldıralım, gerekiyorsa para miktarını artıralım. Lütfen, rica ediyoruz, aynı belediyeler gibi -hani sizin dediğiniz, değerlendirmiştik bundan önce de- bu madde çok tehlikeli bir madde, rica ediyoruz, bir istihdamımız olsun.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Başkanım söz alabilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurunuz.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Başkanım, bu maddeye Cumhuriyet Halk Partisinin karşı gelmesine çok şaşırdığımı söyleyebilirim.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Niye?

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – “Niye?” dersiniz, sonuçta bu özellikle büyük marketlerin ya da bu tür şeylerin yaptıklarıyla ilgili. Yani özellikle bu fiyat artışındaki faktörleri biliyoruz ve burada aynı yıl içerisinde 3 kere aykırılık olması durumunda ki bir işletme 3 defa bunun aynısını yapmışsa ondan sonra altı güne kadar kapatma... Şimdi, bazen para cezası caydırıcı olabilir ama bence bu kapatma -sanıyorum bize bunu bilgilendirmede de anlatmışlardı bu konuyla ilgili- zaten bu işin, onların çekineceği kısmı ve altı gün diye bir madde yok. Yani sanıyorum -bence- burada marketlerin bu konuyla ilgili bir şeyi olmuş olabilir.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Sayın Vekilim, marketlerden çok imalat sektöründeki kişilerden bahsediyoruz. Yani aslında şöyle bir şey var...

BAYRAM ŞENOCAK (İstanbul) – Ama adam stok yapıyorsa kapatın zaten altı gün, ne olacak ki?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şey yapılabilir mi yani dayattığı...

EDNAN ARSLAN (İzmir) – 3 defa aynısını aynı yıl içerisinde yaparsa.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Bu işin partisi yok, biz burada otururken hep beraber aynı şeyi konuşuyoruz, olumlulara “olumlu” olumsuzlara “olumsuz” diyoruz, çekincelerimizi anlatıyoruz. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak emekçinin yanındayız ama biz doğrunun da yanındayız. Demek

istediğimiz imalatçıların da yanındayız, sermayenin de yanındayız ama emekçinin de yanındayız. Burada işçiler de mağdur olacak. Kapanma dediğiniz zaman, sadece dükkânı kapattığınız zaman bu işçilere ne anlatacaksınız, ne ifade edeceksiniz, nasıl maaş vereceksiniz?

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Ya, bu cezayı kime getiriyoruz Sayın Vekilim? Yani normal, dürüst bir tüccara mı getiriyoruz yoksa fahiş fiyata mal satana mı?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Fahiş fiyatta kapatma yok yalnız, şimdi maddeyi güzel okuyalım da. Bu, stokçulukla ilgili bir madde.

Şimdi, Rıdvan Bey, siz söz istiyor musunuz?

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Evet, kısa bir söz istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun, açtım mikrofonunuzu.

İRFAN ÇELİKASLAN (Gaziantep) – Stokçuluk beraberinde fiyat artışı getiriyor.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Müsaade ederseniz burada ben bir şeyler söyleyeyim.

Buyurun.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; şimdi burada şey var yani soğan üreticisi de stokçu olabiliyor. Bir de şu var: Kendisini enflasyondan korumak isteyen esnaf da önden mal alıyor ya da malı koyabiliyor. Yani burada kabahati tamamen esnafa veya üreticiye yükleyemeyiz dolayısıyla burada bir esneklik lazım, kapatma cezaları bu anlamda ağır. Yani burada aslında ekonomi politikaları ve yüksek enflasyonla da biz beceriksizliğimizi de tamamen buraya yıkmamalıyız diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ekonomik duruma göre önlem alıyoruz orada Rıdvan Bey.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Sayın vekillerim, çok teşekkür ediyorum.

Bir hususu ben de...

TALAT DİNÇER (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Söz mü istiyorsunuz Sayın Vekilim?

TALAT DİNÇER (Mersin) – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun.

TALAT DİNÇER (Mersin) – Sayın Başkanım, tabii, burada stokçuluğun -demin de konuştuk- bir tarifinin yapılması lazım. Yarın şu olmasın yani küçük ve orta ölçekli işletmelerin üstüne gideyim, bunların işte -dediğim gibi- tereğinde, deposunda 1-2 tane bir şey var, biraz önden mal alınmıştır, bunları biz stok yerine koyarak onlara ceza yazıp iş yerini kapatma olayına gelmesin olay. Yani bu ayrımı iyi yapmak lazım. Şeye de hemfikiriz, dışarıda deposu vardır, halkın ihtiyacı vardır, bunu çıkarmamıştır; tamam, buna amenna. Ama sürekli piyasanın içerisinde olup da böyle biraz kredi çekmiştir, önden mal almıştır, iş yerinin altında deposuna koymuştur, oradan bittikçe yukarı çıkaracaktır; bunu stokçuluk olarak algılamayalım yani bunun ayrımını iyi yapalım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Şimdi, sayın vekillerim, öncelikle şunu söyleyelim: Stokçulukla ilgili yasa, fahiş fiyatla ilgili yasa zaten daha önce geçti Meclisimizden, bunlar şu anda uygulanan prosedürler. Bu kanunlar şu anda meri mevzuatımızda var. Biz sadece burada vatandaşımızın beklentisi doğrultusunda, gerçekten bu işle mücadele ediyorsanız yani “Bir fırsatçı varsa, bir stokçu varsa onun canını acıtacak cezayı devletimiz vermeye gücü yetmiyor mu?” diyen vatandaşımızın açıkçası içini de soğutacak bir düzenleme gerçekleştiriyoruz.

Şimdi, arkadaşlarımız bir önce bilgi versinler. Stokçuluk cezası nedir? Bu cezayı kim veriyor? O kurulda kimler var? Bir bilgi verirsiniz.

Buyurun.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Sayın Başkanım, stokçuluk olağanüstü hâl, afet ve ekonomik dalgalanma dönemleriyle diğer acil durumlarda üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerin piyasalara darlık yaratan, piyasa dengesini ve serbest rekabeti bozan faaliyetleri ile tüketicinin mallarına ulaşmasını engelleyen faaliyetlerini ifade ediyor.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – “Olağanüstü durum” diyor. Olağanüstü durum mu var?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Var.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Enflasyon değil mi?

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Bakanlığımızdan 4 üye; Adalet, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TOBB’dan bir temsilci, TESK’ten bir temsilci, üretici ve tüketici örgütleri ile perakende sektörü temsilcilerinden 3 üye olmak üzere 13 üyeden oluşuyor. Şu ana kadar da...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bir daha sayar mısın, kimler var?

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, üretici ve tüketici birlikleri, Adalet Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Tarım Bakanlığı ve bizim Bakanlığımızdan oluşan bir kurul.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yani çoğunluk aslında STK’ler ve özel sektörden geliyor.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) – Evet.

İlave olarak da şu ana kadar verilen kararlarla ilgili STK’lerden gelen anormal bir karar da alınmamıştır, bir sonuç da yoktur.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Şimdi, değerli arkadaşlar, açıkçası yaşadığımız hadiseleri hepiniz biliyorsunuz. Mesela bir maske meselesinde maske kumaşıyla ilgili kumaşçıların neler yaptığını hepiniz biliyorsunuz, benim size anlatmama gerek yok. Burada Maraş’tan da Antep’ten de arkadaşlarımız var.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Olağanüstü durumlar...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – İşte, bir malın yokluğu, çok talebin olduğu zamanlar olağanüstü durumlar kabul edilebilir.

Şimdi, bundan beş altı ay önce biz galericilerle ilgili bir hadise yaşadık; arabalarla ilgili, otomobillerle ilgili bir hadise yaşadık. Şimdi, hepiniz ticaret erbabısınız, piyasadasınız; zaman zaman işte “Ben sunta alamıyorum.” diyenler, “Ben düz cam alamıyorum.” diyenler... Şimdi, siz aklınıza hep patates, soğan meselesini getiriyorsunuz ama ben bu maddeyi gördüğümde o koca koca piyasaya mal vermekten imtina eden şirketleri hatırlıyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu firmalar... İşte, şu anda deprem bölgesinde demirle ilgili bir sıkıntımız var, hazır betonla ilgili sıkıntımız var. Bu arkadaşlara yazdığımız cezalar bunlarda bir etki oluşturmuyor ama ne zaman ki bunlar nush ile uslanmazsa bunların hakkından gelecek cezayı da bizim vermemiz lazım. Biz burada kanun maddesiyle altı gün hepsini kapatalım demiyoruz, burada bir kurul var, bu kurul değerlendirmesini yapacak, eğer gerçekten piyasayı bozucu bir şekilde birileri stokçuluk yapıyorsa, o malı piyasaya vermekten imtina ediyorsa gerekli cezayı da verelim, milletimizin beklentisi bu şu anda bizden, yoksa verdiğimiz para cezalarının etkisini hepimiz biliyoruz. Onun için, ben bu maddeyi çok önemli buluyorum.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – O ince çizgiyi yakalamak lazım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – İşte, özel sektörün orada olması aslında...

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Bankadan kredi çekip mal koyuyor mesela.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – O stokçuluk değil, onun stokçuluk olmadığını herkes biliyor.

Şimdiye kadar stokçulukla ilgili cezaları kime verdiniz arkadaşlar, bir örnek verir misiniz?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ALTINDAL – Ben söz alabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Tabii, buyurun.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ALTINDAL – Sayın Başkan, bugüne kadar stokçulukla ilgili verdiğimiz ceza sadece otomotiv bayilerine. Bunun dışında marketlere, diğer üretici firmalara, işletmelere herhangi bir stokçuluk cezası kesilmedi kurul tarafından.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Bir şey sorabilir miyim?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ALTINDAL – Buyurun.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Kapatma verdiniz mi hiç?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Kapatmayı yeni yetkiye alıyoruz.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ALTINDAL – Kapatma mevzuatımızda yok.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Şimdiye kadar hangi sektörde yaptık bunu?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yapacağız işte.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Hayır ama şimdiye kadar stokçuluk dışında herhangi bir firmaya kapatma verdik mi?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yani şimdi ben açık söyleyeyim, hani Sanayi Bakanlığı yapmış bir isim olarak bunu söylüyorum, kayıtlara girdiğinde belki insanlar rahatsız olacak ama deprem bölgesinde bizim çok olağanüstü tedbirler almamız lazımdı.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Ama orası OHAL bölgesiydi.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Betonla ilgili, hazır betonla ilgili, çimentoyla ilgili çok olağanüstü tedbirler almamız lazımdı.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Bakanım, orası OHAL bölgesiydi, OHAL'i buraya karıştırmayın.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ama orada birtakım saiklerle gene piyasalarla ilgili sıkıntılarla, yatırımcıyla ilgili sıkıntılarla... Şimdi, Sayın Vekilim, bu yetkiyi alıyoruz, biz böyle önüne geleni kapatacağız demiyoruz ama bu yetki elimizde olmadığı müddetçe insanları caydıramazsınız. Bir de bir firma 3 kere stokçuluktan ceza alıyorsa bir zahmet de kapansın ya, 3 kere, sene içerisinde 3 kere...

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ALTINDAL - Sayın Başkan, zaten bugüne kadar sadece bir otomotiv bayisine bir takvim yılı içinde 2 defa stokçuluk cezası uygulandı.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Başkan, hazır siz bunu söylemişken...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Başkanım, söz alabilir miyim?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Başladıysanız devam edin, sıkıntı yok.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun Şahin Bey.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Şimdi, değerli arkadaşlar, her şeye iyi niyetle yaklaşıyoruz bazen ama bazı piyasalar o iyi niyeti kaldırmıyor. Burada bu iyi niyeti suistimal eden birçok sektör ve alanda bence halkımızı -halk tabiriyle- kazıklıyor. Şimdi bunu enflasyondan, “Yok, ekonomik krizden dolayı başaramadınız, beceremediniz.” noktasına getirip de o insanları telef etmenin ya da orada pahalı mal, ürün kullanmasına sebebiyet vermenin bir anlamı yok. Burada acırsak acınacak duruma düşeriz. Burada hiçbir şeyi engellemiyoruz, ticaretini engellemiyoruz, yanlış yapanın ticaretine aslında burada “Dur.” diyoruz ve bunu halkımız bekliyor, vatandaşımız bekliyor. Bu yüzden ben bu maddenin sonuna kadar arkasında olduğumu belirtmek istiyorum. Yargıya açık, denetime açık bir durumda. Eğer haksız bir şey varsa mahkemeye gidip iptal ettirebilir. Birinci ceza, ikinci ceza, maddi ceza; üçüncüsünde kapatma cezası; hapis cezası vermediğimize dua etsinler o zaman.

Teşekkür ederim.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Adaletle bak!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun Sayın Vekilim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben de hazır yeri gelmişken, deprem bölgesinden bahsettiniz.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Denizli’deki fabrikalar ne olacak?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Fabrikalarda bir sorun yok. Bizim halkımız Ahi Evran şeyini aldığı için öyle yapmaz.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Denizlili yapmaz.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Evet, Ahilik kültürü vardır.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Geçtiğimiz dönem deprem bölgesinde bu fahiş fiyat uygulamasıyla ilgili, 10 katı cezayla ilgili bir kanun çıkarıldı. Yani kimlere ceza verildi, gerçekten verildi mi? Mesela geçen ay içerisinde çimento yüzde 40 artış gösterdi yani hiç... Her şey gerçekten 10 katı, 15 katı; kiralar özellikle, inşaat maliyetleri inanılmaz arttı yani deprem bölgelerinde özellikle insanlar ev bulamaz noktada. Buna dair ne tür cezalar verildi, öğrenilebilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Ticaret Bakanlığımızdan bu konuda bilgisi olan arkadaşımız...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yazılı da verebilirler yoksa ellerinde.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Mahmut Bey, size söz veriyorum.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Sayın Bakanım, özellikle deprem bölgesi çimentocularla ilgili cezalar yeni tevdi edildi. Dün beni hatta birkaç tanesi aradı “Ya, biz size fiyat zammı da yapmıyoruz. Ondan neden bize ceza geldi?” diye ama geçtiğimiz ocak ayı itibarıyla biz onlara yazdığımız cezaları yolladık. Yaklaşık 2,5 milyon lira civarında –değil mi, öyle hatırlıyorum rakamları- en üst seviyeden cezalar yazıldı. Şöyle ki: Çimentoda...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sadece çimento sektörüne mi yazıldı?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Çimentodan kaynaklı fiyat artışları vardı, onları denetlediğimizde yazdık. Daha sonra kendileri yapmayacaklarını açıkladılar. En son çimento fiyatlarını 1.750 liradan kasım ayında Türkiye genelinde ortak fiyat aldılar ve nisan ayına kadar, nisanın 10’una kadar kesinlikle zam yapmadılar, nisan ayında da 2.150 lira bant çıkış fiyatıyla çimentonun asgari ücret artışını da nisan ayına alarak zamlarını yaptılar. Şu anda gene 2.150 liradan fiyatları devam ediyor. Biz her zaman kontrol altında tutuyoruz, sürekli irtibat hâlindeyiz, görüşüyoruz ama şu anda çimentoda öyle bir fahiş fiyat artışı gözüküyor. Diğer beton firmaları da çimento fiyatları

artmadığı için metreküpü 1.800-2.100 lira aralığında fiyat belirliyor, orada çok büyük bir sıkıntı yok. O yüzden biz bu 10 kat fahiş fiyat artışı eğer ki bu sektörlerde, deprem bölgesinde bir oynama olursa kesinlikle üstlerine gidiyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani emlak sektörü var; gerçekten kiralara erişilemez, ev bulamaz oldu insanlar. Totalde yani ne ceza kesildi, ben onu öğrenmek istiyorum.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Kestiğimiz cezanın totalini söyleyelim hemen, Genel Müdür Yardımcımız söylesin.

Buyurun.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ALTINDAL – Sayın Başkan, Sayın Vekilim; şimdi biraz önce bahsettiğiniz o 10 katı deprem bölgesindeki hazır beton, çimento, daha doğrusu yapı malzemeleriyle ilgili kanunda bir değişiklik yapılmıştı, o da Ocak 2024 ve 2025 yılı sonuna kadar iki yıllık bir süreyi öngörüyor. Dolayısıyla daha yeni bu 10 katı cezaya maruz kalan bir işletme olmadı. 2023 yılında yapılan tespitler sonucu olduğu için şu anki eski kanuna göre cezalar uygulandı. Buna göre şimdi baktığımızda hazır beton ve çimento ürünleri kapsamında toplam 54 milyon lira ceza uygulamışız bugüne kadar. Fahiş fiyat ve stokçuluk cezası olarak da yaklaşık 579 milyon 904 bin yani 580 milyon bir ceza uygulamışız toplam 2.899 işletmeye.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu deprem bölgesi için mi sadece?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ALTINDAL – Hayır, deprem bölgesi için değil. Deprem bölgesi için şöyle: 6 Şubat, malum, o afetten sonra deprem ihtiyaçları için çadır, konteyner vesaire o dönemde kestiğimiz ceza tutarı 331 işletmeye 78 milyon 846 bin. Bunun dışında, sadece deprem bölgesine değil, Türkiye genelinde hazır beton ve çimento işletmelerinden 39 işletme sahibine 54 milyon ceza uyguladık Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu olarak.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bu kanun olsaydı ne kadar ceza keserdin?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ALTINDAL – Üst sınırın 10 katı.

Sayın Başkan, o işletmenin ekonomik durumuna, büyüklük ölçeğine alt sınırdan üst sınıra kadar değişen oranlarda ceza verildiği için... Örnek veriyorum, ekonomik anlamda çok büyük bir işletmeyse, haksızlık içeriği çok fazlaysa, sağladığı menfaat çok fazlaysa -bunların hepsini biz değerlendiriyoruz Kurul olarak- üst sınırın 10 katı ya da alt sınır veriysek 10 kat ceza uygulaması söz konusu olacaktı. Şu anda da fahiş fiyatta 52 bin liradan 523 bin liraya kadar bir ceza sınırimız var yani 520 bin liradan 5 milyon 200 bin liraya kadar uygulayacağımız ceza olacaktı.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI MAHMUT GÜRCAN – Deprem bölgesi için yeni çıkardığı ruhsat farkı 2 katına çıkacaktı.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

21'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 21- 5/3/2020 tarihli ve 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanununun 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “uygunsuzluğa konu ürünün gerçekleşen FOB bedelinin %5'inden %25'ine kadar tekabül eden miktarda Türk Lirası” ibaresi “ürün güvenliğine ilişkin aykırılıkta 240.566 Türk Lirasından 2.405.665 Türk Lirasına kadar, diğer aykırılık durumlarında 96.226 Türk Lirasından 962.265 Türk Lirasına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Madde üzerinde önerge yok.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi yeni madde ihdasına ilişkin 1 adet önerge vardır, onu okuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2138) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 7 - 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununun 28 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “ancak” ibaresinden sonra gelmek üzere “lisansı askıya alınan işletmeler askıda kalan günler için depo kira ücreti talep edemez ve” ibaresi eklenmiş ve maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.”

“Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün lisanslı depolarda depolanan ürünleri için tahakkuk eden ve aylık dönemlerde lisanslı depo işletmelerine ödenen depolama ücretleri askı süresi boyunca ödenmez.”

Adem Çalkın

Kars

ADEM ÇALKIN (Kars) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Lisanslı depo işletmelerinin bir veya birkaç faaliyetinin geçici olarak durdurulması ya da lisansının askıya alınması durumlarında Bakanlıkça onaylanan ücret tarifesi kapsamında ücret talep edememeleri hususu düzenlenmiştir. Askı durumlarında ürünlerin giriş ve/veya çıkışı veya borsada satışı yapılmadığından mudilerin haklarının korunmasına yönelik düzenleme yapılmıştır. Askı süresi içerisinde depoda bulunan ürünler için ücret tarifesi kapsamında kira ücreti tahakkuk etmeyecektir. Lisanslı depo işletmesinin lisansının askıda bulunduğu günler için lisanslı depo işletmesi herhangi bir ücret talebinde bulunamayacaktır.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün lisanslı depolarda depolanan ürünleri için tahakkuk eden ve aylık dönemlerde lisanslı depo işletmelerine ödenecek olan depolama ücretlerinin ödeme işleminin lisanslı depo işletmesinin askıda bulunduğu döneme denk gelmesi hâlinde, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü bu ödemeleri askı süreci boyunca ödemeyecektir.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Söz isteyen var mı?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu maddenin ihdasına şu anda neden gerek duyuldu? Şundan dolayı soruyorum: Aslında bu durumda olan lisanslı depolar mı var? Kaç lisanslı depo var durumu askıya alınmış?

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Adem Bey, buyurun.

ADEM ÇALKIN (Kars) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; tabii, askıya alınan kaç lisanslı depo var tam olarak bilmiyorum -ama sanırım 1 depo var- fakat bizim bu maddeyi düzenleme sebebimiz caydırıcı, daha tedbirli ve düzenli hâle gelmesini istediğimiz için, bu yüzden bu maddeyi koyduk. Dolayısıyla askıya alındığı dönemde kira ödenmemesini bir ceza olarak, bir yaptırım olarak kabul

edersek lisanslı depoların, hem sigorta işlemlerini hem hububatın ya da başka bir ürünün korunmasını daha dikkatli bir şekilde yapacağı öngörülerek bu madde eklenmiş oldu. Bence bu madde sizlerin de takdirleriyle çok uygun bir madde.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Anladığım kadarıyla Toprak Mahsulleri Ofisimizin böyle bir talebi var. Yani hem lisansı iptal edilip şu anda ücret talep etmeye çalışsan... Burada bir kanuni boşluk olduğu anlaşılıyor. Bununla ilgili bir düzenleme gerçekleştiriliyor.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun.

RİDVAN UZ (Çanakkale) – Şimdi, genelle ilgili bir şey söylemek isterim. Ronald Reagan, Amerika Başkanı bir çalışma yapıyor, çalışmanın sonucunda diyor ki: “Bir kişiyi takip ettim, dikkatimi çekt; İbni Haldun. Vergilerin ve cezaların az olduğu yerde hükümetin, iktidarın ve devletin çok iyi gittiğini gösterir ama onun dışında, vergiler, cezalar ve müeyyideler ne kadar çoksa o iktidarın, o devletin de yıkılması yakındır.” Allah göstermesin de iktidar olarak biraz kendimizi gözden geçirmemizde fayda görüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Sayın Vekilim, şimdi, Ronald Reagan Amerikan yasalarını biliyor muymuş bilmiyorum ama kendi yasaları vergi kaçakçıları hapse atan, hem de iflahını söken yasalar. Amerika daha batmadı, devam ediyor, bütün dünyayı da karıştırmaya devam ediyor. Dolayısıyla Ronald Reagan bence İbni Haldun’dan yanlış alıntı yapmış olabilir.

Şimdi burada tekrar şunu ifade etmek istiyorum: Vatandaşımız gerçekten bu konularda caydırıcı olmamızı istiyor. Böyle ufak tefek verilecek cezalarla bu işlerin neticelenmeyeceğinin farkında. Ben bu işte emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Gerçekten hem Bakanlığımız hem arkadaşlarımız gayret ettiler, sizler de yapıcı olarak katkılarınızı sundunuz. Komisyonumuz gayet medeni bir şekilde bu konuları tartışabiliyor, görüşebiliyor. Ben arkadaşlarımızın hepsine teşekkür ediyorum.

Burada, Genel Kurula kadar aklınıza gelecek hususlar, değerlendirmeniz gereken hususlar varsa bunları da değerlendirebiliriz. Biliyorsunuz bir Maden Kanunu geçirdik, orada -su üstünde yüzer GES’ler- belediyelerle ilgili bir tasarruf vardı, sizin talebiniz vardı; onu yerine getirdik.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Eksik kaldı, teşekkür ederiz ama eksik kaldı.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Yok, eksiklik yok. Bizde hiç eksiklik olmaz.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – Köy tüzel kişiliklerini kapsama almadınız.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Kaç tane köyün gölü vardır ya?

NAİL ÇİLER (Kocaeli) – İmara da bakılmadı.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – O imar konusunda haklıyız çünkü suyun üzerinde “imar” diye bir şey olmaz değerli arkadaşlar, o zaman böyle bir şey geçirirsek ileride gemilerden de imar istemeye başlarlar, denizdeki gemiden imar isteriz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – O hareketli ama.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Bu da hareketli, yerinde sabit durmuyor.

Neyse, başka kanuna geçtik.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyoruz: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

22’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 22- Bu Kanunun;

- a) 1 inci maddesi 26/4/2024 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
yürürlüğe girer.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına
Görüşülmekte olan (2/2138) esas numaralı Kanun Teklifi’nin mevcut 22’nci maddesinin aşağıdaki
şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 23 – Bu Kanunun;

- a)1 inci maddesi 26/4/2024 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
b)7 nci maddesi ile 5300 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapan
hüküm yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra,
c)Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
yürürlüğe girer.”

Cevahir Uzkurt
Niğde

Adem Çalkın
Kars

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, herhâlde kimse konuşmayacak.

Evet, bu madde ihdasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle
kabul edilmiştir.

22’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 23- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Cumhurbaşkanımıza da bir oy birliğiyle oy verelim. Kabul
edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul
etmeyenler... Bu teklif kabul edilmiştir.

Teklifin kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Başkanlığımıza redaksiyon yetkisi
verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük’ün 45’inci maddesi hükmü uyarınca bu konuyla ilgili özel sözcü olarak Gaziantep
Milletvekili İrfan Çelikaslan, Gaziantep Milletvekili Mehmet Eyup Özkeçeci, Adana Milletvekili Faruk
Aytek, Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu, Kars Milletvekili Adem Çalkın’ın özel sözcüler
olarak seçilmesini teklif ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli vekillerimizden ricam, muhalefet şerhlerinizi pazartesi 12.00’ye kadar yazarsanız...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Sayın Başkanım, çok Değerli Bakan Yardımcımız ve genel müdürlerimiz;
öncelikle emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum, gayet güzel, zevkli bir kanun tasarısı oldu,
muhalefet de güzel katkıda bulundu, Allah razı olsun hepinizden.

Ben, inşallah, bu kanun maddemizin, Ticaret Kanunu'muzun halkımıza, vatandaşlarımıza hayırlı olmasını temenni ediyorum. Aynı zamanda da hem depocuların hem stokçuların hem de üreticilerin tabii bundan sonra daha dikkatli davranacaklarına inanıyorum inşallah. Biz görevimizi yapalım, yetmiyorsa da bundan sonra arttıracacağız.

Yalnız, Rıdvan Bey'in söylediği bir şey vardı; Amerikalılar veya Almanlar Tanrı'dan korkmuyorlar, vergi müfettişinden korkuyorlar, onu söyleyeyim; Almanlar en tehlikeli polisten korkmuyor... Çünkü benim şirketim var orada, biliyoruz, her şeyini inceliyorlar. Yani kanun ve disiplin ve sistem olmazsa suistimal ediliyor. O anlamda, bence bunları yerine getirmek lazım diyorum.

Çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA VARANK – Evet, teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

Hayırlı uğurlu olsun.

Kapanma Saati: 18.23

